

Zuyd Hogeschool
Academie voor Beeldende Kunsten Maastricht

Vormgeving

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande HBO-bacheloropleiding Vormgeving aan de Academie voor Beeldende Kunsten Maastricht van Zuyd Hogeschool. De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat door NQA in opdracht van Zuyd Hogeschool is samengesteld. Het panel is in overleg met de opleiding samengesteld en is voorafgaand aan de visitatie goedgekeurd door de NVAO.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011) en het *NQA Protocol 2013 voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 4 en 5 juli 2013.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer M.S. Martens (voorzitter, domeindeskundige)

Mevrouw dr. M. Unger-De Boer (domeindeskundige)

Mevrouw M. Mulder MA (domeindeskundige)

Mevrouw M.P. Caton (studentlid)

Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

Bij de aanvraag werd door de instelling een Kritische Reflectie aangeboden die naar vorm en inhoud voldeed aan de eisen van het desbetreffende beoordelingskader van de NVAO en aan de eisen van het *NQA Protocol 2013*.

Het panel heeft de Kritische Reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. De Kritische Reflectie en alle overige (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie hebben het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 9 oktober 2013

Panelvoorzitter

M.S. Martens

Panelsecretaris

mevrouw C.M.F. Bomhof MOC

Samenvatting

Het visitatiepanel beoordeelt de HBO-bacheloropleiding Vormgeving aan Zuyd Hogeschool in Maastricht als **voldoende**.

Beoogde eindkwalificaties

De eindkwalificaties van de opleiding Vormgeving van Zuyd Hogeschool zijn gebaseerd op het landelijk vastgestelde competentieprofiel van het landelijk overleg Beeldende Kunstonderwijs in 2002. Aan dit competentieprofiel zijn een aantal deelcompetenties toegevoegd overeenkomstig de inhoudelijke onderwijsaccenten van de Academie Beeldende Kunsten Maastricht (ABKM), waar de opleiding deel van uitmaakt.

Het panel constateert dat in de definitie van de eindkwalificaties elementen zijn opgenomen die relevant zijn voor de actuele ontwikkelingen in de samenleving, waarin afgestudeerde vormgevers straks hun vak uitoefenen. Het panel acht deze relatie een essentieel onderdeel van de eindkwalificaties en zou deze graag nog verder uitgewerkt willen zien. Het werkveld wordt intensief bij de opleiding betrokken, onder meer ook via opdrachten die het expertisecentrum Creative City acquireert. Het gaat daarbij onder meer om opdrachten gericht op innovatie die leiden tot samenwerkingsverbanden binnen en buiten de hogeschool. Ook zijn er presentaties van eindwerkstukken op internationale beurzen. Verder constateert het panel dat de eindkwalificaties in lijn zijn met de eisen die de Dublin Descriptoren en de HBO-standaarden stellen aan een opleiding op bachelorniveau. Het panel beoordeelt standaard 1 op basis van bovenstaande overwegingen als **voldoende**.

Programma

Het panel stelt vast dat de opleiding studenten een gedegen basiskennis op het terrein van kennis en samenleving weet te bieden door een mix van theoretische vakken en praktijkvaardigheden. Door de sterk praktijkgerichte oriëntatie doen studenten tijdens hun opleiding relevante beroepsvaardigheden op. De opdrachten die Creative City weet te verwerven voor studenten, biedt hen mogelijkheden om zich onderzoeksvaardigheden eigen te maken. Ook de opdrachten uit het bedrijfsleven zorgen ervoor dat de opleiding sterk op de actualiteit in het werkveld aangesloten blijft. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende** voor standaard 2.

De opleiding Vormgeving begint met een algemene propedeuse, die geldt voor alle ABKM-studenten. Dankzij de gemeenschappelijke propedeuse doen studenten naar eigen zeggen waardevolle kennis en contacten op met studenten en docenten van andere vakdisciplines. Na de algemene propedeuse kiezen studenten voor een van de drie afdelingen van Vormgeving: Architectonische vormgeving, Productontwerp (waaronder Mode-, Textiel-, Product- en Sieraadvormgeving) of VISCOM. Studenten kunnen ook kiezen voor de twee afdelingen Autonome Beeldende Kunst en Docent Beeldende Kunst en Vormgeving.

De curricula zijn vervolgens zodanig opgebouwd dat studenten door te werken aan opdrachten in toenemende complexiteit in staat zijn om zich de eindkwalificaties eigen te maken. In de opdrachten brengt de opleiding theoretische vakken en praktische vaardigheden naar mening van het panel doordacht met elkaar in verband. In het vierde leerjaar lopen studenten stage en werken zij vervolgens aan een afstudeeropdracht. Het panel is positief over de opbouw van het programma en waardeert standaard 3 als **goed**.

De opleiding heeft in de vormgeving van haar onderwijsprogramma een belangrijke plaats ingeruimd voor de *learning communities* en het concept *Leren door te maken*. In de zogenaamde *learning communities* werken studenten uit verschillende jaren, gezamenlijk met docenten, alumni en opdrachtgevers aan projecten. Het panel stelt vast dat het werken in de *learning communities* goede mogelijkheden biedt aan studenten om hun beroepsvaardigheden te ontwikkelen. Wel zou het panel graag zien dat er meer cross overs tot stand zouden komen tussen de verschillende afdelingen van de opleiding en de verschillende afstudeerrichtingen. Tussen de afstudeerrichtingen Sieraad- en Product-, Mode- en Textiele vormgeving komt deze nu langzaam tot stand. De opleiding geeft het principe *Leren door te maken* vorm door studenten zoveel mogelijk in een realistische werkomgeving met opdrachten aan de slag te laten gaan. Daarnaast hanteert de opleiding een variatie aan werkvormen zoals het doen van een onderzoek, het maken van een moodboard enzovoorts. Het panel stelt vast dat de vormgeving van het onderwijsprogramma studenten stimuleert om zich de eindkwalificaties eigen te maken en hen goed voorbereidt op de toekomstige beroepspraktijk. Het panel beoordeelt standaard 4 als **goed**.

De opleiding kent verschillende instroommogelijkheden voor studenten. Centraal staat dat studenten over een passende vooropleiding en vooral een ontwikkelbaar talent moeten beschikken. Studenten hebben verschillende mogelijkheden om dat ontwikkelbare talent aan te tonen, via het toelatingsexamen, oriëntatiecursussen, samenwerking met Mbo-opleidingen en assessments. In de propedeuse en daarna blijft het ontwikkelbare talent essentieel voor verdere deelname aan de opleiding. Het panel constateert dat de opleiding goed in staat is om talentvolle studenten op te sporen en op te leiden. Het panel stelt tevens vast dat de opleiding aantrekkelijk is voor studenten uit het buitenland en beoordeelt standaard 5 als **goed**.

De opleiding Vormgeving heeft haar onderwijsprogramma in overzichtelijke onderwijsperiodes van tien weken opgedeeld. Deze indeling, de intensieve studiebegeleiding en de feedback die studenten tijdens de opleiding ontvangen, dragen bij aan de studeerbaarheid van de opleiding, constateert het panel op basis van documentatie en gesprekken met studenten. Het werken in de *learning communities* waarin studenten en docenten intensief met elkaar samen optrekken, zorgt ervoor dat bij eventuele knelpunten in de studeerbaarheid van het programma tijdig kan worden bijgestuurd. Het panel beoordeelt standaard 6 op basis van deze overwegingen als **voldoende**.

De duur van de opleiding voldoet aan de wettelijke eisen en bedraagt 4 jaar en 240 EC. Het panel beoordeelt standaard 7 als **voldaan**.

Personeel

Het personeelsbeleid van de opleiding Vormgeving is gebaseerd op het strategisch personeelsbeleid van de ABKM. De ABKM streeft naar docententeams (*professional communities*) met een grote diversiteit aan artistieke expertise en vakinhoudelijke professionaliteit. In totaal is 85 procent van de docenten in vaste dienst, de overigen hebben tijdelijke contracten of worden op factuurbasis bij het onderwijs betrokken. De opleiding werkt met een relatief grote flexibele schil, om aan te sluiten op actuele ontwikkelingen in het werkveld en om in te kunnen spelen op schommelingen in studentenaantallen. De opleiding schoolt docenten indien nodig in didactische vaardigheden. Daarnaast is er een ruim budget voor opleiding en scholing beschikbaar, waarmee de vakinhoudelijke kwaliteit van het docententeam is gewaarborgd. Docenten worden regelmatig en systematisch beoordeeld op hun kwaliteit in functionerings- en beoordelingsgesprekken. Het panel stelt vast dat de opleiding een verstandig personeelsbeleid voert met het oog op ontwikkelingen in het werkveld en in het onderwijs en waardeert standaard 8 als **goed**.

Het panel heeft kennisgemaakt met een enthousiast en kwalitatief sterk praktijkgeoriënteerd docententeam en vastgesteld dat er een ruime diversiteit aan kennis en expertise binnen het team aanwezig is. De onderwijsvaardigheden komen binnen de professional community voldoende aan bod in scholing en coaching. Een aantal docenten is actief bezig met het leggen van verbanden tussen menswetenschappen, maatschappijopvattingen en het vormgevingsvak. Het panel heeft daar grote waardering voor. Op basis van deze overwegingen beoordeelt het panel standaard 9 als **voldoende**.

Het panel heeft de verhouding tussen de omvang van het docententeam, het aantal ingeschreven studenten, het takenpakket en de invulling van het onderwijsprogramma bestudeerd. De docent-student ratio bedraagt 1:14,1 en dat is onder de norm van 1:15. Het panel komt tot de conclusie dat de omvang van het docententeam toereikend is, mede dankzij de uitgekende wijze waarop de ABKM onderwijskundige en administratieve taken heeft georganiseerd. Het panel beoordeelt op basis van deze overwegingen standaard 10 als **goed**.

Voorzieningen

Het panel stelt vast dat studenten en docenten over goede werkruimtes en ateliers beschikken. De werkplaatsen zijn goed geoutilleerd en er is aandacht voor de veiligheid van het gebruik van materiaal. Het aantal werkplekken is naar zeggen van studenten soms wat krap, maar dat leidt niet tot onoverkomelijke problemen.

De ruimtes waar studenten en docenten over beschikken, ondersteunen het werken binnen de learning communities. Het panel beoordeelt de materiële voorzieningen van de opleiding en daarmee standaard 11 als **goed**.

De studiebegeleiding van de opleiding Vormgeving is intensief, zo constateert het panel. De begeleiding is individueel gericht op de eigen ontwikkeling van studenten. Studenten geven aan veel waardering te hebben voor de wijze waarop zij in hun opleiding worden begeleid. Het panel onderschrijft deze waardering.

De informatievoorziening is ondersteunend aan het onderwijsprogramma en de studiebegeleiding van studenten. Het panel beoordeelt standaard 12 als **goed**.

Kwaliteitszorg

De opleiding Vormgeving maakt een onderscheid tussen informele en formele kwaliteitszorg. Onderling overleg is een overheersend element in de kwaliteitscultuur van Vormgeving en van de ABKM. De professional communities en de learning communities met hun sterke onderlinge contacten zijn daarin bepalende elementen. Het panel heeft aan de hand van verslaglegging geconstateerd dat deze vorm van kwaliteitszorg toereikend is. De onderwijsperiodes worden regelmatig geëvalueerd en bijgesteld, waarbij zowel verbeterpunten als daaropvolgende acties worden vastgelegd. Het panel constateert dat de opleiding de kwaliteitszorg adequaat heeft georganiseerd en beoordeelt standaard 13 als **voldoende**.

Uit de verschillende documenten die het panel heeft bestudeerd en de gesprekken die zijn gevoerd, constateert het panel dat de ABKM in zijn geheel en Vormgeving concreet invulling geven aan verbetermaatregelen die uit de evaluaties voortvloeien. De verbeteringen die naar aanleiding van de voorgaande visitatie zichtbaar zijn doorgevoerd, zijn daarvoor illustratief. Het panel komt op basis van deze bevindingen tot het oordeel **voldoende** voor standaard 14.

De opleiding Vormgeving betreft verschillende belanghebbenden bij haar kwaliteitszorg. Op basis van de gesprekken constateert het panel dat de opleiding open staat voor feedback en ideeën van docenten, studenten, alumni en werkveld. Het panel constateert dat de inbreng van de belanghebbenden in de kwaliteit van de opleiding geborgd is, maar nog tot meer resultaat mag leiden met name in de onderlinge samenwerking tussen afdelingen en beoordeelt standaard 15 als **voldoende**.

Toetsing en beoogde eindkwalificaties

Op basis van de bestudeerde documenten en de gesprekken met docenten, studenten en examencommissie, stelt het panel vast dat de opleiding Vormgeving over een doordacht en gedegen toetsbeleid beschikt. De opleiding kent verschillende toetsvormen, waarbij de presentaties van werkstukken vier keer per jaar de meest belangrijke toetsmomenten zijn. De werkstukken worden beoordeeld door het docententeam. Studenten kunnen zich goed vinden in de beoordelingen. Het panel constateert dat deze beoordelingen en de beoordelingen van andere toetsen navolgbaar en adequaat zijn georganiseerd. De examencommissie functioneert nog relatief kort, maar geeft blijk van een serieuze taakopvatting en een sterke motivatie om haar positie en taakinfilling op orde te krijgen. De 19 eindwerkstukken die het panel heeft bestudeerd, waren allen van een voldoende niveau. Het panel constateert verschillen tussen de beoordelingen van de verschillende afdelingen en heeft kritiekpunten ten aanzien van het taalgebruik in de eindwerkstukken. Positief is het panel over de methodische onderbouwing van onder meer de eindwerkstukken van Architectonische Vormgeving en Sieraadvormgeving. Op basis van deze overwegingen beoordeelt het panel standaard 16 als **voldoende**.

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens van de opleiding	11
2	Beoordeling	13
	Beoogde eindkwalificaties	13
	Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	13
	Programma	17
	Standaard 2 Oriëntatie van het programma	17
	Standaard 3 Inhoud van het programma	20
	Standaard 4 Vormgeving van het programma	22
	Standaard 5 Instroom	24
	Standaard 6 Studeerbaarheid	26
	Standaard 7 Duur	27
	Personeel	27
	Standaard 8 Personeelsbeleid	27
	Standaard 9 Kwaliteit van het personeel	29
	Standaard 10 Kwantiteit van het personeel	31
	Voorzieningen	32
	Standaard 11 Materiële voorzieningen	32
	Standaard 12 Studiebegeleiding	33
	Kwaliteitszorg	35
	Standaard 13 Evaluatie resultaten	35
	Standaard 14 Verbetermaatregelen	36
	Standaard 15 Betrokkenheid bij kwaliteitszorg	38
	Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	39
	Standaard 16 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	39
3	Eindoordeel over de opleiding	43
4	Aanbevelingen	45
5	Bijlagen	47
	Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding	49
	Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma	57
	Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	79
	Bijlage 4: Bezoekprogramma	83
	Bijlage 5: Bestudeerde documenten	87
	Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	89
	Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid	91

1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

1. Naam opleiding in CROHO	002A2013.12 Vormgeving
2. Registratienummer opleiding in CROHO	39111
3. Oriëntatie en niveau	HBO – Bachelor of Art
4. Aantal studiepunten	240
5. Afstudeerrichting(en)	Productontwerp, Architectonische Vormgeving, Visuele Communicatie
6. Variant(en)	Voltijd
7. Locatie(s)	Maastricht
8. Jaar vorige visitatie en datum besluit NVAO	Vorige visitatie: 21 en 22 juni 2007 Besluit NVAO: september 2008
9. Code of conduct	

*) Associate Degree, indien van toepassing

Kwantitatieve gegevens over de opleiding						
Cohort	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal instromers Vormgeving (ManInfoSys) ¹	139	114	112	131	107	100
Instroom Vormgeving in propedeuse ²	97	80	78	92	75	68
Instroom ABKM (ManInfoSys) ³	203	202	203	219	194	172
Instroom in propedeuse ABKM ⁴	142	141	142	153	136	125
Ingeschreven aantal studenten Vormgeving	474	376	311	330	332	330
Ingeschreven aantal bachelorstudenten ABKM ⁵	674	589	510	506	506	489 ⁶
Cohort	2007	2008	2009	2010	2011	
Uitval uit het eerste jaar Vormgeving	36.4%	37.3%	27.1%	38%	32.1%	
Uitval uit het eerste jaar ABKM	31.7%	28.5%	27.7%	31.8%	25.9%	
Uitval uit de bachelor Vormgeving	53.4%	51.8%	36.5%	50%	32.1%	
Uitval uit ABKM	41.7%	39.2%	36.2%	38.9%	26.3%	
Propedeuserendement Vormgeving na twee jaar	67.5%	68.7%	83.5%	70%	61.9% ⁷	

¹ De gegevens zijn afkomstig uit het Zuyd Managementinformatiesysteem (MIS). MIS geeft *alle* instromers in een opleiding (in propedeuse en in hoofdfase). Omdat studenten pas na de algemene propedeuse hun definitieve keuze maken, bestaat de instroom Vormgeving deels uit omzwaaiers van AUT en DBKV uit de algemene propedeuse van het vorige studiejaar die in de hoofdfase Vormgeving instromen. Dit heeft mede te maken met het feit dat de opleiding AUT in studielink wordt afgekort met ABK. Aspirant-studenten schrijven zich vaak in voor deze opleiding, ervan uitgaande dat ze zich hiermee inschrijven bij de ABKM – Academie Beeldende Kunsten Maastricht.

² ABKM kent een algemene propedeuse. Een groot aantal propedeusestudenten schrijft zich, zoals hierboven gezegd, eerst in voor de opleiding Autonome Beeldende Kunst en zwaait pas na de algemene propedeuse om naar Vormgeving. De propedeuse-instroom Vormgeving is gebaseerd op een berekening dat de instroom 30% omzwaaiers telt. De propedeuseaantallen 2012 zijn apart geteld.

³ Dit is exclusief aantal studenten CMD, maar inclusief omzwaaiende instroom in hoofdfase.

⁴ Ook hier is het correctiepercentage van 30% toegepast.

⁵ Dit is exclusief het aantal studenten CMD.

⁶ Er waren volgens het managementinformatiesysteem (MIS) officieel 514 studenten ingeschreven maar per 1 oktober 2012 waren er volgens MIS in werkelijkheid 489 studenten aanwezig. Daar rekenen we mee.

⁷ Na één jaar.

Propedeuserendement ABKM na twee jaar	64.5%	59.8%	70.6%	65.5%		
Cohort	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Hoofdaserendement na 5 jaar	74.7%	63.2%	61.5%	66.7%	67.7%	
Hoofdaserendement ABKM na 5 jaar	76.6%	76.4%	66.2%	72.9%	69.7%	60.7%
Docentkwaliteit	1 docent is gepromoveerd, 27% is master, 67% is bachelor.					

FTE: student ratio	Per 1 oktober 2012 heeft ABKM 34.6 docenten FTE in vast en tijdelijk dienstverband, dit is inclusief 7.1. FTE onderwijsassistenten (werkplaatsmeesters) ⁸ . Het gaat samen om ongeveer 80 docenten en onderwijsassistenten. Uitgaande van 489 studenten leidt dat tot een FTE:studentverhouding van 1:14.1. Hierboven verzorgen jaarlijks gemiddeld 4.6 FTE docenten op factuurbasis onderwijs voor de bacheloropleidingen.
--------------------	--

Contacturen in onderwijsweken (in klokuren)	<p>Propedeusestudenten hebben in het eerste studiejaar gemiddeld 28 uur contact per week.</p> <p>Tweedejaars en derdejaarsstudenten Vormgeving hebben minimaal 20 geroosterde contacturen per week. Daarboven is er voor studenten Architectonische Vormgeving en Productontwerp zelfwerkzaamheid in de studio's waar studenten een docent of onderwijsassistent kunnen raadplegen. Voor studenten VISCOM is het aantal contacturen hoger (tot 27 uur per week). Deze studenten opereren niet in een opleidingsbrede studio, maar in de regel in verschillende werkplaatsen waar zij onderwijsassistenten kunnen raadplegen.</p> <p>Vierdejaarsstudenten lopen in periode 13 & 14 stage. Vanaf periode 15 werken zij aan hun afstudeeropdracht en ontvangen ze verplichte individuele begeleiding op afspraak van de projectdocent en het docententeam.</p>
---	---

⁸ De gegevens van het Management Informatiesysteem (MIS) kunnen licht verschillen van de eigen gegevens van de Academie. Dit als gevolg van de verschillen in peildata en verwerkingstijden van mutaties.

2 Beoordeling

De opleiding Vormgeving maakt onderdeel uit van de Academie Beeldende Kunsten Maastricht (ABKM). De ABKM is onderdeel van Zuyd Hogeschool. De academie bestaat verder uit de opleidingen Autonome Beeldende Kunst en Docent Beeldende Kunst en Vormgeving.

De opleiding Vormgeving die in dit rapport wordt beoordeeld, onderscheidt drie afdelingen op het gebied van vormgeving:

- Architectonische vormgeving
- Productontwerp
- Visuele communicatie (VISCOM)

Met ingang van 1 september 2013 vindt er een reorganisatie plaats waarbij een nieuwe Arts Faculty Maastricht gaat ontstaan (AFM). De huidige Academie voor Beeldende Kunsten Maastricht (ABKM) houdt dan op te bestaan. De drie huidige afdelingen van de opleiding Vormgeving worden dan onder verschillende academies ondergebracht.

- Architectonische vormgeving komt in een academieverband met de Master Architecture, de Master Interior Architecture en de Master Scientific Illustration.
- Productontwerp komt samen in een academieverband met de bacheloropleiding Beeldende Kunst.
- VISCOM komt in een academieverband met de bacheloropleiding Communication and Multimedia Design (CMD).

Het visitatiepanel beschrijft hieronder per standaard van het NVAO beoordelingskader de bevindingen, overwegingen en conclusies en bekijkt daarbij de opleiding Vormgeving als een geheel. Het eindoordeel over de opleiding volgt in hoofdstuk 3.

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

De opleiding Vormgeving leidt studenten op tot het beroep 'vormgever'. In het landelijk opleidingsprofiel van 2002 is dit beroepsprofiel omschreven als een paraplueterm voor vormgevende ontwerpers uit verschillende disciplines. Elke afdeling heeft in een eigen *onderwijsbeleidsdocument (2012-2013)* een eigen beroepsbeeld beschreven. Deze beroepsbeelden zien er als volgt uit.

Architectonische vormgeving

In het *onderwijsbeleidsdocument Architectonische Vormgeving (2012-2013)* heeft de opleiding het beroepsprofiel van de architectonisch vormgever omschreven. De architectonische vormgever houdt zich bezig met het analyseren en vormgeven van ruimte binnen een bestaande structuur/context. Deze ruimte is het interieur. Het accent van de opleiding ligt in het onderzoeken van bestaande architectonische structuren en het interveniëren in deze structuren. Het huidige beroepsprofiel van de opleiding sluit aan op de vigerende wettelijke eisen voor de registratie in het Architectenregister.

De beroepssituatie voor architecten is sterk veranderd de laatste jaren. De opleiding schrijft in de *Kritische Reflectie (2013)* dat er een verandering in de beroepsopvatting binnen de architectenbranche heeft plaatsgevonden, onder invloed van de aanhoudende economische crisis. Er ligt nu een professionele en maatschappelijke opgave voor architecten om oplossingen te bedenken voor het stuwmeer van leegstaande bedrijfsgebouwen. Het specifieke vermogen van de architectonisch vormgever waartoe de opleiding studenten opleidt, past daar goed bij, zo schrijft de opleiding in de *Kritische Reflectie (2013)*. De tweede verandering is de nieuwe registratieregels voor het Architectenregister, die vanaf 1 januari 2015 gelden. Om te kunnen registreren als Interieurarchitect voldoet het bachelordiploma niet langer, maar is een masterdiploma en twee jaar beroepservaring noodzakelijk. De opleiding wil studenten daarom twee uitstroomprofielen aanbieden: Architectonisch Ontwerper (gericht op de doorstroom naar de master) en Interieurvormgever (om zonder registratie aan het werk te kunnen). In 2012-2013 is de opleiding begonnen met deze twee uitstroomprofielen.

Productontwerp/design

De afdeling Productontwerp (met ingang van 2013-2014 opererend onder de naam Design) kent vier uitstroomprofielen met ieder een eigen beroepsbeeld. Deze staan in het *onderwijsbeleidsdocument Productontwerp (2012-2013)* omschreven.

- Productvormgever:
Kerntaak van de productvormgever is het vormgeven van producten met zowel een artistieke waarde als een breed perspectief aan gebruikswaarden. Naast het vormgeven neemt ook het herontwerpen een belangrijke plaats in. De afdeling profileert zich met het ontwerpen van gebruikskeramiek.
- Sieraadvormgever:
De focus ligt op het maken van eigentijdse en modegerelateerde sieraden.
- Modevormgever:
De modevormgever werkt vanuit een persoonlijke visie aan de creatie van hedendaagse kleding en collecties.
- Textielvormgever:
De textielvormgever richt zich op het ontwerpen en maken van textiele producten; deze kunnen toepassingen hebben binnen het interieur en mode. De textielvormgever ontwerpt en maakt textiele (half)producten met een brede variatie van toepassingen.

De focus van de afdeling ligt op mensgerelateerde ontwerpen, het vormgeven van unica of producten in een door de vormgever (over het algemeen) zelf te realiseren oplage. Binnen de nieuwe AFM gaat de afdeling nauw samenwerken met de afdeling Autonome Beeldende Kunst. De afdeling gaat verder onder de naam Design en richt zich op de ontwikkeling van gebruikskeramiek, modegerelateerd sieraad en human textile.

Visuele communicatie (VISCOM)

VISCOM leidt studenten op in het gebied van communicatie, als specialist in het toegepaste filmisch beeld, toegepaste fotografisch beeld, toegepaste grafisch beeld en toegepaste illustratief beeld. Zoals omschreven in het *onderwijsbeleidsdocument VISCOM (2012-2013)*: een visueel vormgever is in staat om op basis van toegepast onderzoek, conceptontwikkeling en mediagebruik, innovatieve beeldcommunicatieve oplossingen te onderzoeken, te ontwikkelen, te ontwerpen en te realiseren. Voor VISCOM staat de strategie en toepassing van het beeld centraal, in een bepaald medium, al dan niet in een crossmediale context om communicatiedoelstellingen te realiseren.

De afdeling VISCOM zal met ingang van het studiejaar 2013-2014 nauw gaan samenwerken met de opleiding Communication and Multimedia Design (CMD).

Eindkwalificaties

De opleiding geeft in de *Kritische Reflectie (2013)* aan dat er verschillende landelijke competentiekaders en hogeschoolkaders van betekenis zijn voor de eindkwalificaties van Vormgeving. Het gaat om:

- *Landelijk Opleidingsprofiel Vormgeving (Vormgever Visuele Communicatie, Vormgever Ruimtelijk, Vormgever Product) 2002;*
- *Dublin Descriptoren, Generieke HBO-kwalificaties en HBO-standaards (2009);*
- *Landelijk opgestelde Competenties voor cultureel ondernemerschap.*

Het landelijk opleidingsprofiel uit 2002 is het uitgangspunt voor de eindkwalificaties. In dit opleidingsprofiel zijn zeven competenties opgenomen (zie bijlage 1).

De ABKM legt daarbij enkele inhoudelijke accenten. Deze accenten zijn:

- Aandacht voor de materialiteit en voor het maken;
- Systematische aandacht voor onderzoek in het curriculum;
- Aandacht voor ondernemerschap;
- Een brede basis van ABKM studenten, onder meer door aandacht voor interdisciplinaire samenwerking.

De opleiding constateert verder in de *Kritische Reflectie (2013)* dat de hedendaagse ontwikkelingen rond de positie van vormgevers veel meer eisen stelt aan bijvoorbeeld de kennis, het inzicht en het ondernemend en onderzoekend vermogen van vormgevers. De opleiding heeft daarom binnen het bestaande competentieprofiel voor iedere afdeling een aantal deelcompetenties toegevoegd en waar nodig de kennisbasis per afdeling uitgebreid (zie bijlage 1). Inmiddels is het Landelijk Opleidingsoverleg bezig met een nieuw opleidingsprofiel Kunst en Vormgeving.

Het panel heeft kennisgenomen van de beroepsprofielen en de eindkwalificaties van de opleiding. Het panel constateert dat deze profielen en kwalificaties gedetailleerd zijn uitgewerkt. In de latere toevoegingen van de deelcompetenties herkent het panel de inhoudelijke accenten van de ABKM. De toegevoegde deelcompetenties acht het panel van belang gezien de ontwikkelingen in de samenleving. Dat geldt vooral voor de competenties die gerelateerd zijn aan onderzoek, ondernemerschap en interdisciplinaire samenwerking. Ook de relatie die in de eindkwalificaties wordt gelegd met de maatschappelijke ontwikkelingen waarbinnen afgestudeerde vormgevers zich moeten verhouden, vindt het panel van grote waarde. Het panel zou wel graag meer aandacht willen zien voor de sociale en milieufwegingen bij het materiaalgebruik en de ontwerpattitude van studenten. Daarnaast zou het panel graag een duidelijkere profilering willen zien van de opleiding Vormgeving. Waarin onderscheidt de opleiding Vormgeving uit Maastricht zich van andere opleidingen Vormgeving? Mogelijk zou dit tot meer zichtbare onderscheidende accenten in de eindkwalificaties en daarmee ook in het onderwijsprogramma kunnen leiden dan thans het geval is.

In de *onderwijsbeleidsdocumenten* heeft iedere afdeling haar visie beschreven op het beoogde Bachelorniveau aan de hand van de Dublin Descriptoren en de HBO-standaarden. Het panel heeft deze visies bestudeerd en in de beschrijving ervan de relatie tussen de Dublin Descriptoren, de HBO-standaarden en de eindkwalificaties van de opleiding herkend. Voorbeeld daarvan is competentie 3 van de opleiding (vermogen tot groei en vernieuwing) die te relateren is aan de descriptoren *toepassen kennis, oordeelsvermogen* en *leervermogen*.

Aansluiting op internationaal wetenschappelijk terrein en de beroepspraktijk

In de *Kritische Reflectie (2013)* schrijft de opleiding dat iedere afdeling georiënteerd is op de internationale stand van zaken in het beroepenveld. Docenten en studenten bezoeken regelmatig internationale beurzen, participeren in internationale tentoonstellingen en houden contact met andere vakgenoten in de Euregio en daarbuiten. Eindwerkstukken van studenten vinden in een aantal gevallen hun weg naar internationale presentaties. Daarnaast haalt het aan de hogeschool verbonden expertisecentrum Creative City onderzoekopdrachten binnen, waarin de opleiding Vormgeving internationaal samenwerkt met opleidingen in Antwerpen en Londen. Daarmee weet de opleiding aansluiting te vinden op internationaal wetenschappelijk terrein.

Creative City speelt verder een belangrijke rol bij de aansluiting op de beroepspraktijk. Het expertisecentrum werft opdrachten vanuit het bedrijfsleven gericht op innovatie. Daarbij let het expertisecentrum bij de selectie scherp op de bijdrage van de opdrachten aan de competentieontwikkeling van studenten. De opleiding onderhoudt daarnaast intensieve contacten met het werkveld. Veel docenten hebben naast hun docentschap een eigen beroepspraktijk.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de opleiding de eindkwalificaties voor de verschillende afdelingen op een inzichtelijke wijze heeft uitgewerkt, op een voor het beroepsdomein inhoudelijk relevante wijze. De opleiding baseert haar eindkwalificaties op het landelijk vastgestelde profiel, dat thans herzien en geactualiseerd wordt. De eindkwalificaties komen hiermee overeen met die van de andere opleidingen Vormgeving in Nederland. De door de opleiding toegevoegde deelcompetenties komen overeen met de aandachtspunten van de Academie en zijn naar de mening van het panel relevant voor de actuele ontwikkelingen in de samenleving waarmee afgestudeerde vormgevers in aanraking komen. Ook de relatie die wordt gelegd tussen de vakgeoriënteerde competenties en de ontwikkelingen in de samenleving acht het panel essentieel als eindkwalificatie. Wel zou deze relatie wat geprononceerder naar voren mogen komen, dan nu het geval is. Het panel constateert verder dat het niveau van de eindkwalificaties in lijn is met de Dublin Descriptoren en de HBO-standaarden. Daarmee stelt het panel vast dat de eindkwalificaties op bachelorniveau zijn. Tot slot ziet het panel dat de opleiding erin slaagt om zich op internationaal niveau te presenteren met eindwerkstukken en concludeert daaruit dat de eindkwalificaties aansluiten op de internationale ontwikkelingen in het werkveld. Ook de opdrachten via het expertisecentrum Creative City dragen bij aan de aansluiting van de opleiding op internationaal wetenschappelijk terrein. Daarnaast wordt het werkveld intensief betrokken bij de opleiding en de uitwerking van de eindkwalificaties. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Programma

Standaard 2 Oriëntatie van het programma

De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Bevindingen

De opleiding Vormgeving biedt curricula aan waarbij studenten in staat worden gesteld om zich beroepsvaardigheden eigen te maken. Het leren aan de hand van opdrachten, opgaven en problemen met een rechtstreekse relatie met reële vraagstukken in de beroepspraktijk staat centraal.

Het grootste deel van de kennisverwerving komt tot stand door het werken aan opdrachten en projecten. Kennisvakken zoals textiele materiaalkunde bij mode- en textiele vormgeving worden telkens in relatie met de gebruiksfunctie en de toepassing in concrete opdrachten in verband gebracht. Daarnaast is er binnen de gehele ABKM ruim aandacht voor theorievakken. Zoals de opleiding het in de *Kritische Reflectie (2013)* omschrijft: "het theorieonderwijs moet er toe leiden dat studenten in hun werk de verwerking in een bepaalde theorie tot uitdrukking kunnen brengen, het verwerken van theorie onderdeel is van het ontwerpproces en dat studenten ten slotte zichzelf ten opzichte van vormgevers en vormgevingstradities kunnen positioneren".

In de propedeuse fase, die alle ABKM studenten doorlopen, komen zij in aanraking met kunstgeschiedenis, cultuurbeschouwing, beeld en mediacultuur, filosofie en reflectie. Elke afdeling verstrekt in de jaren na de propedeuse studenten jaarlijks een literatuurlijst van verplichte en aanbevolen literatuur.

Het panel heeft de literatuurlijsten van de opleiding bestudeerd en komt tot de conclusie dat de vakliteratuur passend is voor de opleiding van vormgeverstudenten. In de gesprekken met het docententeam constateert het panel verder dat docenten in hun lesstof niet alleen aandacht besteden aan vakinhoudelijke kennis, maar bewust de relatie leggen met maatschappelijk georiënteerde vakken als sociologie, antropologie en dergelijke. Het panel vindt dat een verstandige keuze, omdat de opleiding daarmee werkt aan het verbreden van de focus op studenten naar de maatschappelijke context waarin zij straks hun beroep gaan uitoefenen. Het panel vindt dat een belangrijk onderdeel van de Body of Knowledge and Skills (BoKS), waarover (aankomende) professionals dienen te beschikken. Studenten geven aan mede dankzij de gemeenschappelijke propedeuse over een ruime basis aan theoretische kennis te beschikken die hen in hun latere opleiding zeer van pas komt. Het panel onderschrijft deze bevinding en constateert dat de propedeuse om die reden van grote waarde is voor de studenten.

Beroepsvaardigheden

De opleiding heeft de leeromgeving voor studenten ontwikkeld als een vormgeverspraktijk. Het leren aan de hand van opdrachten, opgaven en problemen in de beroepspraktijk zijn leidend in de curricula. Voorbeelden daarvan zijn:

- Het nemen van een naoorlogse wijk als onderwerp en analyse voor studenten Architectonische Vormgeving;
- Het ontwerpen van een keramisch gebruiksproduct (Productvormgeving);
- Het ontwerpen van een modegerelateerd sieraad (Sieraadvormgeving);
- Opdrachten via het expertisecentrum Creative City waar zowel RAAK onderzoeksopdrachten als opdrachten vanuit het bedrijfsleven in het onderwijsprogramma worden ingebracht.

Studenten lopen verplicht een stage van twintig weken in het vierde jaar (30 EC). Studenten en docenten geven aan dat de stageperiode voor veel studenten een belangrijke fase is, waarin de opgedane kennis en vaardigheden en de realiteit van de beroepspraktijk met elkaar integreren. Een aantal studenten gaf aan tijdens de stageperiode veel geleerd te hebben over de eisen en vragen van opdrachtgevers, de budgettaire en technische beperkingen waarbinnen zij hun opdrachten dienen te vervullen en de tijdsdruk waarmee zij in de praktijk te maken hebben. Zo vertelde een studente geleerd te hebben hoeveel (of juist hoe weinig) vrijheid en creativiteit zij kon inzetten bij het maken van sieraden voor de juwelier, waarbij zij stage liep.

Studenten nemen deel aan excursies, bezoeken en exposities. Binnen elk curriculum is aandacht voor de ontwikkeling van ondernemende vermogens.

De relatie met de beroepspraktijk krijgt verder vorm door het alumni beleid en de kwaliteit van het docententeam (zie ook standaard 9 en 15).

Het panel is van mening dat de opleiding er goed in slaagt om de ontwikkelingen binnen het beroepenveld een plaats te geven in de opleiding, waardoor studenten op adequate wijze in aanraking komen met de praktijk, waarin zij straks werkzaam zullen zijn.

Onderzoeksvaardigheden

De opleiding beschouwt het ontwerpproces als een onderzoeksproces in de vorm van een 'trial and error' proces, waarbij de vormgever werkend, reflecterend, feedback verwerkend tot een ontwerp komt. Ten behoeve van dit proces vindt er deelonderzoek plaats, bijvoorbeeld naar materialen, cultuur en filosofie. Het gaat om praktijkgericht onderzoek, op basis van een praktijkhypothese dat anders is dan wetenschappelijk onderzoek. Het verzamelen van opdrachtgegevens en gebruiks- of omgevingsfeedback zijn belangrijke onderdelen van het ontwerp- en onderzoeksproces. In de curricula is een aparte onderzoekslijn opgenomen, waarin de verschillende onderzoeksvakken met elkaar zijn verbonden.

De opleiding geeft in de *Kritische Reflectie (2013)* aan nog sterker te willen inzetten op de begeleiding van studenten bij kennisconstructie (Theorie en Onderzoek).

Het panel heeft kennis genomen van de verschillende onderzoeksopdrachten die het expertisecentrum Creative City ten behoeve van het onderwijsprogramma en de lectoraten weet te verwerven. Creative City zoekt daarbij specifiek naar opdrachten waarin innovatie en onderzoek centraal staan. Daarbij weet het bureau ook RAAK-opdrachten⁹ te verwerven, waarin de opleiding samenwerkt met andere hogescholen. Een voorbeeld van een opdracht is 'virtual body', waarin onderzoek is gedaan naar het digitaliseren van het menselijk lichaam waardoor artsen virtueel konden oefenen op ingrepen. Bij dit project zijn ook andere opleidingen binnen Zuyd Hogeschool betrokken.

Overwegingen en conclusie

Het panel constateert dat de opleiding in haar onderwijsprogramma studenten een gedegen basiskennis op het terrein van kunst en samenleving weet te bieden. De opleiding weet naar mening van het panel te voorzien in een passende BoKS voor de studenten die zij aflevert. De praktijkgerichte oriëntatie van de opleiding zorgt ervoor dat studenten relevante beroepsvaardigheden opdoen. Ook de onderzoeksvaardigheden van studenten kunnen binnen de opleiding goed tot ontwikkeling komen, mede dankzij de opdrachten die Creative City voor de opleiding weet te verwerven. Ook andere opdrachtgevers uit het bedrijfsleven weten de weg naar de opleiding te vinden, waardoor de opleiding in staat is om haar onderwijsprogramma actueel te houden.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

⁹ RAAK staat voor Regionale Aandacht voor Kenniscirculatie, een door het ministerie van OCW gestimuleerd onderzoeksprogramma waarbinnen hogescholen, bedrijfsleven en publieke organisaties samenwerken aan innovatieve projecten.

Standaard 3 Inhoud van het programma

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

In de *onderwijsbeleidsdocumenten* hebben de afdelingen Architectonische Vormgeving, Productontwerp en VISCOM hun eindkwalificaties omschreven in te ontwikkelen competenties op vier verschillende niveaus. Deze niveaus lopen op in complexiteit. Competentieniveau 1 en 2 komen aan bod in de eerste twee semesters van het eerste jaar (de propedeuse). In het tweede en derde leerjaar werken studenten aan leerdoelen op competentieniveau 3. In het laatste leerjaar (leerjaar 4) tonen studenten de competenties op niveau 4 aan. De competenties op niveau 4 komen overeen met de eindkwalificaties.

Volgens de richtlijnen van de ABKM ordenen de verschillende afdelingen hun curricula in praktijkvakken, theorie, vaardigheden en onderzoek (*Academiebreed Onderwijsbeleid, 2012-2013*). Daarbij hanteren de afdelingen de vakomschrijvingen als middel om de curricula op te bouwen en te beheren. De opleidingscoördinator stuurt dit aan, zodat borging plaatsvindt. De curricula zijn onderverdeeld in zestien periodes van tien weken (twee per semester), waarbij aan iedere periode 15 EC worden toegekend. In *curriculummatrices* hebben de afdelingen aan de hand van deze ordening gedetailleerd beschreven in welk semester welke competentie op welk niveau aan bod komt.

Het panel heeft de opbouw van de verschillende curricula nader bekeken. De opbouw ziet er logisch en goed doordacht uit. Het panel is van mening dat de opbouw van het programma, het studenten mogelijk maakt om de eindkwalificaties te behalen.

In het eerste jaar volgen de studenten Vormgeving de algemene propedeuse voor Autonome Beeldende Kunst, Vormgeving en Docent Beeldende Kunst en Vormgeving. In het eerste semester van de propedeuse is een aantal onderdelen ondergebracht dat de student inzicht verschaft op datgene wat er in de hoofdfase van hen verwacht wordt. Studenten hebben de mogelijkheid om een beter inzicht te krijgen in wat de verschillende opleidingen precies inhouden. Een aantal studenten gaf in de gesprekken aan hun initiële keuze voor een opleiding in de propedeuse te hebben herzien.

In het tweede semester bieden de drie academieopleidingen (Autonome Beeldende Kunst, Vormgeving en Docent Beeldende Kunst en Vormgeving) studenten verschillende mogelijkheden om zich op hun keuze voor een van deze opleidingen en daaronder uitgebrachte afdelingen te oriënteren. In de gesprekken die het panel met studenten heeft gevoerd, geven zij allen aan zeer enthousiast te zijn over de gemeenschappelijke propedeuse. Studenten geven aan dat de propedeuse hen een stevige basiskennis over kunst in het algemeen verschaft. Bovendien maakt de gemeenschappelijke propedeuse het voor studenten gemakkelijk om in latere jaren contacten te leggen met studenten van andere ABKM opleidingen en samenwerking te zoeken bij het creëren van nieuwe producten.

In het tweede, derde en vierde jaar vervolgen de studenten Vormgeving hun opleiding bij een van de drie afdelingen van de opleiding.

Architectonische Vormgeving

Studenten Architectonische Vormgeving starten in studiejaar 2 met projectonderwijs dat in periodes van tien weken is onderverdeeld. In de eerste acht periodes van de opleiding staan ruimtelijke kernopgaven centraal. Na het behalen van de eerste vier periodes maken studenten met ingang van het studiejaar 2012-2013 een keuze voor het uitstroomprofiel Architectonisch Ontwerper of Interieurvormgever. Het laatste uitstroomprofiel heeft nu nog de vorm van een pilot. In periode 13 en 14 (het vierde leerjaar) lopen studenten stage bij een bureau. De laatste periodes 15 en 16 zijn bestemd voor het afstudeertraject.

Productontwerp

Het tweede studiejaar start met een oriëntatieperiode van tien weken, waarna studenten een keuze maken voor één van de vier uitstroomprofielen. In het tweede leerjaar wordt er binnen de verschillende vakgebieden een technische basis gelegd en via opdrachten een begin gemaakt met het onderzoeken en ontwikkelen van eigen vernieuwende ideeën. In het derde leerjaar werken studenten geïntegreerd aan de verschillende vakken. De nadruk ligt op het ontwikkelen van een eigen vormgeversidentiteit. Methodisch en systematisch werken en zelfreflectie zijn belangrijke onderdelen van het programma in het derde jaar. In het vierde leerjaar loopt iedere student een stage van 30 EC. Daarna volgt het afstudeertraject.

VISCOM

Het tweede studiejaar begint voor alle studenten van VISCOM met een identiek onderwijsaanbod waarin beeld en media, communicatie en techniek centraal staan (periode 4 en 5). Daarna kiezen studenten een uitstroomprofiel, waaraan een specifiek onderwijsaanbod is verbonden. In de periodes 6 tot en met periode 10 (halverwege het derde studiejaar) verdiepen studenten hun gekozen specialisatie. Studenten komen in aanraking met een veelheid van vakken, waaronder praktijkvakken, theorievakken, trainingen in vaardigheden en onderzoeksactiviteiten. In periode 11 en 12 werken studenten met externe partijen samen in een multidisciplinair team aan (onderzoeks)opdrachten die verkregen zijn via Creative City (zie ook standaard 2). Studenten werken daarnaast aan eigen projecten. In het vierde leerjaar lopen studenten stage en maken ze een afstudeerwerkstuk.

Het panel heeft kennis genomen van de verschillende onderwijsprogramma's bij de afdelingen en is zeer te spreken over de samenhang binnen de verschillende curricula. Het panel ziet dat er in de relatief korte duur van de opleiding Vormgeving veel verschillende aspecten van het vak aan de orde komen. Studenten krijgen een stevige basiskennis en vaardigheden mee, waarmee zij zich later in hun loopbaan verder kunnen ontwikkelen, zo stelt het panel vast. Het aanbod van vakken is afwisselend, waardoor de studenten gestimuleerd worden verder te kijken dan alleen binnen het gekozen vakgebied. Die variatie begint al in het propedeusejaar met een mix van alle opleidingen tezamen en zet zich voort in latere jaren door middel van afwisseling tussen vrij werken en werken in opdracht.

Overwegingen en conclusie

Het panel constateert dat de verschillende curricula gedegen zijn opgebouwd en studenten in staat stellen om zich de eindkwalificatie eigen te maken. Het werken aan concrete opdrachten, oplopend in complexiteit, helpt studenten om hun competenties verder te ontwikkelen tot het niveau van de eindkwalificaties. Opvallend vond het panel de unanieme positieve waardering van studenten voor het algemene propedeusejaar. Dit jaar biedt studenten een brede basis aan kennis en vaardigheden, waar zij naar eigen zeggen in hun latere opleiding van profiteren. Ook zijn de studenten zeer te spreken over de contacten die zij opdoen met andere disciplines en vakgebieden. Het panel onderschrijft deze positieve waardering van studenten.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 4 Vormgeving van het programma

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

Het didactisch concept van de opleiding staat beschreven in de nota *Academiebreed Onderwijsbeleid 2012-2013 (mei 2013)* en de *onderwijsbeleidsdocumenten* van de afdelingen.

Een belangrijke plaats in het didactisch concept van de opleiding is de inrichting van het onderwijs als *learning community*. Daarnaast geeft de opleiding het competentiegericht onderwijs vorm door *Leren door te maken*.

Een *learning community* is een gemeenschap, waarbij de leden in een open en permanent debat staan over vraagstukken uit hun vormgevingspraktijk. Binnen de communities vindt een uitwisseling van kennis plaats tussen docenten en studenten en studenten en de externe omgeving (opdrachtgevers en alumni). Binnen de communities vindt verder kenniscirculatie in de vorm van lezingen en workshops plaats, hetgeen de opleiding betitelt als *hidden curriculum*. Aan dit hidden curriculum heeft de opleiding EC verbonden.

Studenten geven in gesprekken aan veel te leren door het werken in de learning communities. In de communities werken studenten van verschillende jaren met elkaar samen. De contacten onderling tussen studenten, docenten en externe partijen zijn laagdrempelig en daardoor inspirerend voor studenten, zo vertellen zij. Gevraagd naar de contacten met studenten van andere afdelingen, geven studenten aan dat zij wel graag meer dwarsverbanden met andere afdelingen Vormgeving zouden willen leggen. Tussen de afstudeerrichtingen Modevormgeving, Textiele Vormgeving, Sieraadvormgeving en Productvormgeving komt dat wel tot stand, maar tussen de andere afdelingen komen contacten nog relatief beperkt op gang. Het panel ziet dat de learning communities een goede basis vormen voor de ontwikkeling van competenties onder meer door de contacten van studenten uit verschillende studie jaren.

Het panel ziet langzaamaan 'cross overs' tussen de afstudeerrichtingen Sieraad-, Product-, Mode- en Textiele vormgeving ontstaan en vindt dit een goede ontwikkeling. Dit zou zij graag structureel ingevoerd willen zien. Het panel denkt daarbij aan het geven van opdrachten waarbij studenten vanuit verschillende afdelingen met elkaar moeten samenwerken om tot een resultaat te komen.

Leren door te maken is een ander belangrijk didactisch principe van de opleiding Vormgeving. De opleiding wil studenten zoveel mogelijk laten leren in een realistische taakomgeving, zo schrijft de opleiding in de verschillende onderwijsbeleidsdocumenten. Realistische omgeving betekent een omgeving die lijkt op de beroepspraktijk. Taakomgeving wil zeggen dat leren hoofdzakelijk plaatsvindt door het verrichten van opdrachten, opgaven en het stellen en oplossen van problemen via het reflecteren op de (tussen)resultaten. Deze manier van werken biedt studenten de mogelijkheid om op individuele wijze te werken aan hun eigen leerdoelen en leervragen, gekoppeld aan hun competentieontwikkeling. Het panel vindt het werken via het didactisch principe van *leren door te maken* een goede keuze van de opleiding Vormgeving. Studenten worden op deze wijze goed voorbereid op hun toekomstige beroepspraktijk, zo vindt het panel.

De opleiding maakt gebruik van verschillende werkvormen. Het onderwijs is deels *leerstofgestuurd* door het aanbieden van theorie, materiaalkunde en constructietechniek. Daarnaast krijgt het onderwijs vorm door het werken aan concrete opdrachten, volgens het didactisch principe *Leren door te maken*. Iedere periode kent een thematische eenheid, waarin een opgave, opdracht of probleem centraal staat, waarvan de (leer)activiteiten zijn afgeleid. Daarbij streeft de opleiding naar eigen zeggen naar een veelheid van werkvormen, in overeenstemming met het thema van de onderwijsperiode en de opgaven die daaraan verbonden zijn. Het doen en beschrijven van een onderzoek, het maken van een moodboard, het schrijven van een essay en het maken van (deel)producten zijn voorbeelden van de werkvormen die de opleiding hanteert. Theoretische kennis wordt geboden in samenhang met de opdrachten die studenten uitvoeren. Studenten geven in de gesprekken met het panel aan goed uit de voeten te kunnen met deze manier van onderwijs. Zowel studenten als docenten vinden dat de theorie nog wel meer uitgedragen mag worden in het 'maken' van producten. Een voorbeeld daarvan is de kennis die de studenten verkrijgen over duurzame materialen en het toepassen ervan in het werk waar mogelijk. De variatie aan werkvormen draagt er aan bij dat de studenten in staat worden gesteld hun eigen 'handtekening' te ontwikkelen. De begeleiding van docenten neemt in de loop der jaren af, om studenten meer zelfsturend aan hun competentieontwikkeling te laten werken. Studenten bevestigen de nadruk die docenten leggen op het ontwikkelen van hun eigen authenticiteit als vormgever en de begeleiding van docenten als inspirerend en lerend te ervaren. Het panel heeft kennis genomen van de verschillende werkvormen die de opleiding aan studenten biedt. Studenten worden uitgedaagd om hun eigen grenzen te verleggen, zo constateert het panel. Het panel stelt vast dat deze werkvormen studenten goed voorbereiden op hun toekomstige werkveld en hen in staat stellen om een eigen 'handtekening' te ontwikkelen.

Overwegingen en conclusie

Het panel heeft kennis genomen van de didactische principes van de opleiding. Het leren via de learning communities, waarin studenten uit verschillende studie jaren, docenten, alumni en opdrachtgevers met elkaar werken aan concrete opdrachten, biedt studenten goede mogelijkheden om zich verder te ontwikkelen, zo stelt het panel vast. Ook de variatie aan werkvormen draagt bij aan de professionele ontwikkeling van studenten, vindt het panel. Daarnaast ziet het panel verdere samenwerking tussen de verschillende vormgevingsdisciplines langzaam maar zeker ontstaan. De samenwerking is nu nog incidenteel, met uitzondering van de samenwerking tussen de verschillende uitstroomprofielen van de afdeling Product. Een verdere structurele samenwerking tussen de diverse opleidingsrichtingen zou studenten nog meer mogelijkheden geven om interdisciplinair te kunnen werken en de kwaliteit van de opleiding nog verder te versterken. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 5 Instroom

<i>Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.</i>

Bevindingen

Om toegelaten te worden tot een van de ABKM-opleidingen moeten studenten beschikken over een passende vooropleiding en kunnen aantonen dat ze een ontwikkelbaar talent hebben. De passende vooropleiding kan bestaan uit een afgeronde vwo- of havo-opleiding. Ook het diploma Middenkader of Specialistenopleiding als bedoeld in de wet Educatie en Beroepsonderwijs geldt als bewijs van een passende vooropleiding. Daarnaast moeten studenten een toelatingsexamen afleggen om toegang te krijgen tot de propedeuse van de ABKM. Het toelatingsexamen bestaat uit een schriftelijke motivatie (300 woorden), een opdracht en het portfolio. De opdracht voor 2012-2013 was bijvoorbeeld: stel jezelf voor aan de hand van 15 beelden die je geselecteerd hebt. Het totale pakket wordt beoordeeld door twee docenten. Studenten van 21 jaar en ouder die niet over een passende vooropleiding beschikken, kunnen, als zij voldoen aan het toelatingsexamen, deelnemen aan een colloquium doctum. Na toelating tot de propedeuse is het niet vanzelfsprekend dat een student doorstroomt naar een van de ABKM-opleidingen. In december van het propedeusejaar ontvangen studenten een voorlopig studieadvies. Aan het einde van de propedeuse krijgen studenten een definitief doorstroomadvies van hun beoordelende docent. Conform de landelijke afspraken zal de instroom van studenten voor de opleiding Vormgeving met 20 procent moeten verminderen in 2016. De opleiding zal daarom het toelatingsonderzoek en de doorstroomadviesing op het einde van de propedeuse verscherpen. Vanaf het studiejaar 2009/2010 geldt als onvoldoende studieresultaat dat de student aan het einde van het eerste jaar van inschrijving minder dan 56 punten heeft behaald. Het advies wordt niet eerder dan aan het einde van het eerste jaar van inschrijving verstrekt. Uiterlijk binnen twee studie jaren dient de student de voor het propedeusecertificaat benodigde 60 EC te behalen.

ABKM kent een intensieve samenwerking met regionale kunstencentra die oriëntatiecursussen aanbieden voor jongeren die naar de Academie willen. Bij die cursussen kunnen aspirant-studenten nagaan of ze over voldoende creërend vermogen beschikken om te kunnen doorgroeien tot bijvoorbeeld Vormgever. Cursisten die aan de formele opleidingsvoorwaarden voldoen en de cursus met een positief resultaat afsluiten, worden direct toegelaten tot de propedeuse.

Een dergelijke samenwerking vindt sinds 2011 ook plaats met de Kunstschule Werth Lenz in Aken. Ook zijn er overeenkomsten met mbo-scholen, waaronder het Cita Verdecollège, dat een speciaal programma heeft voor studenten die naar de ABKM willen doorstromen.

Met het St. Lucas in Boxtel (mbo-opleiding) werkt de ABKM, samen met een aantal andere academies aan het ontwikkelen van een zogenaamde topmodule, die mbo-studenten de mogelijkheid biedt om in het laatste jaar al een deel van het onderwijs op een hbo-instelling te volgen. Het panel constateert dat de opleiding Vormgeving studenten vanuit verschillende vooropleidingen een goede basis biedt om in te stromen op hbo-niveau op basis van hun talent.

Het panel heeft daarnaast vernomen dat in het tweede jaar een mogelijkheid tot instroom bestaat op basis van portfolio assessment. De examencommissie verleent vrijstellingen op basis van dit assessment. Het daarop volgende onderwijsprogramma focust vooral op wat er nog ontwikkeld dient te worden. Het panel vindt dat een passende werkwijze die studenten de mogelijkheid biedt om op basis van hun kwaliteiten zich verder te kunnen scholen als vormgever.

De opleiding kent geen formeel deficiëntieprogramma. Het panel heeft de indruk gekregen uit de gesprekken met studenten en uit de documentatie dat daar waar zich deficiënties voordoen de opleiding maatregelen treft. Zo zijn er workshops presentatievaardigheden georganiseerd, waarin onder meer aandacht is besteed aan taalvaardigheid.

Het panel constateert dat vele studenten uit de Euregio hun weg weten te vinden naar de ABKM en de opleiding Vormgeving. 28 Procent van de studenten is afkomstig uit Duitsland en België; 7 procent komt uit andere landen. De opleiding Vormgeving blijkt in de praktijk goed in staat om deze studenten ondanks hun afwijkende vooropleiding in te laten stromen op de verschillende afdelingen.

Overwegingen en conclusie

Het panel constateert dat de opleiding Vormgeving op zorgvuldige wijze omgaat met de instroom van studenten. Naast de vooropleiding is vooral het ontwikkelbare talent van doorslaggevend belang om tot de opleiding te worden toegelaten. De opleiding biedt studenten verschillende mogelijkheden om dat ontwikkelbare talent aan te tonen: via het toelatingsexamen, oriëntatiecursussen, samenwerking met mbo-opleidingen en portfolio assessments. Ook na de propedeusefase blijft het ontwikkelbare talent essentieel voor verdere deelname aan de opleiding. De opleiding weet zo talentvolle studenten te selecteren en verder op te leiden. Daarnaast constateert het panel dat de opleiding aantrekkelijk is voor studenten uit het buitenland en goed weet in te spelen op de instroom van deze studenten. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 6 Studeerbaarheid

Het programma is studeerbaar.

Bevindingen

In de *Kritische Reflectie (2013)* beschrijft de opleiding een aantal elementen die bijdragen aan de studeerbaarheid van haar onderwijsprogramma. De opleiding noemt onder meer de opzet van het curriculum in twee semesters, met ieder twee periodes van tien weken, waarna een beoordeling en feedback plaatsvindt. Een ander element is het didactisch concept, waarin leren door te maken centraal staat (zie ook standaard 4). Tot slot noemt de opleiding de intensieve begeleiding en contacten tussen docenten en studenten. Studenten werken op de academie. De leeromgeving in de learning communities leidt tot intensieve contacten tussen studenten en docenten. Het aantal contacturen bedraagt gemiddeld 28 uur per week in de propedeuse. Tweede- en derdejaarstudenten Vormgeving hebben minimaal 20 ingeroosterde contacturen per week. In het vierde jaar lopen studenten stage en vindt het afstudeertraject plaats. Het aantal contacturen is dan veel minder.

Het panel heeft op basis van de gesprekken met studenten geconstateerd dat de opleiding studeerbaar is. De intensieve contacten tussen studenten onderling en met docenten binnen de communities zijn daarin belangrijk, zo stelt het panel vast. Studenten ontvangen heldere feedback op de voortgang van hun werkzaamheden zodat zij in staat zijn om op tijd hun werkzaamheden bij te sturen om tot een passend eindproduct te komen. Ook als de opdracht bij nader inzien te complex blijkt te zijn, kunnen studenten met docenten hierover van gedachten wisselen en is bijsturing mogelijk. Studenten geven verder aan goed te worden voorbereid op presentaties en toetsen. Verwachtingen zijn helder, de informatie is toereikend en de studiebegeleiding is intensief (zie ook standaard 12). Zuyd hogeschool heeft een formeel beleid vastgesteld om studenten met functiebeperkingen tegemoet te komen. Uit onder meer de notulen van de examencommissie en de afdelingsoverleggen leidt het panel af dat eventuele knelpunten individueel adequaat worden opgelost.

Overwegingen en conclusie

Het panel komt mede op basis van de gesprekken met studenten en docenten tot de conclusie dat het programma van de opleiding Vormgeving studeerbaar is. Het onderwijsprogramma is in overzichtelijke onderwijsperiodes ingedeeld, de intensieve studiebegeleiding en het niveau van de feedback die studenten tijdens hun opleiding ontvangen, dragen daar aan bij. Ook het werken in de learning communities, waarin intensieve contacten bestaan tussen studenten en docenten maakt het mogelijk om bij eventueel optredende knelpunten op het gebied van studeerbaarheid adequaat bij te sturen. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 7 Duur

De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.

Bevindingen

Het onderwijsprogramma is opgebouwd uit studieperiodes van tien weken (twee per semester) in de eerste drie jaar van de studie. In iedere studieperiode kan een student 15 EC behalen. In totaal moeten in de eerste drie studiejaar 180 EC worden behaald. In het vierde jaar lopen studenten een stage van 30 EC en voeren zij een afstudeeropdracht van 30 EC. Daarmee komt het aantal studiepunten op 240 EC, passend bij de opleiding van een HBO-bachelor.

Overwegingen en conclusie

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldaan**.

Personeel

Standaard 8 Personeelsbeleid

De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.

Bevindingen

Personeelsbeleid

Het huidige personeelsbeleid van de opleiding Vormgeving is beschreven in het Strategisch Personeelsplan ABKM 2009-2013 (oktober 2009) en de Personele Kaders 2008-2013 (mei 2013). Speerpunten zijn onder andere de systematische ontwikkeling van docententeams als professional communities, de uitvoering van de gesprekscyclus (functioneringsgesprekken, beoordelingsgesprekken) en een heldere organisatie van de ABKM als geheel en de afdelingen in het bijzonder en tot slot het ontwikkelen van een evenwichtige opbouw van de docententeams qua leeftijd en man/vrouw verhouding.

Het panel stelt vast dat een aantal doelstellingen is gerealiseerd. De docententeams functioneren als professional communities, tot tevredenheid van docenten, studenten en het management. Docenten geven elkaar feedback, houden gezamenlijke beoordelingen van studenten en komen tot kwaliteitsverbeteringen. Het panel heeft daar in de documentatie en de gesprekken verschillende voorbeelden van gezien. Nieuwe docenten worden gecoacht en ingewerkt binnen de communities. De gesprekscycli met docenten vindt consequent plaats aan de hand van gestandaardiseerde formulieren. De gemiddelde leeftijd van het docententeam is gedaald in de laatste vier jaar (thans 51,1 jaar) terwijl het percentage vrouwelijke docenten is toegenomen (nu 23,6 procent).

In het studiejaar 2013-2014 zal de nieuwe AFM een nieuw eigen personeelsbeleid formuleren.

Aanstellingsbeleid

In haar personeelsbeleid streeft ABKM naar een docententeam waarin een grote diversiteit aan artistieke expertise en vakinhoudelijke professionaliteit aanwezig is. De opleiding Vormgeving stelt in het verlengde hiervan docenten aan voor maximaal twee dagen per week, zodat docenten naast hun docentschap een eigen professionele praktijk kunnen voeren. De opleiding beschikt daarmee over een relatief groot docentenbestand, waarin veel verschillende expertises vertegenwoordigd zijn. De opleiding werkt daarnaast met een relatief grote flexibele schil. Circa 85 procent van de docenten bij de opleiding Vormgeving is in vaste dienst; de overige docenten zijn met een tijdelijke aanstelling of op factuurbasis werkzaam op de opleiding. Dankzij de flexibele schil kan de opleiding de schommeling in studentenaantallen opvangen en inspelen op nieuwe ontwikkelingen en veranderende eisen in het onderwijsprogramma. Om de continuïteit van de onderwijskwaliteit te waarborgen, houdt de opleiding een vaste kern van docenten in stand. Deze docenten zijn aangesteld op basis van hun onderwijskundige en/of vakinhoudelijke expertise en staan aan de basis van het onderwijsconcept. Docenten in de flexibele schil zijn aangesteld op basis van hun professionele/vakinhoudelijke expertise en werken al dan niet projectgebonden. De docenten uit de flexibele schil worden gecoacht door een vaste kern van docenten. De opleiding stimuleert docenten uit de flexibele schil om zich onderwijskundig te scholen. Om de overdracht van kennis over het onderwijsprogramma te borgen, heeft de opleiding haar onderwijsprogramma's van de verschillende afdelingen helder beschreven in onder meer de onderwijsbeleidsdocumenten. Daarnaast zijn er intensieve formele en informele contacten tussen docenten onderling, waarin kennis en ervaringen worden uitgewisseld. Het panel vindt het aanstellingsbeleid van de opleiding doordacht en passend bij de ontwikkelingen in het kunstonderwijs. Dat geldt zowel voor de vakinhoudelijke kant als voor de organisatorische kant. De opleiding kan dankzij de ruime flexibele schil de schommelingen in studentenaantallen opvangen en op deze wijze een financieel verantwoord personeelsbeleid voeren.

Professionaliseringsbeleid

De ABKM heeft jaarlijks een scholingsbudget beschikbaar van € 250.000 voor haar docenten. De opleiding gebruikt het budget voor onderwijskundige doeleinden, zoals expertiseontwikkeling als deelnemer in de examencommissie, didactische vaardigheden, het participeren in kenniskringen en studieloopbaanbegeleiding. Ook is het budget inzetbaar voor het ontwikkelen van vakmanschap, bijvoorbeeld door het faciliteren van bezoeken aan (inter)nationale evenementen op het gebied van kunst en vormgeving. De gewenste scholing komt aan bod in de POP's van docenten.

Het panel ziet dat de ABKM veel mogelijkheden biedt aan docenten om zich vakinhoudelijk en onderwijskundig te scholen en heeft daar veel waardering voor. De academie hecht zichtbaar belang aan de kwaliteit van haar docenten en geeft mogelijkheden om deze in stand te houden en waar mogelijk te verbeteren.

Medewerkerstevredenheid

In 2012 is binnen de gehele hogeschool een medewerkerstevredenheidsonderzoek afgenomen. De response van het personeel van de ABKM was lager dan dat van de hogeschool in haar geheel: 42 procent versus 62 procent.

In het medewerkerstevredenheidsonderzoek kwamen vooral de effecten van de reorganisatie van ABKM tot AFM naar voren. Medewerkers gaven aan dat zij de medezeggenschap in de komende reorganisatie van ABKM tot AFM te beperkt vonden. Verder waren zij ook minder tevreden over de transparantie over het faculteits- en academiebeleid. De communicatie is volgens de respondenten voor verbetering vatbaar. Inmiddels is het reorganisatietraject grotendeels voltrokken. Tijdens de gesprekken die het panel heeft gevoerd, heeft dit onderwerp geen rol gespeeld.

Overwegingen en conclusie

Het panel vindt het personeelsbeleid dat de academie en de opleiding tot nu toe hebben gevoerd doordacht en passend bij de ontwikkeling van het kunstonderwijs. Door te kiezen voor een grote variatie aan kennis en artistieke expertise in het docententeam is de opleiding in staat om haar studenten een gevarieerd aanbod in het onderwijsprogramma te bieden. De professional communities werken als kwaliteitsverbeterend en docentondersteunende omgeving voor nieuwe, tijdelijk aangestelde en in vast dienstverband werkende docenten, zo stelt het panel vast. Het aanstellingsbeleid met de nadruk op het ontwikkelen en in standhouden van een flexibele schil, biedt de opleiding ruimte om in te spelen op trends en veranderingen in het werkveld. Het biedt de opleiding tevens de mogelijkheid mee te bewegen met de schommelingen in studentenaantallen en op deze wijze om een financieel verantwoord personeelsbeleid te voeren. De ruime beschikbaarheid van het scholingsbudget ten slotte draagt bij aan de borging van de didactische en vakinhoudelijke kwaliteit van het docententeam.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 9 Kwaliteit van het personeel

Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Bevindingen

Wat betreft de nagestreefde kwaliteit van het docententeam, volgt de opleiding Vormgeving het beleid van de ABKM (zie ook standaard 8).

Bij de opleiding Vormgeving heeft 67 procent van de docenten in vaste dienst een opleiding op bachelorniveau; circa 33 procent beschikt over minimaal masterniveau, één docent is gepromoveerd. Dat is boven de prestatieafspraken die het ministerie van OCW heeft gemaakt met hbo-opleidingen voor de kunsten en iets onder de norm van de AFM (35 procent). Het merendeel van de docenten werkt conform het aanstellingsbeleid in de beroepspraktijk (zie ook standaard 8). De academie en in het verlengde ervan de opleiding werkt door middel van scholing en coaching aan het borgen van didactische vaardigheden binnen de docententeams.

Drie ABKM-docenten nemen deel aan het Zuyd Lectoraat *Autonomie en Openbaarheid in de Kunsten*. Vanwege de geringe omvang van de aanstellingen van docenten (maximaal twee dagen per week) voert de ABKM geen beleid om docenten te laten promoveren.

De academie telt tien werkplaatsmeesters, die werken als senior onderwijsassistent of tutor op de verschillende werkplaatsen. Werkplaatsmeesters beantwoorden vragen van kunst- en vormgevingsstudenten en ondersteunen studenten bij meer experimentele benaderingen van materiaal en techniek.

Iedere afdeling heeft een eigen coördinator. De opleiding Vormgeving telt er vier. Deze afdelingscoördinatoren bieden docenten onderwijskundige ondersteuning. Voor complexe onderwijskundige zaken haalt de academie expertise in huis. In de praktijk is de afdelingscoördinator de initiatiefnemer voor onderwijskundige ontwikkelingen. De administratieve processen verbonden aan het onderwijs worden verzorgd door een bedrijfsbureau, zodat docenten zich vooral op hun onderwijskundige taak kunnen richten. Het academiebrede propedeuseteam van docenten heeft in het eerste semester een stabiele vaste basis. In het tweede semester wisselt de samenstelling al naar gelang de instroom van docenten uit de hoofdfaseopleidingen/afdelingen.

Het panel heeft kennis genomen van de samenstelling van het docententeam. Opvallend is de diversiteit in expertise en de sterke praktijkoriëntatie van de meeste docenten. Het panel heeft hier waardering voor. Wel is het van mening dat de samenwerking tussen de verschillende docententeams van de afdelingen nog te weinig vorm krijgt. Het panel herkent de samenwerking tussen de afstudeerrichtingen Modevormgeving, Textielvormgeving, Sieraadvormgeving en Productvormgeving, maar ziet deze tussen andere afdelingen nog weinig terug. Door meer contacten te leggen tussen de professional communities en de learning communities van de verschillende afdelingen kan de opleiding Vormgeving als geheel aan rijkdom in visie en onderwijs winnen, meent het panel. Studenten geven in gesprekken aan daar behoefte aan te hebben. Het panel ziet ook dat binnen de teams een aantal docenten bewust bezig is met het leggen van de relatie tussen menswetenschappen (sociologie, psychologie en antropologie) en het vakgebied in hun onderwijs en begeleiding van studenten. Het panel stemt met deze ontwikkeling in en zou deze graag versterkt willen zien. In de eindwerkstukken van studenten bijvoorbeeld komt deze verbinding niet altijd even herkenbaar terug.

Overwegingen en conclusie

Het panel heeft tijdens de visitatiedagen kennis gemaakt met het docententeam. Het panel heeft daarbij geconcludeerd dat de opleiding over een kwalitatief sterk op de praktijk georiënteerd docententeam beschikt. Er is een ruime diversiteit aan kennis en expertise in het docententeam vertegenwoordigd. Onderwijsvaardigheden en didactische bekwaamheid komen naar de mening van het panel voldoende aan bod in de scholing en coaching binnen de professional communities. Daarnaast ziet het panel ook dat een aantal docenten zich bewust bezig houdt met het leggen van verbanden tussen menswetenschappen en maatschappijopvattingen enerzijds en de ontwikkelingen binnen het vormgevingsvak anderzijds. Het panel heeft daar waardering voor, maar zou deze verbinding graag sterker in het onderwijsprogramma en de werkstukken van studenten terug willen zien. Daarnaast onderschrijft het panel de wens van studenten en docenten om meer onderlinge samenwerking te zoeken tussen de verschillende afdelingen van de opleiding Vormgeving, op docentniveau. Ook deze komt nog wat schoorvoetend tot stand. Het aantal mastergeschoolde docenten is in lijn met de eisen van het ministerie van onderwijs. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 10 Kwantiteit van het personeel

De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

In de *Kritische Reflectie (2013)* geeft de ABKM voor al haar opleidingen aan te streven naar een FTE-studentratio van 1:15.

In oktober 2012 was de docent -studentratio 1:14,1, gerekend over de gehele academie. De academie telde totaal 489 studenten en 34,6 fte aan docenten in tijdelijk en vast dienstverband. Daarnaast kent de academie docenten die op factuurbasis werken. In het studiejaar 2011-2012 ging het daarbij om 3,78 fte voor de opleiding Vormgeving.

ABKM wil docenten vooral inzetten op onderwijskundige taken. Daarom zijn organisatorische en administratieve taken belegd bij een bedrijfsbureau. De verhouding tussen ondersteunend personeel (OBP) en onderwijsgevend personeel (OP) is 23 procent versus 77 procent.

Binnen de afdeling Vormgeving verschillen de afdelingen qua omvang: de algemene propedeuse telt 151 studenten, de hoofdfase Architectonische Vormgeving 36 studenten, Productontwerp 127 studenten en VISCOM 100 studenten. In de *Kritische Reflectie (2013)* geeft de opleiding aan dat de docent-studentverhouding zodanig is vormgegeven dat elke afdeling het onderwijs op het vereiste niveau kan verzorgen.

Studenten en docenten hebben deze conclusie in hun gesprekken met het panel onderschreven. Studenten geven aan docenten goed te kunnen bereiken. Docenten geven aan veel tijd aan hun werk te besteden, zeker aan het einde van de onderwijsperiodes als het gaat om de afronding en de beoordeling van de werkstukken. Het panel heeft uit de gesprekken geconcludeerd dat de werkbelasting/werkdruk weliswaar hoog, maar niet als te hoog wordt ervaren. De samenwerking binnen de professional communities zorgt ervoor dat de werkdruk voor individuele docenten hanteerbaar blijft. Docenten geven daarbij aan ook in hun privétijd bezigheden ten behoeve van studenten uit te voeren, maar dat geen bezwaar vinden. Het panel concludeert dan ook dat het docententeam voldoende van omvang (formatie) is. De wijze waarop ABKM de onderwijskundige en administratieve taken heeft georganiseerd draagt daaraan bij.

De opleidingen Vormgeving zullen een instroomdaling van 20 procent moeten bereiken in 2016. Deze daling van het aantal studenten heeft gevolgen voor de omvang van het aantal fte's. Voor een belangrijk deel zal deze daling opgevangen kunnen worden door de flexibele schil, waarover de academie beschikt.

Overwegingen en conclusie

Het panel heeft kennis genomen van de omvang van het docententeam, het takenpakket en de invulling van het onderwijsprogramma. Het panel constateert dat de docenten zich intensief en met enthousiasme met hun taak bezighouden, maar dat van een te grote werkbelasting geen sprake is. De wijze waarop onderwijskundige taken en administratieve taken zijn belegd draagt daaraan bij. Ook het werken in de communities heeft volgens de docenten een positieve invloed op de ervaren werkbelasting.

Studenten geven aan op een laagdrempelige en directe wijze contact te onderhouden met hun docenten. De docent/student ratio bedraagt 1:14,1 en dat is lager dan de norm van 1:15. Op basis van deze kwantitatieve gegevens en de gesprekken met docenten en studenten komt het panel tot het oordeel **goed**.

Voorzieningen

Standaard 11 Materiële voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De ABKM bestaat uit een complex van aan elkaar verbonden gebouwen: enkele historische panden aan de Brusselsestraat, verbonden met een nieuwbouwgebouw aan het Herdenkingsplein (Arets gebouw). Het complex biedt op verschillende plekken ontmoetingsplekken voor studenten en docenten, waaronder een hoorcollegezaal, een kantine en een mediatheek. Daarnaast zijn er verschillende werkplaatsen in het gebouw gevestigd.

De opleiding Vormgeving is op diverse met elkaar verbonden plaatsen binnen het gebouwencomplex gevestigd. De afdelingen Architectonische Vormgeving en Productontwerp zijn gehuisvest in het Aretsgebouw en hebben een grote ruimte beschikbaar voor alle studenten waarin het praktijkonderwijs kan plaatsvinden. Hier bevinden zich ook de werkplaatsen van deze afdelingen. Theorieonderwijs vindt plaats in het hoofdgebouw. De afdeling VISCOM bevindt zich in het hoofdgebouw. Het VISCOM onderwijs vindt plaats in verschillende werkplaatsen en in met aparte media toegeruste onderwijslokalen. VISCOM beschikt over één centrale ontmoetingsruimte voor alle aangesloten studenten en docenten. De werkplaatsen zijn een belangrijke voorziening voor alle ABKM opleidingen en ook voor de opleiding Vormgeving. In de werkplaatsen kunnen studenten met een veelheid aan technieken en materialen werken, onder begeleiding van werkplaatsmeesters. De academie voorziet verder in de verkoop van materialen via de conciërges en de werkplaatsen. De academie is op werkdagen geopend van 7.00 tot 21.30 uur. Op woensdag en vrijdag is de academie om 17.00 uur gesloten.

Studenten geven in de gesprekken met het panel en in de NSE aan tevreden te zijn met de voorzieningen die hen ter beschikking worden gesteld. Zo hebben zij onder meer de studieomgeving met een 3,9 beoordeeld, voornamelijk vanwege de kwaliteiten van de stad Maastricht. De ICT-voorzieningen worden door studenten als passend beoordeeld. In de gesprekken met het panel geven de studenten aan soms wat last te ondervinden van een gebrek aan werkplekken. Over het algemeen zijn docenten en studenten in staat om dit gebrek aan ruimte goed op te lossen, zo constateert het panel.

Het schuiven met roosters en het pragmatisch zoeken naar andere ruimten in het gebouw bieden daarvoor over het algemeen adequate oplossingen.

Het panel vindt de werkruimtes van de opleiding Vormgeving inspirerend, gezien de locatie in het centrum van de stad Maastricht en het bijzondere gebouwencomplex. De werkplaatsen zijn goed geoutilleerd en bieden studenten goede faciliteiten om zich in hun vak te bekwamen. De ABKM heeft de laatste jaren geïnvesteerd in de kwaliteit en de veiligheid van de werkplaatsen. Het panel is daar zeer tevreden over. De verschillende communityruimtes waar de afdelingen over beschikken, zijn ondersteunend aan het didactisch concept van de opleiding en bieden de studenten de mogelijkheid om mét elkaar en ván elkaar te leren. Ook alumni kunnen nog tot twee jaar na hun afstuderen gebruik maken van de werkplaatsen en de voorzieningen in het gebouw.

Studenten van verschillende afdelingen van de opleiding Vormgeving hebben aangegeven meer interdisciplinair werkzaam te willen zijn om zo cross overs tussen de verschillende vakdisciplines te kunnen realiseren. Daarvoor wilden zij graag een eigen ruimte beschikbaar hebben. De opleiding heeft deze wens gehonoreerd en een ruimte in het historische gebouw voor deze studenten vrijgemaakt. Het panel is daar positief over.

Overwegingen en conclusie

Het panel heeft op basis van een rondleiding en de contacten met studenten en docenten zich een oordeel gevormd over de kwaliteit van de voorzieningen. Het panel vindt de ruimtes waarover de opleiding Vormgeving beschikt van goede kwaliteit. De werkplaatsen zijn goed geoutilleerd, er is aandacht voor de veiligheid van de voorzieningen. Het aantal werkplekken is soms wat krap. De opleiding weet daarin goede oplossingen te bedenken. De ruimtes waarover de studenten en docenten beschikken, ondersteunen het didactisch concept van het werken in learning communities en het leren door maken. Alumni kunnen nog geruime tijd na hun afstuderen gebruik maken van de verschillende voorzieningen. Het gebouw is inspirerend en goed gelegen in het centrum van Maastricht. De wens van studenten om over een eigen, afdelingsonafhankelijke, werkruimte te mogen beschikken, is door de opleiding gehonoreerd. Het panel is positief over de voorzieningen waarover studenten beschikken en komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 12 Studiebegeleiding

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

Studiebegeleiding

De studieloopbaanbegeleiding (SLB) van de opleiding Vormgeving sluit aan op het beleid van de ABKM, zo schrijft de opleiding in de *Kritische Reflectie (2013)*. In de propedeuse krijgen studenten een eigen studieloopbaanbegeleider (mentor of SLB'er) toegewezen. De student ontvangt periodieke beoordelingen, met feedback op de inhoudelijk prestaties en de betekenis van hun werk op het vervolgtraject.

Daarbij bieden de mentoren ondersteuning bij het kiezen voor een hoofdrichting. In de hoofdfase van de opleiding Vormgeving neemt de student het initiatief voor contacten met SLB'ers. De student bespreekt met de SLB'er de voortgang van zijn studie en eventuele knelpunten daarbij. Als studenten een kritische negatieve beoordeling krijgen in het tweede studiejaar, dan neemt de opleiding contact met hen op.

Studiebegeleiding vindt verder voor een belangrijk deel informeel plaats. Het zwaartepunt van de begeleiding vormen de summatieve of formatieve periodieke beoordelingsgesprekken in aanwezigheid van het gehele team of gecombineerd met een apart teamoverleg. Daarna is er een individuele afspraak met een student, waarin zijn competentieontwikkeling wordt besproken. Studenten kunnen ook op eigen initiatief contact opnemen met docenten om hun competentieontwikkeling te bespreken.

Studenten geven in de gesprekken met het panel aan veel ondersteuning te ondervinden van het docententeam en hun mentor. Zo blijkt een aantal studenten wekelijks contact met hun mentor te hebben en deze contacten als positief te ervaren. De individuele contacten zijn goed, studenten ervaren weinig drempels in het benaderen van docenten. Studenten vertellen dat docenten hen stimuleren om een eigen invulling te geven aan hun toekomstig vak (eigen handtekening te ontwikkelen). Mede vanwege de goede contacten tussen docenten en studenten zou menig student deze opleiding aan aspirant-studenten aanraden. De opleiding kent naast Nederlandse studenten, ook een aanzienlijke groep studenten uit Duitsland, België en andere landen. Studenten geven aan dat de taal geen barrière vormt in de opleiding van anderstaligen. Het panel constateert dat de opleiding goed in staat is om beginnende vormgevers in de ontwikkeling van hun vak te stimuleren en te begeleiden.

Informatievoorziening

De opleiding biedt studenten algemene informatie over de studie via de *studiegids*. Infonet biedt studenten en docenten een grote variatie aan hogeschoolbrede informatie.

Studieresultaten worden vastgelegd in Osiris. Black Board geeft inhoudelijke informatie over het onderwijsprogramma. Er is een elektronisch informatiebord in de hal van het hoofdgebouw. Studenten worden verder via prikboarden en e-mail geïnformeerd over actuele ontwikkelingen. Studenten geven aan goed hun weg te kunnen vinden op Osiris en Black Board.

Overwegingen en conclusie

Het panel ziet dat de studiebegeleiding in de praktijk op een intensieve wijze plaatsvindt, met respect voor de eigen ontwikkeling van de student. Studenten ervaren deze studiebegeleiding als stimulerend. Het panel stelt vast dat de opleiding Vormgeving erin slaagt om de ontwikkeling van studenten centraal te stellen in het onderwijsprogramma. De studiebegeleiding via mentoren en het gehele docententeam speelt daarbij een cruciale rol. Het digitale informatiesysteem via Osiris en BlackBoard is daaraan ondersteunend. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Kwaliteitszorg

Standaard 13 Evaluatie resultaten

De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Bevindingen

In nota *Kwaliteitscultuur, Kwaliteitszorg Bacheloropleidingen ABKM 2008-2012* (geactualiseerd in april 2013), beschrijft de academie de kwaliteitszorg van de drie aangesloten opleidingen, waaronder Vormgeving.

De ABKM streeft naar kwaliteitszorg in de vorm van een kwaliteitscultuur waarin overleg het overheersende element is. De ABKM definieert kwaliteitscultuur als “*een georganiseerde kwaliteitszorg die tegelijk impliciet signaleert en verbetert. In die zin vormen Kwaliteitscultuur en Formele Kwaliteitszorg twee verschillende elementen van het gehele systeem van Kwaliteitszorg*” (nota *Kwaliteitscultuur, Kwaliteitszorg Bacheloropleidingen ABKM 2008-2012*). De opleiding Vormgeving conformeert zich aan dit kwaliteitsbeleid.

Belangrijke dragers van de (impliciete) *kwaliteitscultuur* zijn de *professional communities* en de *learning communities* binnen de opleiding. Binnen deze communities bespreken docenten en studenten de te behalen doelstellingen en hun verwachtingen daarbij. Daarnaast signaleren zij binnen de communities eventuele tekortkomingen in het programma, stellen zij verbeteringen voor en voeren deze ook uit. Dit gebeurt op informele wijze, gedurende de gehele onderwijsperiode. Daarnaast organiseert iedere afdeling van de opleiding Vormgeving één of twee keer per onderwijsperiode van tien weken een afdelingsoverleg over studenten en het curriculum dat in verbeteracties resulteert.

Het panel heeft deze werkwijze kunnen vaststellen op basis van de gesprekken met docenten en studenten en op basis van de notulen van de afdelingsoverleggen. Het panel heeft daarin de werking van de PDCA-cyclus herkend.

De ABKM en de daarbinnen vallende drie opleidingen kent verder een systeem van *formele kwaliteitszorg*. In het overleg tussen de directeur van de ABKM en het CvB van Zuyd Hogeschool worden een jaarplan (met na te streven verbeteringen), prestatieafspraken (waarin verbeterdoelen zijn vertaald in kwantitatieve doelstellingen) en jaarverslag (verantwoording resultaten) besproken. De ABKM maakt daarbij ook gebruik van een aantal (kwantitatieve) evaluatie-instrumenten zoals:

- NSE (elk jaar, heeft een signalerende functie);
- Medewerkerstevredenheidsonderzoek (iedere twee jaar);
- Kunstenmonitor (periodiek);
- NVAO-analyse accreditaties Kunst en Vormgeving;
- Keuzegids (periodiek);
- Interne audit Zuyd Hogeschool Audit en Control;
- Kwantitatieve gegevens en analyses m.b.t. studenten en personeel.

In prestatieafspraken tussen ABKM en CvB van de Zuyd Hogeschool is vastgelegd dat de gemiddelde tevredenheid over de opleidingen minimaal 3,6 (op een vijfpuntsschaal) moet scoren. De gemiddelde waardering voor de opleiding Vormgeving was in 2011 een 3,8 net als in 2010 en voldoet daarmee aan deze kwaliteitsnorm.

Overwegingen en conclusie

Het panel komt tot de conclusie dat de kwaliteitszorg bij de opleiding Vormgeving adequaat is georganiseerd, passend bij de aard van de opleiding. Hoewel de opleiding zelf aangeeft dat de kwaliteitszorg voornamelijk informeel van karakter is, heeft het panel diverse aanknopingspunten voor de kwaliteitszorg in onder meer de verslaglegging aangetroffen. Daarmee is ook de informele kant van de kwaliteitszorg formeel voldoende geborgd. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 14 Verbetermaatregelen

De uitkomsten van deze evaluaties vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.

Bevindingen

Een aantal van de verbeteringen die de opleiding doorvoert, vindt plaats binnen de kwaliteitscultuur in de *professional* en *learning communities* zoals beschreven in standaard 13.

In de *Kritische Reflectie (2013)* heeft de opleiding een aantal van die verbeteringen benoemd, zoals het invoeren van een vaste curriculumbeschrijving op academieniveau (praktijk, theorie, vaardigheden en onderzoek), en het verbeteren van de inrichting van de hoofdfases van de afdelingen. Zo heeft Architectonische Vormgeving in de hoofdfase twee routes aangebracht (vanwege de wettelijke veranderingen op de registratie, zie ook standaard 1). Productontwerp heeft de verschillende curricula verbeterd en vanzelfsprekendheden als de modeshow, vervangen door initiatieven van studenten. VISCOM voert intensief overleg met CMD en realiseert uitwisselingen met deze opleiding. Het hoofdfasecurriculum is inhoudelijk gezien verbeterd. De didactische inrichting is zodanig vormgegeven dat studenten dagelijks voor de opleiding aan de slag zijn. In het verlengde hiervan hebben alle afdelingen de beschrijvingen van de onderwijseenheden verbeterd, evenals de beschrijving en uitvoering van de procedures voor stage, toetsen, beoordelen en afstuderen.

Het panel heeft kennisgenomen van bovenstaande verbeteringen. Uit de gesprekken blijkt dat voorgenomen verbeteringen ook daadwerkelijk geïmplementeerd worden. Ook heeft het panel diverse documentatie aangetroffen, waarin de voorgenomen verbeteringen zijn beschreven en daarmee zijn geborgd. Het panel denkt daarbij bijvoorbeeld aan de stage- en afstudeerhandleidingen.

De opleiding heeft de aanbevelingen van de voorgaande visitatie deels opgevolgd.

- In 2007 stelde het visitatiepanel dat het gebruik van leerlijnen de opbouw van het programma inzichtelijker zou maken. Academiebreed is er vervolgens een ordening aangebracht in praktijkvakken, theorievakken, vaardigheden en onderzoek. Tevens is de opbouw van het curriculum aan de hand van niveaubeelden van de te behalen competenties sterker aangezet. Hierdoor is de inhoudelijke samenhang inzichtelijker geworden. Het panel van 2013 onderschrijft de kwaliteitsverbetering zoals die nu in de inhoudelijke samenhang van het programma zichtbaar is (zie ook standaard 3);
- In 2007 constateerde het visitatiepanel dat het competentiegericht onderwijs nog niet overal even richtinggevend was voor de vormgeving van het onderwijs. Het competentiegerichte onderwijs is thans geïmplementeerd, zo kan het panel nu bevestigen (zie ook standaard 4);
- Het vorige visitatiepanel vond dat de didactische bekwaamheid van docenten versterking behoeft. Docenten van de verschillende afdelingen hebben didactische cursussen gevolgd. Het panel heeft daar bij deze visitatie kennis van kunnen nemen (standaard 9);
- Het panel constateerde in 2007 dat de studieloopbaanbegeleiding voornamelijk informeel plaatsvond. Dat is nog steeds zo. Het zwaartepunt van de begeleiding vormen de summatieve en formatieve beoordelingsgesprekken (deze worden deels vastgelegd in beoordelingsformulieren, standaard 12 en 16). Tot de beoordelingsformulieren behoren ook go/no go formulieren die met name van toepassing zijn op het afstudeertraject. Het huidige panel constateert dat de beoordelingsformulieren voorzien zijn van criteria, waarlangs de prestaties worden beoordeeld. Daarnaast voorzien docenten de beoordelingsformulieren van opmerkingen en adviezen aan studenten om hun prestaties te kunnen verbeteren;
- Op aanbeveling van het visitatiepanel uit 2007 is de informatievoorziening via Infonet en BlackBoard waar nodig verbeterd. Het huidige panel constateert dat de informatievoorziening voldoet (standaard 12);
- Het panel uit 2007 was tevreden over de systematische evaluatie van het onderwijsprogramma, maar constateerde dat een structurele evaluatie na een periode van tien weken nog niet plaats vond. Inmiddels is een evaluatie van een studieperiode van tien weken binnen de professional community gebruikelijk. Bij deze evaluatie zijn ook de studenten betrokken. Het panel constateert thans dat de evaluatie en de daaruit voortvloeiende verbetermaatregelen adequaat is georganiseerd (standaard 13);
- In 2007 vond het panel dat de normering van de beoordeling binnen de gehele Vormgeving beter geconcretiseerd kon worden. Daarvoor zijn inmiddels een aantal stappen gezet. Deze komen aan de orde in standaard 16.

Overwegingen en conclusie

Het panel constateert dat de ABKM en de opleiding Vormgeving concreet invulling geven aan de verbetermaatregelen die uit de evaluaties voortvloeien. Het panel ziet dat terug in de verbeteringen die zijn doorgevoerd na de voorgaande visitatie. Ook uit de onderwijsbeleidsdocumenten en de handleidingen die voor studenten zijn geschreven, blijkt dat de opleiding aandacht heeft voor verbeteringen in het onderwijsprogramma en de borging daarvan.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 15 Betrokkenheid bij kwaliteitszorg

Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Bevindingen

De opleiding Vormgeving betreft verschillende belanghebbenden bij haar kwaliteitszorg. De opleiding overlegt met studenten over de inhoud en uitvoering van het onderwijsprogramma via groeps- en klassenoverleg en de opleidingscommissie. Daarnaast worden studenten betrokken bij de kwaliteitszorg via studentevaluaties. Studenten geven in gesprekken aan dat de opleiding open staat voor verbetervoorstellen en serieus omgaat met signalen van studenten.

De examencommissie is onlangs versterkt. In standaard 16 komt dit onderwerp verder aan bod.

Docenten hebben inbreng in het onderwijsprogramma via het docentenoverleg in de professional communities. De afdelingscoördinatoren overleggen met elkaar over afdelingsoverstijgende onderwerpen en houden spreekuren. Het panel heeft in de gesprekken met docenten vastgesteld dat de verbinding tussen de verschillende afdelingen voornamelijk via de coördinatoren verloopt. Docenten geven aan meer verbinding te willen leggen tussen de verschillende afdelingen, om daarbij van elkaars expertise en visie te kunnen profiteren. Het panel constateert dat deze verbinding in prille aanleg aanwezig is, maar nog weinig zichtbaar is in de praktijk van alledag. Dat zou naar mening van het panel veel steviger aangezet kunnen worden. Het panel denkt daarbij bijvoorbeeld aan opdrachtschrijvingen voor projecten waarin studenten van de verschillende afdelingen gezamenlijk aan een project werken.

Het werkveld is vertegenwoordigd in de werkveldcommissie. Daarnaast is het werkveld bij de opleiding betrokken als opdrachtgever, portfoliobeoordelaar en als extern deskundige bij het afstuderen. Creative City (zie ook standaard 2) werft onderzoeksopdrachten voor de opleiding en onderhoudt ook in het vervolg van de opdrachten nauwe contacten met de opdrachtgevers. Het panel heeft daarvan verschillende voorbeelden gezien.

Alumni ten slotte zijn betrokken bij de opleiding als docent in tijdelijk dienstverband of als docent op factuurbasis. Daarnaast blijven alumni aan de opleiding verbonden, doordat zij tot twee jaar na hun afstuderen nog gebruik kunnen maken van de voorzieningen van de ABKM. Alumni blijken hier goed gebruik van te maken.

Een aantal docenten met een vaste aanstelling heeft op deze academie ook hun opleiding gevolgd. Studenten geven aan de contacten met alumni op prijs te stellen en van de feedback van deze groep oud-studenten te profiteren.

Overwegingen en conclusie

Het panel heeft op basis van de contacten met studenten, docenten en werkveld geconstateerd dat de opleiding Vormgeving open staat voor feedback en beïnvloeding van verschillende belanghebbenden. Het panel constateert dat deze open en participatieve houding van de opleiding de kwaliteit van het onderwijs ten goede komt.

Het panel vindt het daarbij wel jammer dat de onderlinge contacten tussen de verschillende afdelingen van de opleiding Vormgeving nog weinig tot 'kruisbestuiving' van de verschillende disciplines leidt. De wil is zeker aanwezig en biedt een goede basis om de vakinhoudelijke samenwerking tussen de verschillende afdelingen tot stand te brengen.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 16 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Systeem van toetsing

De ABKM heeft de uitgangspunten voor het toetsen en beoordelen vastgelegd in de nota *Academi breed Onderwijsbeleid 2012-2013* en in het *OER 2012-2013*. Op basis hiervan heeft iedere afdeling van de opleiding Vormgeving in het Onderwijsbeleidsplan haar toetsplan en beoordelingsplan beschreven. In de vakomschrijvingen is opgenomen *hoe* en *wat* er getoetst wordt. De opleiding Vormgeving kent *leerwegafhankelijke toetsen* en *leerwegaafhankelijke toetsen*. Per afdeling verschilt de precieze verhouding tussen deze twee vormen van toetsen.

Leerwegafhankelijke toetsen bestaan uit tentamens verbonden aan afzonderlijke onderwijseenheden en vakken. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om theoretische kennis. *Leerwegaafhankelijke* toetsen beoordelen het geheel van de resultaten over een blok of semester. Daarbij beoordeelt een docententeam (als geheel, intersubjectief) de voortgang van de student op basis van specifieke opdrachten en opgaven. Het team kijkt dan zowel de prestaties als het gedrag van de student. De toetsing en beoordeling betreft derhalve het geheel aan competentieontwikkeling gedurende een specifieke periode.

De beoordelingscriteria staan opgenomen in de afstudeerhandleiding en worden ook mondeling gecommuniceerd aan docenten en studenten. Iedere afdeling beschikt over een beoordelingsformulier waarop de leerwegaafhankelijke beoordeling plaatsvindt.

Vanaf 2012-2013 is er één vormgevingsbreed beoordelingsformulier in gebruik genomen. Op het beoordelingsformulier zijn de competenties operationeel gemaakt in negen beoordelingscriteria. In de beoordeling worden deze systematisch voorzien van narratieve feedback. Het panel heeft kennisgenomen van de beoordelingsformulieren en geconstateerd dat deze inzichtelijk zijn opgesteld en navolgbaar worden gehanteerd. Dit geldt voor alle afdelingen.

De toetsvormen variëren van praktijktoetsen tot kennistoetsen, mondelinge en schriftelijke toetsen, essays, werkstukken, verslagen, procesboeken en portfolio's. Iedere afdeling maakt in wisselende samenstelling gebruik van de toetsvormen. Deze toetsvormen staan in de verschillende curricula per afstudeerrichting beschreven. Het panel heeft kennis genomen van de verschillende toetsen en de uitwerking daarvan. Het panel constateert dat er een brede variatie aan toetsvormen wordt gehanteerd. De nadruk ligt op de leerwegaafhankelijke toets, te weten de presentaties van concrete projecten aan docenten en studenten van de afdeling, vier keer per jaar na afloop van elke onderwijsperiode. Studenten geven in gesprekken aan dat zij goed weten wat zij kunnen verwachten bij de verschillende toetsen. Zij vinden de beoordelingen inzichtelijk en kunnen deze onderschrijven. Het panel vindt de toetsvormen passend bij het onderwijsprogramma en het didactisch concept van de opleiding en constateert dat de beoordeling transparant en navolgbaar plaatsvindt.

Kwaliteitsborging toetsen en beoordelen

In het studiejaar 2012-2013 zijn de taken van de examencommissie uitgebreid en in lijn gebracht met de wettelijke taken. De examencommissie bacheloropleiding van de ABKM heeft halverwege het studiejaar 2012-2013 een analyse gemaakt en een aantal verbetertrajecten uitgezet die de positie en het functioneren van de examencommissie verder moeten versterken. Tot die verbetertrajecten behoren bijvoorbeeld het vaststellen van een aantal procedures behorend tot het reglement van de examencommissie, het opstellen van een deskundigheidsbevorderingsplan voor examencommissieleden en het instellen van een toetscommissie in overleg met de AFM. Het panel heeft kennisgenomen van deze analyse en gesproken met een vertegenwoordiging van de examencommissie. Het panel constateert dat de examencommissie bezig is om op een gedegen wijze haar positie en functioneren te versterken en in lijn met de wettelijke taken te brengen. Op het moment van visiteren was er nog geen toetscommissie voor de opleiding Vormgeving ingesteld. De examencommissie controleert de uitvoering van het toetsbeleid door onder meer steekproefsgewijs toetsen en beoordelingen op te vragen en klachten van studenten en docenten te verwerken. Daarnaast adviseert de examencommissie de directie van ABKM en de coördinatoren over het toetsbeleid. Het panel constateert op basis van gesprekken en notulen van de examencommissie, dat de examencommissie adequaat deze controlerende taak weet te vervullen.

Naast de examencommissie vervullen de afdelingscoördinatoren een belangrijke rol in het kwaliteitsbeleid rond toetsing en beoordeling. Coördinatoren organiseren scholing, controleren zelf de toetsen, voeren overleg met de docenten over de toetsen enzovoorts. Het panel constateert op basis van de gesprekken en de bestudeerde documentatie, waaronder de onderwijsbeleidsdocumenten, dat de formele borging van toetsing en beoordeling bij de opleiding Vormgeving op orde is.

Realisatie van de beoogde eindkwalificaties

De uitgangspunten voor het afstudeertraject zijn vastgelegd in een aparte richtlijn van de ABKM: de *Algemene Handleiding Afstudeerperiode Vormgeving ABKM*. Een student studeert af aan de hand van een afstudeeropdracht waarmee de afdeling kan beoordelen of de opleidingscompetenties op eindniveau zijn ontwikkeld.

De opdracht bestaat uit een opdracht voor één of een aantal (collectie van) vormgevingsproducten. In het afstudeertraject zijn twee go/no go momenten ingebouwd: 1. bij de beoordeling van het plan van aanpak en 2. bij de beoordeling van de eindresultaten voorafgaand aan de eindbeoordeling.

Bij een positieve beoordeling van het eindwerkstuk kan een student deelnemen aan de eindexamenexpositie. Bij een onvoldoende beoordeling nemen projectdocent en opleidingscoördinator contact op met de student over de vervolgstappen.

Het panel heeft in totaal twintig eindwerkstukken bestudeerd; acht zijn vooraf toegestuurd en betroffen het studiejaar 2011-2012. De andere twaalf werkstukken zijn bestudeerd op de eindexamenexpositie. Het panel heeft daarbij kennis genomen van de documentatie, die aan de basis van de geëxposeerde eindproducten door studenten zijn opgesteld.

Het panel heeft in totaal vier werkstukken van VISCOM bestudeerd, zes werkstukken Architectonische vormgeving en tien werkstukken van Productontwerp verdeeld over de afstudeerprofielen Product-, Sieraad-, Textiel en Modevormgeving. Het panel heeft een werkstuk van Architectonische Vormgeving uit het studiejaar 2011-2012 verder niet beoordeeld, omdat de onderliggende documentatie niet beschikbaar was op de visitatiedag. In totaal zijn dus negentien werkstukken beoordeeld, vier meer dan het door de NVAO gevraagde minimum.

In alle gevallen kon het panel de voldoende beoordeling van de werkstukken onderschrijven. Het panel vond het niveau van de werkstukken overeenstemmen met wat op bachelorniveau verwacht mag worden. De wijze van beoordeling aan de hand van de beoordelingsformulieren was navolgbaar. De werkstukken worden beoordeeld door de als examinator benoemde afdelingsdocenten, een gecommiteerde en in sommige gevallen een extern deskundige. Het panel constateerde wel een verschil in de beoordeling van de werkstukken bij de verschillende afdelingen. De werkstukken van de afdelingen Architectonische Vormgeving, Sieraad-, Mode-, Textiel- en Productvormgeving vond het panel over het algemeen voorzien van een gedegen plan van aanpak, een goed gekozen onderwerp en een stevige methodische onderbouwing. Bij enkele werkstukken vond het panel het bronnengebruik aan de magere kant. De producten zelf vond het panel over het algemeen van een goed niveau, al miste het panel een zekere verfijning in de coupe van de modewerkstukken. De begeleiding van docenten had zichtbaar bijgedragen aan de verbetering van het werkstuk. De studenten krijgen niet alleen individuele begeleiding bij de eindwerkstukken van de eigen docenten, maar worden ook verwezen naar andere mogelijke begeleiders binnen de academie, zoals medestudenten of docenten van andere afdelingen. De beoordeling van de werkstukken was kritisch. Bij de werkstukken van VISCOM vond het panel het niveau weliswaar voldoende, maar minder sterk dan bij de overige afdelingen. Het panel vindt over het algemeen de methodische onderbouwing met onderzoek en literatuurverwijzingen van de VISCOM eindwerkstukken minder belicht dan bij de andere afstudeerrichtingen.

Het panel vond met name het taalgebruik in deze werkstukken van een matig niveau. Dat gold niet alleen voor VISCOM, maar ook voor de werkstukken van de andere afstudeerrichtingen. Bij VISCOM acht het panel een juist taalgebruik echter van groter belang, gelet op de communicatieve kant van het vakgebied waar deze afdeling zich op richt. Docenten herkennen dit punt en geven aan daar zoveel mogelijk aandacht aan te besteden.

De afdeling VISCOM geeft in een reactie aan verbeteringen te hebben getroffen met ingang van juni 2013. Docenten van deze afdeling volgen een deskundigheidscursus onderzoeksvaardigheden en -methodieken. In 2013-2014 is het vak onderzoeksmethodieken ingevoerd en is het eindexamenproces aangepast, zodat er meer nadruk is op het plan van aanpak en theoretisch en methodisch onderzoek. Ook zijn de criteria aangescherpt. Wat betreft de beoordelingen hebben de beoordelingsteams van VISCOM via coachoverleg contact over de afstemming en borging van de eindbeoordeling in relatie tot de eindtermen. De externe deskundige wordt hierbij betrokken. Tot slot besteedt VISCOM aandacht aan het taalgebruik van studenten door in het tweede jaar taal en taalanalyse aan te bieden als onderdeel van het vak Grafisch Beeld. Als de opleiding een achterstand in taal constateert, verwijst VISCOM studenten door naar een externe cursus.

Overwegingen en conclusie

Het panel constateert dat de opleiding Vormgeving over een doordacht en gedegen toetsbeleid beschikt. Daarbij hanteert de opleiding een grote verscheidenheid aan toetsvormen, waarbij studenten hun competenties kunnen aantonen. Belangrijkste toetsmomenten zijn de presentaties vier keer per jaar na afloop van een onderwijsperiode. De beoordelingen van deze presentaties vinden plaats door het gehele docententeam. Studenten geven aan goed te weten wat van hen verwacht wordt en zich te kunnen vinden in de beoordelingen van docenten. Ook de beoordelingen van de andere toetsvormen acht het panel navolgbaar en op orde.

De examencommissie functioneert in de huidige samenstelling nog relatief kort in lijn met de nieuwe wettelijke taken die aan deze commissie zijn toebedeeld. Het panel constateert dat de commissie voortvarend haar taken ter hand neemt en bezig is om haar positie en taakinvulling op niveau te brengen. Het panel heeft daar vertrouwen in.

De eindwerkstukken die het panel heeft bestudeerd zijn allemaal van een voldoende niveau en in lijn met de eindkwalificaties die de opleiding heeft geformuleerd. Wel constateert het panel een verschil in de waardering voor de prestaties tussen de verschillende afdelingen. Ook constateert het panel dat bij VISCOM extra aandacht voor de methodische onderbouwing van de eindproducten en het taalgebruik wenselijk zou zijn.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

3 Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties</i>	Voldoende
<i>Standaard 2 Oriëntatie van het programma</i>	Voldoende
<i>Standaard 3 Inhoud van het programma</i>	Goed
<i>Standaard 4 Vormgeving van het programma</i>	Goed
<i>Standaard 5 Instroom</i>	Goed
<i>Standaard 6 Studeerbaarheid</i>	Voldoende
<i>Standaard 7 Duur</i>	Voldaan
<i>Standaard 8 Personeelsbeleid</i>	Goed
<i>Standaard 9 Kwaliteit van het personeel</i>	Voldoende
<i>Standaard 10 Kwantiteit van het personeel</i>	Goed
<i>Standaard 11 Materiële voorzieningen</i>	Goed
<i>Standaard 12 Studiebegeleiding</i>	Goed
<i>Standaard 13 Evaluatie resultaten</i>	Voldoende
<i>Standaard 14 Verbetermaatregelen</i>	Voldoende
<i>Standaard 15 Betrokkenheid bij kwaliteitszorg</i>	Voldoende
<i>Standaard 16 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties</i>	Voldoende

Overwegingen en conclusie

Weging van de oordelen op de zestien standaarden op basis van de motivering bij de standaarden en volgens de beslisregels van NVAO:

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 16 als onvoldoende beoordeeld wordt. Een 'onvoldoende' bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien tenminste de standaarden 1, 3, 6, 9, 13, 14, 15 en 16 als goed worden beoordeeld.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien de standaarden 1, 3, 6, 9, 13, 14, 15 en 16 als excellent worden beoordeeld.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande HBO-bacheloropleiding Vormgeving van Zuyd Hogeschool **voldoende**.

4 Aanbevelingen

Het panel komt tot de volgende aanbevelingen:

Standaard 1

Profileer de opleiding Vormgeving van Zuyd Hogeschool duidelijker ook in de eindkwalificaties, door eigen accenten toe te voegen. Het panel ziet daarbij kansen door:

- samenwerking tussen de verschillende afstudeerrichtingen te vergroten, zoals nu al voorzichtig plaatsvindt bij Mode-, Sieraad-, Product- en Textiele Vormgeving;
- meer aandacht aan sociale- en milieuafwegingen bij materiaalkeuze te besteden dan nu het geval is;
- het als vervolg op de bachelor ontwikkelen van een master Productvormgeving (Design).

Standaard 4

Vergroot de mogelijkheden tot samenwerking van studenten en docenten binnen en tussen de verschillende afdelingen van de opleiding Vormgeving en daarbuiten sterker dan nu het geval is.

Standaard 9

Versterk de kennis van menswetenschappen binnen het docentencorps om deze maatschappelijke inbreng in het onderwijsprogramma te versterken en deze zichtbaar te maken in de werkstukken van studenten.

Standaard 16

Besteed meer aandacht aan het taalniveau van de eindwerkstukken, met name bij onderwerpen waarin communicatie een rol speelt, zoals bij VISCOM.

Let op de kwaliteit van de methodische onderbouwing en het gebruik van bronnen van de eindwerkstukken.

Breng de wijze van beoordeling tussen de verschillende afstudeerrichtingen meer op een lijn, door bijvoorbeeld de in te stellen toetscommissie een rol te geven in de steekproefsgewijze evaluatie van de beoordelingen.

5 Bijlagen

Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding

Competenties Architectonische Vormgeving
<i>1. Creërend vermogen</i>
<i>De student kan vanuit een eigen idee en visie een concept ontwikkelen voor een ruimte en dat concept tot realisatie brengen. De student</i>
1.1. ontwerpt beeldend (concepten voor) een ruimte en gaat daarbij uit van zowel een eigen idee, visie of thematiek als van de beoogde gebruiker
1.1.1. heeft het vermogen om in het ontwerpproces ten dienste van architectonische vormgeving de relatie tussen mensen en ruimten te betrekken, onder andere door de afstemming van de vormgeving op menselijke behoeften en maatstaven.
1.2. gaat vanuit een artistieke visie constructief, inventief, creatief en alert om met uitgangspunten en plaatst die in een breder cultureel en maatschappelijk perspectief
1.3. transformeert onderzoekend, experimenterend en beschouwend kennis, intuïties, indrukken en emoties tot een ontwerp
1.4. grijpt artistieke en technische problemen aan om er integrale oplossingen voor te ontwikkelen
1.5. demonstreert dat hij of zij gebruikt maakt van kennis en inzicht in:
1.5.1. de manier waarop de gebruikte beelden, vormen, materialen, verhoudingen en kleuren ervaringen veroorzaken en betekenissen overdragen
1.5.2. <i>(Interieurvormgever) de eigenschappen van bouwmaterialen, in het bijzonder die met betrekking tot de afwerking van gebouwen en kennis van materialen, producten en technieken ten behoeve van de afwerking, inrichting, meubilering en stoffering van het interieur, evenals kennis van voorkomende technische installaties die in gebouwen gebruikt worden met betrekking tot de inpassing in het interieur</i>
1.5.3. <i>(Architectonisch Ontwerper) Het welbevinden van gebruikers van gebouwen en interieurs beschermen en bevorderen en de daarmee samenhangende wet- en regelgeving. Maakt gebruik van kennis van en inzicht in de organisatorische, financiële en juridische aspecten die betrekking hebben op het ontwerp en de realisering ervan. Maakt gebruik van kennis van en inzicht in de toepassingsmogelijkheden van bestaande inrichtingselementen en kan deze inzetten in zijn ontwerp. Kan complexe bouwkundige informatie interpreteren en beoordelen om te komen tot een beter ontwerp.</i>
1.6. demonstreert dat hij of zij gebruikt maakt van kennis en inzicht in voorkomende technische installaties, constructies en bouwfysische aspecten
1.7. demonstreert dat hij of zij gebruikt maakt van kennis en inzicht in de functionaliteit van gehanteerde vormgevings- en productietechnieken
1.8. hanteert een werkwijze waarin ervaringen met de gekozen materialen of media kunnen worden ingezet om tot een beter ontwerp te komen
1.9. hanteert een werkwijze waarbij op meerdere momenten het ontwerp (-proces) ter discussie gesteld kan worden en gebruikt de bevindingen om te komen tot een beter ontwerp
<i>2. Vermogen tot kritische reflectie</i>
<i>De student kan het eigen werk en dat van anderen beschouwen, analyseren, duiden en beoordelen. De student</i>
2.1. reflecteert beeldend en in woord en geschrift op de grenzen en mogelijkheden van het vak en over de eigen visie, specialismen en technische capaciteiten
2.2. volgt maatschappelijke, culturele en economische ontwikkelingen nauwgezet, legt een relatie met zijn of haar werk(wijze)en neemt een uitgesproken positie in als vormgever
2.3. beoordeelt het resultaat op functionaliteit en artistieke waarde en overziet implicaties van keuzes en beslissingen ten aanzien van een ontwerp en kan deze achteraf verantwoorden
2.4. toont zich in staat zelfstandig <i>(architectonisch ontwerper: innovatief)</i> onderzoek te doen naar alle zaken die voor een ontwerp van belang kunnen zijn

2.5. verdiept zich in tradities en theorieën met betrekking tot zijn vakgebied
2.6. verdiept zich in uiteenlopende visies op en benaderingen van het beroep ontwerper, zowel vanuit historisch als contemporair perspectief
2.7. verdiept zich in filosofische inzichten (met name uit de ethiek en esthetiek) die voor een vormgever van belang kunnen zijn
2.7.1. <i>beeldende kunst en vormgeving voor zover deze van invloed kunnen zijn op de architectonische vormgeving</i>
2.7.2. <i>de historische ontwikkeling van maatschappelijk en culturele stromingen en inzicht op invloed daarvan op de architectonische vormgeving</i>
2.8. is zich aantoonbaar bewust van verschillende opvattingen die bestaan binnen het vakgebied
2.9. gaat constructief om met het geven en ontvangen van kritiek
3. Vermogen tot groei en vernieuwing
<i>De student kan het vakmanschap, de persoonlijke invulling van de beroepssituatie en zijn of haar artistieke verdere ontwikkelen en verdiepen. De student</i>
3.1. heeft een begin gemaakt met het ontwikkelen van een persoonlijke artistieke visie en toont de wil deze visie verder te ontwikkelen
3.2. toont de ambitie om bij te dragen tot een cultuur met een kwalitatief hoogwaardig ruimte-, vorm en beeldgebruik
3.3. toont ten aanzien van zijn of haar werk(wijze) een kritisch onderzoekende houding en zet bevindingen in ten voordele van de verdere ontwikkeling van een oeuvre en de beroepspositie. Toont de ambitie om te excelleren.
3.4. toont in staat te zijn nieuwe kennis, inzichten en vaardigheden te verwerven, bijvoorbeeld wat betreft technieken, ergonomische aspecten, (milieu-)wetgeving, materialen, verwerkings- en toepassingsmogelijkheden, publieksbenadering en de beroepsopvatting
3.5. gaat constructief om met kritiek van anderen
4. Organiserend vermogen
<i>De student kan een inspirerende en functionele werksituatie voor zichzelf opzetten en in stand houden. De student</i>
4.1. creëert een vruchtbare balans tussen artistieke en voorwaardenscheppende activiteiten
4.1.1. <i>de student heeft daartoe ook basale kennis van - en inzicht in procedures en processen van besluitvorming t.a.v. opdrachtaanbesteding, het ontwerpen en het uitvoeren</i>
4.2. heeft een begin gemaakt met het ontwikkelen van een eigen werkproces en toont in staat te zijn alle aspecten van het ontwerpproces en de betrokken disciplines in onderlinge samenhang te zien
4.2.1. <i>de student heeft daartoe ook een basale kennis van organisatorische, financiële en juridische aspecten die betrekking hebben op het ontwerpen en de ruimtelijke realisatie daarvan</i>
4.2.2. <i>de student kan daartoe ook een globale raming opstellen en binnen deze begroting voldoen aan de eisen van de gebruikers</i>
4.2.3. <i>de student heeft daartoe ook een basale kennis van gangbare honoraria binnen de architectonische vormgeving en kan een aanvaardbaar uurtarief vragen</i>
4.3. toont zich bewust van de noodzaak zakelijke voorzieningen te treffen om op de lange termijn als vormgever werkzaam te kunnen zijn
4.3.1. <i>Gaat als cultureel ondernemer flexibel en innovatief om met nieuwe situaties is in staat innovatief te zijn in het bedenken van nieuwe projecten en het zoeken naar nieuwe markten.</i>
4.3.2. <i>Kan als cultureel ondernemer bij verandering van omstandigheden zelfstandig plannen, uitvoeren, evalueren en bijstellen van werkzaamheden</i>
4.4. toont in staat te zijn om het werkproces te managen en kan daarbij een balans vinden tussen de ontwerpende activiteiten en de logistieke, facilitaire en publicitaire activiteiten
4.5. gaat indien nodig samenwerkingsverbanden aan met anderen: vormgevers zowel als specialisten uit andere disciplines
4.6. documenteert en archiveert het werk
5. Communicatief vermogen

<i>De student kan een opdracht verwerven en interpreteren, effectief het werk presenteren en toelichten en erover onderhandelen met opdrachtgevers en andere betrokkenen. De student</i>
5.1. toont in staat te zijn het eigen werk te presenteren en toe te lichten met behulp van bijvoorbeeld tekeningen, proeven, modellen en technische beschrijvingen
<i>5.1.1. heeft de vaardigheid in beeld geschrift en woord om het plan inzichtelijk te maken voor anderen, daarbij inbegrepen de vaardigheid tot het maken van tekeningen en bijbehorende omschrijvingen</i>
5.2. demonstreert de ambitie om bekendheid aan het eigen werk te geven
5.3. communiceert in beeld, woord en geschrift over zijn of haar werk(wijze) (en ontwerpproces).
5.4. toont in staat te zijn met opdrachtgevers en andere belanghebbenden over organisatorische, financiële en inhoudelijke aspecten te onderhandelen
5.5. gaat contacten aan die relevant zijn voor een netwerk en weet dit netwerk te onderhouden
6. Omgevingsgerichtheid
<i>De student is in staat om verbanden te leggen tussen het eigen werk en dat van anderen en tussen het eigen werk en het publiek. De student</i>
6.1. richt zich in zijn ontwerpen op de gebruiker en verwerft kennis die noodzakelijk is om adequaat op gebruikers in te spelen
6.1.1. Heeft oog voor kansen die architectonische contexten kunnen bieden (receptie)
6.2. toont in staat te zijn onderzoek te doen naar alle zaken die voor een ontwerp van belang kunnen zijn
<i>6.2.1. Kan op methodische wijze informatie in woord en beeld verzamelen, analyseren, beoordelen en gebruiken als bron voor het professioneel handelen (verwerken);</i>
<i>6.2.2. Kent verschillende onderzoeksmethoden en is in staat deze adequaat toe te passen bij het oplossen van onderzoeksproblemen</i>
6.3. verdiept zich in het werk en ideeën van vakgenoten, van architecten, beeldend kunstenaars en van vormgevers uit andere disciplines in een internationale context
6.4. laat zich inspireren door uiteenlopende culturele en maatschappelijke bronnen en kan deze in het eigen werk aanwijzen en benoemen
6.5. toont overzicht te hebben van het werkveld
6.6. toont een overzicht te hebben van de markt en van publiciteitsmedia
6.7. getuigt van opvattingen over de functie en plaats van 'vormgeving' en het beroep in de samenleving
<i>6.7.1. Houdt als cultureel ondernemer het doel dat hij wil bereiken vast voor ogen kan markten actief benaderen en initiatief nemen om opdrachten te verwerven en een (betalend) publiek te vinden</i>
<i>6.7.2. Houdt als cultureel ondernemer het doel dat hij wil bereiken vast voor ogen heeft een ondernemende attitude gekenmerkt door durf, creativiteit, intuïtie, en flexibiliteit</i>
<i>6.7.3. Houdt als cultureel ondernemer het doel dat hij wil bereiken vast voor ogen gaat bij acquisitie actief en doelmatig te werk</i>
6.8. geeft op een constructieve manier kritiek
7. Vermogen tot samenwerken
<i>De student kan in een samenwerkingsverband een actieve bijdrage leveren aan de totstandkoming van een product of proces. De student</i>
7.1. toont dat hij of zij in staat is de eigen doelen te realiseren in afstemming met anderen
<i>7.1.1. toont dat hij of zij in staat is tot het interpreteren, analyseren, beoordelen en herformuleren van de inhoud van opdrachten</i>
7.2. toont in staat te zijn de eigen bekwaamheden in een samenwerkingsverband in te zetten, als de gekozen beroepspositie dat vereist
7.3. gaat doelgericht en respectvol om met de verschillende rollen, verantwoordelijkheden en belangen in het ontwerp- en productieproces

Competenties Visuele Communicatie
1. creërend vermogen
<i>de student kan vanuit een eigen idee en visie een concept ontwikkelen voor communicatiemiddelen en dat concept tot realisatie brengen. De student:</i>
1. Ontwerpt concepten voor communicatiemiddelen of methodes waardoor een idee, een visie of thematiek op een voor de ontwerper specifieke manier wordt verbeeld en overdrachtelijk gemaakt
2. Gaat vanuit een artistieke visie constructief, inventief, creatief en alert om met uitgangspunten en plaatst die in een breder cultureel en maatschappelijk perspectief.
3. Transformeert onderzoekend, experimenterend en beschouwend kennis, intuïties, indrukken en emoties tot een ontwerp
4. Grijpt artistieke en technische problemen aan om er integrale oplossingen voor te ontwikkelen
5. Hanteert een werkwijze waarin ervaringen met de gekozen materialen of media kunnen worden ingezet om tot een beter ontwerp te komen
6. Demonstreert dat hij of zij gebruik maakt van kennis van en inzicht in
a. de manier waarop de beelden, vormen, materialen, verhoudingen en kleuren ervaringen veroorzaken en betekenissen overdragen
b. in de communicatieve effecten van gehanteerde vormgevings- en productietechnieken
c. <i>Is in staat te kiezen voor de inzet van het geschikte medium, een bepaalde techniek, een bepaald materiaal of een bepaald instrument en heeft daartoe:</i>
i. <i>een gedegen kennis van typografie en opmaak (voor met name grafisch beeld)</i>
ii. <i>een brede kennis van (de toepassing van) de vier media fotografisch beeld, filmisch beeld, grafisch beeld, illustratief beeld (inclusief kennis van technieken) en past deze toe</i>
iii. <i>kennis van computer hardware en gedegen kennis van relevante software</i>
iv. <i>kan diverse soorten tekengereedschap (2D) hanteren (geldt in verschillende mate per uitstroomprofiel)</i>
v. <i>heeft kennis en inzicht in de communicatieve effecten van gehanteerde vormgevings- en productietechnieken en weet deze effecten toe te passen.</i>
7. Hanteert een werkwijze waarbij op meerdere momenten het ontwerp (-proces) ter discussie gesteld kan worden en gebruikt de bevindingen om tot een beter ontwerp te komen.
2. Vermogen tot kritische reflectie
<i>De student kan het eigen werk en dat van anderen beschouwen, analyseren, duiden en beoordelen. De student</i>
1. Reflecteert beeldend en in woord en geschrift op de grenzen en mogelijkheden van het vak en over de eigen visie, specialismen en technische capaciteiten.
a. Kan verschillende theoretische interpretatiemodellen herkennen en toepassen.
2. Volgt maatschappelijke, culturele en economische ontwikkelingen, legt een relatie met zijn of haar werk(wijze)en neemt een uitgesproken positie in.
3. Beoordeelt het resultaat op communicatieve effectiviteit en artistieke waarde, overziet implicaties van keuzes en beslissingen en kan deze achteraf verantwoorden.
4. Verdiept zich in:
a. Tradities en theorieën met betrekking tot het vakgebied.
b. Uiteenlopende visies op en benaderingen van het beroep ontwerper, zowel vanuit historisch als contemporair perspectief.
c. filosofische inzichten (met name uit de ethiek en esthetiek) die voor een vormgever van belang kunnen zijn.
d. beeldende kunst, vakgeschiedenis, beeld en mediacultuur, communicatie en strategie voor zover deze van invloed kunnen zijn op de vormgeving.
5. Toont in staat te zijn onderzoek te doen naar alle zaken die voor een ontwerp van belang zijn.
a. <i>Kan op methodische wijze informatie in woord en beeld verzamelen, analyseren, beoordelen</i>

<i>en gebruiken als bron voor het professioneel handelen (verwerken);</i>
<i>b. Kent verschillende onderzoeksmethoden en is in staat deze adequaat toe te passen bij het oplossen van onderzoeksproblemen</i>
6. Is zich aantoonbaar bewust van verschillende opvattingen die in het vakgebied bestaan.

3. Vermogen tot groei en vernieuwing
<i>De student kan het vakmanschap, de persoonlijke invulling van de beroepssituatie - en zijn of haar artistiekeit verder ontwikkelen en verdiepen. De student:</i>
1. Heeft een begin gemaakt met het ontwikkelen van een persoonlijke artistieke visie en toont de wil deze visie verder te ontwikkelen.
2. Toont ten aanzien van zijn of haar werk(wijze) een kritisch onderzoekende houding en zet bevindingen in ten voordele van de verdere ontwikkeling van een oeuvre en de beroepspositie.
3. Toont ambitie om te excelleren.
4. Toont in staat te zijn nieuwe kennis, inzichten en vaardigheden te verwerven wat betreft technieken, (milieu-) wetgeving, materialen, verwerkings- en toepassingsmogelijkheden, publieksbenadering en de beroepsopvatting.
5. Gaat constructief om met kritiek van anderen
6. Toont de ambitie om bij te dragen tot een cultuur met een kwalitatief hoogwaardig vorm- en beeldgebruik.
4. Organiserend vermogen
<i>De student kan een inspirerende en functionele werksituatie voor zichzelf opzetten en in stand houden. De student:</i>
1. Overziet de aspecten van het vak die nodig zijn om een vruchtbare balans tussen artistieke en voorwaardenscheppende activiteiten te creëren.
2. Heeft een begin gemaakt met het ontwikkelen van een eigen werkproces en toont in staat te zijn alle aspecten van het ontwerpproces en de betrokken disciplines in onderlinge samenhang te zien.
3. Toont zich bewust van de noodzaak zakelijke voorzieningen te treffen om op de lange termijn als vormgever werkzaam te kunnen zijn:
<i>a. Heeft een ondernemende grondhouding, kan een eigen onderneming starten</i>
<i>b. Heeft kennis van organisatorische, financiële en juridische aspecten die betrekking hebben op het ontwerpen inclusief regelgeving op het gebied van intellectueel eigendom en auteursrecht</i>
<i>c. Heeft kennis van gangbare honoraria binnen de visuele communicatie en kan een aanvaardbaar uurtarief vragen</i>
<i>d. Heeft kennis van beschikbare fondsen voor stipendia, beurzen en subsidies (m.n. voor AUT).</i>
4. Documenteert en archiveert het werk.
5. <i>Gaat als cultureel ondernemer flexibel en innovatief om met nieuwe situaties is in staat innovatief te zijn in het bedenken van nieuwe projecten en het zoeken naar nieuwe markten.</i>
6. <i>Kan als cultureel ondernemer bij verandering van omstandigheden zelfstandig plannen, uitvoeren, evalueren en bijstellen van werkzaamheden</i>
7. Toont in staat te zijn het werkproces te managen en kan daarbij een balans vinden tussen de ontwerpende activiteiten en de logistieke, facilitaire en publicitaire activiteiten.
8. Gaat indien nodig samenwerkingsverbanden aan met anderen: vormgevers zowel als specialisten uit andere disciplines.
5. Communicatief vermogen
<i>De student kan een opdracht verwerven en interpreteren, effectief het werk presenteren en toelichten en erover onderhandelen met opdrachtgevers en andere betrokkenen. De student:</i>
1. Toont in staat te zijn het eigen werk op adequate wijze te presenteren en toe te lichten.
2. Toont in staat te zijn met opdrachtgevers en andere belanghebbenden over de inhoudelijke aspecten en de financiële voorwaarden van een opdracht te onderhandelen.
3. Demonstreert de ambitie om bekendheid aan het eigen werk te geven.

4. Communiceert in beeld, woord en geschrift over zijn of haar werk(wijze).
5. Gaat contacten aan die relevant zijn voor een netwerk en weet dit netwerk te onderhouden.
6. Omgevingsgerichtheid
<i>De student is in staat om verbanden te leggen tussen het eigen werk en dat van anderen en tussen het eigen werk en het publiek. De student:</i>
1. Richt zich in zijn ontwerpen op de gebruiker en verwerft kennis die noodzakelijk is om adequaat op gebruikers in te spelen.
2. Toont in staat te zijn onderzoek te doen naar alle zaken die voor een ontwerp van belang kunnen zijn.
3. Verdiept zich in het werk en ideeën van vakgenoten, van beeldend kunstenaars en van vormgevers uit andere disciplines in een internationale context.
4. Toont een overzicht te hebben van de markt en van publiciteitsmedia.
a. <i>Houdt als cultureel ondernemer het doel dat hij wil bereiken vast voor ogen kan markten actief benaderen en initiatief nemen om opdrachten te verwerven en een (betalend) publiek te vinden</i>
b. <i>Houdt als cultureel ondernemer het doel dat hij wil bereiken vast voor ogen en heeft een ondernemende attitude gekenmerkt door durf, creativiteit, intuïtie, en flexibiliteit</i>
c. <i>Houdt als cultureel ondernemer het doel dat hij wil bereiken vast voor ogen en gaat bij acquisitie actief en doelmatig te werk</i>
5. Getuigt van opvattingen over de functie en plaats van vormgeving en het beroep in de samenleving.
6. Geeft op een constructieve manier kritiek.
7. Laat zich inspireren door uiteenlopende culturele en maatschappelijke bronnen en kan deze in het eigen werk aanwijzen en benoemen.
8. Toont overzicht te hebben van het werkveld.
7. Vermogen tot samenwerken
<i>De student kan in een samenwerkingsverband een actieve bijdrage leveren aan de totstandkoming van een product of proces. De student:</i>
1. Toont dat hij of zij in staat is de eigen doelen te realiseren in afstemming met anderen.
2. Toont in staat te zijn de eigen bekwaamheden in een samenwerkingsverband in te zetten, als de gekozen beroepspositie dat vereist.
3. Gaat doelgericht en respectvol om met de verschillende rollen, verantwoordelijkheden en belangen in het ontwerp- en productieproces.
4. <i>Is in staat tot het interpreteren, analyseren, beoordelen en herformuleren van de inhoud van de opdrachten</i>

Competenties Productontwerp
1. Creërend vermogen
<i>De student kan vanuit een eigen idee en visie een concept ontwikkelen voor een product en dat concept tot realisatie brengen. De student</i>
1.1. ontwerpt beeldend (concepten voor) een product of reeks producten en gaat daarbij uit van zowel een eigen idee, visie of thematiek als van de beoogde gebruiker
1.1.1. <i>de ontwerper doorziet complexe structuren en weet rode lijnen aan te brengen, neemt initiatieven en weet innovaties te bewerkstelligen</i>
1.2. gaat vanuit een artistieke visie constructief, inventief, creatief en alert om met uitgangspunten en plaatst die in een breder cultureel en maatschappelijk perspectief
1.3. transformeert onderzoekend, experimenterend en beschouwend kennis, intuïties, indrukken en emoties tot een ontwerp
1.4. grijpt artistieke en technische problemen aan om er integrale oplossingen voor te ontwikkelen
1.5. hanteert een werkwijze die het mogelijk maakt om ervaringen met de gekozen materialen of media in te zetten om tot een beter ontwerp te komen
1.6. demonstreert dat hij of zij gebruikt maakt van kennis en inzicht in:

1.6.1. de manier waarop de gebruikte beelden, vormen, materialen, verhoudingen en kleuren ervaringen veroorzaken en betekenissen overdragen
1.6.2. voorkomende productiemethoden, constructies en materiaaleigenschappen
1.6.3. de functionaliteit van gehanteerde vormgevings- en productietechnieken
1.7. hanteert een werkwijze waarbij op meerdere momenten het ontwerp (-proces) ter discussie gesteld kan worden en gebruikt de bevindingen om te komen tot een beter ontwerp
2. Vermogen tot kritische reflectie
<i>De student kan het eigen werk en dat van anderen beschouwen, analyseren, duiden en beoordelen. De student</i>
2.1. reflecteert beeldend en in woord en geschrift op de grenzen en mogelijkheden van het vak en over de eigen visie, specialismen en technische capaciteiten
2.2. volgt maatschappelijke, culturele en economische ontwikkelingen nauwgezet, legt een relatie met zijn of haar werk(wijze)en neemt een uitgesproken positie in als vormgever
2.3. beoordeelt het resultaat op functionaliteit en artistieke waarde en overziet implicaties van keuzes en beslissingen ten aanzien van een ontwerp en kan deze achteraf verantwoorden
2.4. verdiept zich in
2.4.1. tradities en theorieën met betrekking tot zijn vakgebied
2.4.2. uiteenlopende visies op en benaderingen van het beroep ontwerper, zowel vanuit historisch als contemporair perspectief
2.4.3. filosofische inzichten (met name uit de ethiek en esthetiek) die voor een vormgever van belang kunnen zijn
2.5. toont zich in staat zelfstandig onderzoek te doen naar alle zaken die voor een ontwerp van belang kunnen zijn
2.5.1. <i>Kan op methodische wijze informatie in woord en beeld verzamelen, analyseren, beoordelen en gebruiken als bron voor het professioneel handelen (verwerken);</i>
2.5.2. <i>Kent verschillende onderzoeksmethoden en is in staat deze adequaat toe te passen bij het oplossen van onderzoeksproblemen</i>
2.6. is zich aantoonbaar bewust van verschillende opvattingen die bestaan binnen het vakgebied
2.7. gaat constructief om met het geven en ontvangen van kritiek
3. Vermogen tot groei en vernieuwing
<i>De student kan het vakmanschap, de persoonlijke invulling van de beroepssituatie en zijn of haar artistieke verdere ontwikkelen en verdiepen. De student</i>
3.1. heeft een begin gemaakt met het ontwikkelen van een persoonlijke artistieke visie en toont de wil deze visie verder te ontwikkelen
3.2. toont ten aanzien van zijn of haar werk wijze) een kritisch onderzoekende houding en zet bevindingen in ten voordele van de verdere ontwikkeling van een oeuvre en de beroepspositie
3.3. toont ambitie om te excelleren
3.4. toont in staat te zijn nieuwe kennis, inzichten en vaardigheden te verwerven, bijvoorbeeld wat betreft technieken, ergonomische aspecten, (milieu-)wetgeving, materialen, verwerkings- en toepassingsmogelijkheden, publieksbenadering en de beroepsopvatting
3.5. gaat constructief om met kritiek van anderen
3.6. toont de ambitie om bij te dragen tot een cultuur met een kwalitatief hoogwaardig product-, vorm- en beeldgebruik
4. Organiserend vermogen
<i>De student kan een inspirerende en functionele werksituatie voor zichzelf opzetten en in stand houden. De student</i>
4.1. creëert een vruchtbare balans tussen artistieke en voorwaardescheppende activiteiten
4.2. heeft een begin gemaakt met het ontwikkelen van een eigen werkproces en toont in staat te zijn alle aspecten van het ontwerpproces en de betrokken disciplines in onderlinge samenhang te zien
4.3. toont zich bewust van de noodzaak zakelijke voorzieningen te treffen om op de lange termijn als vormgever werkzaam te kunnen zijn

4.4. documenteert en archiveert het werk
4.5. <i>Gaat als cultureel ondernemer flexibel en innovatief om met nieuwe situaties is in staat innovatief te zijn in het bedenken van nieuwe projecten en het zoeken naar nieuwe markten.</i>
4.6. <i>Kan als cultureel ondernemer kan bij verandering van omstandigheden zelfstandig plannen, uitvoeren, evalueren en bijstellen van werkzaamheden</i>
4.7. toont in staat te zijn om het werkproces te managen en kan daarbij een balans vinden tussen de ontwerpende activiteiten en de logistieke, facilitaire en publicitaire activiteiten
4.8. gaat indien nodig samenwerkingsverbanden aan met anderen: vormgevers zowel als specialisten uit andere disciplines
5. Communicatief vermogen
<i>De student kan een opdracht verwerven en interpreteren, effectief het werk presenteren en toelichten en erover onderhandelen met opdrachtgevers en andere betrokkenen. De student</i>
5.1. toont in staat te zijn het eigen werk te presenteren en toe te lichten met behulp van bijvoorbeeld tekeningen, proeven, modellen en technische beschrijvingen
5.2. toont in staat te zijn met opdrachtgevers en andere belanghebbenden over organisatorische, financiële en inhoudelijke aspecten te onderhandelen
5.3. demonstreert de ambitie om bekendheid aan het eigen werk te geven
5.4. communiceert in beeld, woord en geschrift over zijn of haar werk(wijze)
5.5. gaat contacten aan die relevant zijn voor een netwerk en weet dit netwerk te onderhouden
6. Omgevingsgerichtheid
<i>De student is in staat om verbanden te leggen tussen het eigen werk en dat van anderen en tussen het eigen werk en het publiek. De student</i>
6.1. richt zich in zijn ontwerpen op de gebruiker en verwerft kennis die noodzakelijk is om adequaat op gebruikers in te spelen
6.2. toont in staat te zijn onderzoek te doen naar alle zaken die voor een ontwerp van belang kunnen zijn
6.3. verdiept zich in het werk en ideeën van vakgenoten, van beeldend kunstenaars en van vormgevers uit andere disciplines in een internationale context
6.4. toont een overzicht te hebben van de markt en van publiciteitsmedia
6.4.1. <i>Houdt als cultureel ondernemer het doel dat hij wil bereiken vast voor ogen kan markten actief benaderen en initiatief nemen om opdrachten te verwerven en een (betalend) publiek te vinden</i>
6.4.2. <i>Houdt als cultureel ondernemer het doel dat hij wil bereiken vast voor ogen heeft een ondernemende attitude gekenmerkt door durf, creativiteit, intuïtie, en flexibiliteit</i>
6.4.3. <i>Houdt als cultureel ondernemer het doel dat hij wil bereiken vast voor ogen gaat bij acquisitie actief en doelmatig te werk</i>
6.5. getuigt van opvattingen over de functie en plaats van 'vormgeving' en het beroep in de samenleving
6.6. geeft op een constructieve manier kritiek
6.7. laat zich inspireren door uiteenlopende culturele en maatschappelijke bronnen en kan deze in het eigen werk aanwijzen en benoemen
6.8. toont overzicht te hebben van het werkveld
7. Vermogen tot samenwerken
<i>De student kan in een samenwerkingsverband een actieve bijdrage leveren aan de totstandkoming van een product of proces. De student</i>
7.1. toont in staat te zijn de eigen bekwaamheden in een samenwerkingsverband in te zetten, als de gekozen beroepspositie dat vereist
7.2. toont dat hij of zij in staat is de eigen doelen te realiseren in afstemming met anderen
7.3. gaat doelgericht en respectvol om met de verschillende rollen, verantwoordelijkheden en belangen in het ontwerp- en productieproces

Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma

Curriculum propedeuse 2012 2013

jaar	blo	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer	
1		Praktijk Het lichaam								
		10PDPR01	Praktijk 01	tekenen / schilderen 1	2	8	56	5	5,5	
				grafisch ontwerpen 1	1		28	5		
				gemengde media 1	2		56	5		
				ruimtelijk ontwerpen 1	1		28	5		
				fotografie / video	1		28	5		
				ideeontwikkeling	1		28	5		
		Vaardigheden								
		10PDVA01	Vaardigheden 01	tekenen constructief 1	1	3	28	5	5,5	
				materialiteit 1	1		28	5		
				werkplaatsinstructie	1		28	VLD		
		Algemene Theorie								
		10PDAT01	Alg Theorie 01	kunstgeschiedenis 1	2	4	56	5	5,5	
				beeld en media 1	1		28	5		
				cultuurbeschouwing 1	1		28	5		
					15					
2		Praktijk De Ruimte								
		10PDPR02	Praktijk 2	tekenen / schilderen 2	2	8	28	5	5,5	
				grafisch ontwerpen 2	1		28	5		
				gemengde media 2	2		28	5		
				ruimtelijk ontwerpen 2	1		28	5		
				fotografie / video	1		28	5		
				ideeontwikkeling	1		28	5		
		Vaardigheden								
		10PDVA02	Vaardigheden 2	tekenen constructief 2	1	3	28	5	5,5	
				materialiteit / kleur	1		28	5		
				computertechnieken	1		28	5		
		Algemene Theorie								
		11PDAT02	Alg Theorie 02	kunstgeschiedenis 2	1	4	28	5	5,5	
				Beeld en media 2	1		28	5		
				cultuurbeschouwing 2	1		28	5		
Portfolio-assesment/SLB 1	1			28	5					
					15					

Curriculum architectuur 2012 2013

jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen/ beoordelen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer
2	5	ARCH 05/16 DE ARCHITECTONISCHE TAAL							
		Project/praktijk/toepassing							
		09ARPR05	Praktijk 05	CREATIEF	3	8	84	v	v
				GROEI	2		56	v	
				ORGANISATORISCH	2		56	v	
		09ARPJ05	Project 05	PROJECTWEEK	1	28	v		
		Vaardigheden							
		09ARVA05	Vaardigheden 05	TECHNISCH	2	4	56	v	v
				COMMUNICATIEF	2		56	v	
		Theorie							
	09ARTH05	Theorie 05	REFLECTIEF	3	3	84	v	v	
	15								
	6	ARCH 06/16 VAN „ OUD“ NAAR NIEUW							
		Project/praktijk/toepassing							
		09ARPR06	Praktijk 06	CREATIEF	3	8	84	v	v
				GROEI	2		56	v	
				ORGANISATORISCH	2		56	v	
		09ARPJ06	Project 06	PROJECTWEEK	1	28	v		
		Vaardigheden							
		09ARVA06	Vaardigheden 06	TECHNISCH	2	4	56	v	v
COMMUNICATIEF				2	56		v		
Theorie									
09ARTH06	Theorie 06	REFLECTIEF	3	3	84	v	v		
15									
7	ARCH 07/16 HET MUSEUM								
	Project/praktijk/toepassing								
	09ARPR07	Praktijk 07	CREATIEF	3	8	84	v	v	
			GROEI	2		56	v		
			ORGANISATORISCH	2		56	v		
	09ARPJ07	Project 07	PROJECTWEEK	1	28	v			
	Vaardigheden								
	09ARVA07	Vaardigheden 07	TECHNISCH	2	4	56	v	v	
			COMMUNICATIEF	2		56	v		
	Theorie								
09ARTH07	Theorie 07	REFLECTIEF	3	3	84	v	v		
15									
8	ARCH 08/16 THE SMALL HOUSE								
	Project/praktijk/toepassing								
	09ARPR08	Praktijk 08	CREATIEF	3	8	84	v	v	
			GROEI	2		56	v		
			ORGANISATORISCH	2		56	v		
	09ARPJ08	Project 08	PROJECTWEEK	1	28	v			
	Vaardigheden								
	09ARVA08	Vaardigheden 08	TECHNISCH	2	4	56	v	v	
			COMMUNICATIEF	2		56	v		
	Theorie								
09ARTH08	Theorie 08	REFLECTIEF	3	3	84	v	v		
15									

Curriculum architectuur 2012 2013

jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen/beoordelen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer
3	9	ARCH 09/16 COFFEE BAR							
		Project/praktijk/toepassing							
		09ARPR09	Praktijk 09	CREATIEF	3	8	84	v	v
				GROEI	2		56	v	
				ORGANISATORISCH	2		56	v	
		09ARPJ09	Project 09	PROJECTWEEK	1	28	v		
		Vaardigheden							
		09ARVA09	Vaardigheden 09	TECHNISCH	2	4	56	v	v
				COMMUNICATIEF	2		56	v	
		Theorie							
	09ARTH09	Theorie 09	REFLECTIEF	3	3	84	v	v	
	15								
	10	ARCH 10/16 RAUMLAN VERSUS PLAN LIBRE							
		Project/praktijk/toepassing							
		09ARPR10	Praktijk 10	CREATIEF	3	8	84	v	v
				GROEI	2		56	v	
				ORGANISATORISCH	2		56	v	
		09ARPJ10	Project 10	PROJECTWEEK	1	28	v		
		Vaardigheden							
		09ARVA10	Vaardigheden 10	TECHNISCH	2	4	56	v	v
COMMUNICATIEF				2	56		v		
Theorie									
09ARTH10	Theorie 06	REFLECTIEF	3	3	84	v	v		
15									
11	ARCH 11/16 A RIETVELD HOUSE								
	Project/praktijk/toepassing								
	09ARPR11	Praktijk 11	CREATIEF	3	8	84	v	v	
			GROEI	2		56	v		
			ORGANISATORISCH	2		56	v		
	09ARPJ11	Project 11	PROJECTWEEK	1	28	v			
	Vaardigheden								
	09ARVA11	Vaardigheden 11	TECHNISCH	2	4	56	v	v	
			COMMUNICATIEF	2		56	v		
	Theorie								
09ARTH11	Theorie 11	REFLECTIEF	3	3	84	v	v		
15									
12	ARCH 12/16 AN ARCHITECTURAL FOLLY								
	Project/praktijk/toepassing								
	09ARPR12	Praktijk 12	CREATIEF	3	8	84	v	v	
			GROEI	2		56	v		
			ORGANISATORISCH	2		56	v		
	09ARPJ12	Project 12	PROJECTWEEK	1	28	v			
	Vaardigheden								
	09ARVA12	Vaardigheden 12	TECHNISCH	2	4	56	v	v	
			COMMUNICATIEF	2		56	v		
	Theorie								
09ARTH12	Theorie 12	REFLECTIEF	3	3	84	v	v		
15									

Curriculum architectuur 2012 2013

jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen/beoordelen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer		
ARCH 13/16 STAGE											
4	13	Stage									
		09ARST13	Stage 13		15	15	420	v	v		
								15			
	ARCH 14/16 STAGE										
14	Stage										
	09ARST14	Stage 14		15	15	420	v	v			
							15				
ARCH 15/16 EINDEXAMEN											
4	15	Project/praktijk/toepassing									
		09ARPR15	Praktijk 15	CREATIEF	3	7	84	v	v		
				GROEI	2		56	v			
				ORGANISATORISCH	2		56	v			
		Vaardigheden									
		11ARVA15	Vaardigheden 15	TECHNISCH	1	3	28	v	v		
				COMMUNICATIEF	2		56	v			
		Theorie									
		09ARTH15	Theorie 15	REFLECTIEF 1	3	3	84	v	v		
		Onderzoek									
		09ARON15	Onderzoek 15	REFLECTIEF 2	2	2	56	v	v		
									15		
		ARCH 16/16 EINDEXAMEN									
		4	16	Project/praktijk/toepassing							
09ARPR16	Praktijk 16			CREATIEF	3	7	84	v	v		
				GROEI	2		56	v			
				ORGANISATORISCH	2		56	v			
Vaardigheden											
11ARVA16	Vaardigheden 16			TECHNISCH	1	3	28	v	v		
				COMMUNICATIEF	2			v			
Theorie											
09ARTH16	Theorie 16			REFLECTIEF 1	3	3	84	v	v		
Onderzoek											
09ARON16	Onderzoek 16			REFLECTIEF 2	2	2	56	v	v		
							15				

Curriculum mode 2012 2013

jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer
5	Project/praktijk/toepassing								
	10MTPR05	Praktijk 05	Modeontwerpen – Personal book	2	10		56	5	5,5
			Visualisatie 05 / Modetekenen	1			28	5	
			Textielontwerpen 05	1			28	5	
			Dessinontwerpen 05	1			28	5	
			Visualisatie 05 / materiaalstudie	1			28	5	
			Materiaalhantering 05	2			56	5	
			Constructie 05	1			28	5	
			Startproject	1			28	5	
	Vaardigheden								
	10MTVA05	Vaardigheden 05	Anatomietekenen 05	1	3		28	5	5,5
			Vaktechniek / Naaimachine 05	1			28	5	
Vaktechniek / Breimachine 05			1	28			5		
Algemene Theorie									
11MTAT05	Alg Theorie 5	Beeld & Media	2	2	56	5	5,5		
					15				
6	Project/praktijk/toepassing								
	10MOPR06	Praktijk 06	Modeontwerpen – Manteaux	2	7		56	5	5,5
			Modeontwerpen – Technisch tekenen	1			28	5	
			Dessinontwerpen 06	1			28	5	
			Visualisatie 06 – Illustratie en presentatie	1			28	5	
			Materiaalhantering 06 – Stoffenbeeld	1			28	5	
			Projectweek Tekenen	1			28	5	
			Projectweek	1			28	5	
	Vaardigheden								
	10MOVA06	Vaardigheden 06	Projectweek Zeefdrukken 06 – Dessin	1	5		28	5	5,5
			Anatomietekenen 06	1			28	5	
			Modelontwikkeling 06 –	1			28	5	
Vaktechniek / Naaimachine 06			1	28			5		
Vaktechniek / Computer 06 – Illustrator			1	28			5		
Theorie									
09MOTH06	Theorie 06	Kleding- en textielgeschiedenis 06	1	1	28	5	5,5		
Algemene Theorie									
11MOAT06	Alg Theorie 6	Beeld & Media	2	2	56	5	5,5		
					15				
7	Project/praktijk/toepassing								
	10MOPR07	Praktijk 07	Modeontwerpen Duurzaam	2	5		56	5	5,5
			Modeontwerpen Manteaux	3			84	5	
	Vaardigheden								
	09MOVA07	Vaardigheden 07	Anatomietekenen 07	1	6		28	5	5,5
			Uitvoer Manteau	5			140	5	
	Theorie								
	09MOTH07	Theorie07	Kleding- en textielgeschiedenis 07	1	2		28	5	5,5
			Materialenleer	1			28	5	
	Algemene Theorie								
	11MOAT07	Alg Theorie 7	Beeld & Media	2	2	56	5	5,5	
						15			
8	Project/praktijk/toepassing								
	10MOPR08	Praktijk 08	Modeontwerpen – Duurzaam	2	9		56	5	5,5
			Modeontwerpen 08	3			84	5	
			Dessinontwerpen 08	1			28	5	
			Visualisatie 08	1			28	5	
			Materiaalhantering 08 – Stoffenbeeld	2			56	5	
	Vaardigheden								
	09MOVA08	Vaardigheden 08	Anatomietekenen 08	1	3		28	5	5,5
			Modelontwikkeling 08	1			28	5	
			Vaktechniek / Naaimachine	1			28	5	
	Theorie								
	09MOTH08	Theorie 08	Kleding- en textielgeschiedenis 08	1	1	28	5	5,5	
Algemene Theorie									
11MOAT08	Alg Theorie 8	Beeld & Media	2	2	56	5	5,5		
					15				

Curriculum mode 2012 2013

jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer			
3	9	Project/praktijk/toepassing										
		10MOPR09	Praktijk 09	Modeontwerpen – Het mannenpak	2	10	56	5	5,5			
				Modeontwerpen - Analyse ontwerp Men	2		56	5				
				Startproject	1		28	5				
				Dessinontwerpen 09 – Overhemden	2		56	5				
				Visualisatie 09	1		28	5				
				Materiaalhantering 09	2		56	5				
		Vaardigheden										
		10MOVA09	Vaardigheden 09	Modelontwikkeling 09	1	4	28	5	5,5			
	Project Moulage			2	56		5					
	Vaktechniek / Naaimachine 09			1	28		5					
	Theorie											
	11MOTH09	Theorie09	Beeld & Media	1	1	28	5	5,5				
						15						
	10	11MOPR10	Praktijk 10	Modeontwerpen – Het mannenpak	2	5	56	5	5,5			
Modeontwerpen - Collectieboek Mannen				2	56		5					
Projectweek tekenen				1	28		5					
Vaardigheden												
10MOVA10				Vaardigheden 10	Brelweek		1	7		28	5	5,5
					Modelontwikkeling		1			28	5	
		Uitvoer mannenpak	5		140	5						
Theorie												
11MOTH10		Theorie 10	Kleding- en textielgeschiedenis	1	3	28	5	5,5				
			Beeld & Media	1		28	5					
	Beroepsvoorbereiding 10		1	28		5						
					15							
3	11	Project/praktijk/toepassing										
		10MOPR11	Praktijk 11	Modeontwerpen 1/11	3	7	84	5	5,5			
				Modeontwerpen 2/11	2		56	5				
				Materiaalhantering 11	2		56	5				
		Vaardigheden										
		11MOVA11	Vaardigheden 11	Breien	3	6	84	5	5,5			
				Visualisatie 11	1		28	5				
				Modelontwikkeling 11	1		28	5				
				Vaktechniek / Naaimachine 11	1		28	5				
	Theorie											
	11MOTH11	Theorie 11	Kleding- en textielgeschiedenis 11	1	2	28	5	5,5				
			Beeld & Media	1		28	5					
					15							
12	10MOPR12	Praktijk 12	Modeontwerpen 1/12	3	6	84	5	5,5				
			Modeontwerpen 2/12	2		56	5					
			Visualisatie 12	1		28	5					
			Vaardigheden									
			09MOVA 12	Vaardigheden 12		Uitvoer	6		7	168	5	5,5
						Vaktechniek / Computer 12 – Website	1			28	5	
	Theorie											
	11MOTH 12	Theorie 12	Beeld & Media	1	2	28	5	5,5				
Kleding- en textielgeschiedenis 12			1	28		5						
					15							
4	13	09MOST13	Stage 13	Stage 13	15	15	420	5,5	5,5			
						15						
	14	Project/praktijk/toepassing										
		09MOPR14	Praktijk 14	Afstudeerconcept 14	3	3	84	5	5,5			
Onderzoek												
09MOON14	Onderzoek 14	Project 14 – Onderzoeks- en Analysefase	12	12	336	5	5,5					
					15							
4	15	Project/praktijk/toepassing										
		09MOPR15	Praktijk 15	Project 15 – Onderzoeks- en Analysefase	8	15	224	5	5,5			
				Project 15 – Realisatie collectie	7		196	5				
	Afstuderen											
	16	Project/praktijk/toepassing										
		09MOPR16	Praktijk 16	Project 16 – Eindexamencollectie.	11	15	308	5	5,5			
Visualisatie 16 - Presentatie	4			112	5							
					15							

Curriculum textiel 2012 2013

jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem. >= cijfer		
2	5	Project/praktijk/toepassing									
		10MTPR05	Praktijk 05	Modeontwerpen – Personal book	2		56	5	10	5,5	
				Visualisatie 05 / Modetekenen	1		28	5			
				Textielontwerpen 05	1		28	5			
				Dessinontwerpen 05	1		28	5			
				Visualisatie 05 / materiaalstudie	1		28	5			
				Materiaalhantering 05	2		56	5			
				Constructie 05	1		28	5			
				Startproject	1		28	5			
		Vaardigheden									
		10MTVA05	Vaardigheden 05	Anatomietekenen 05	1		28	5	3	5,5	
				Vaktechniek / Naaimachine 05	1		28	5			
				Vaktechniek / Breimachine 05	1		28	5			
		Algemeen Theorie									
		11MTAT05	Alg Theorie 5	Beeld & Media	2	2	56	5		5,5	
					15						
2	6	Project/praktijk/toepassing									
		10TEPR06	Praktijk 06	Dessinontwerpen 06	2		56	5	8	5,5	
				Textielontwerpen 06	2		56	5			
				Visualisatie 06 – Illustratie en presentatie	1		28	5			
				Ontwerptekenen	1		28	5			
				Constructie 06	1		28	5			
				Materiaalhantering 06	1		28	5			
		Vaardigheden									
		10TEVA06	Vaardigheden 06	Bindingsleer 06	1		28	5	4	5,5	
				Vaktechniek / Naaimachine 06	1		28	5			
				Vaktechniek / Breimachine 06	1		28	5			
				Vaktechniek / Computer 06 – Illustrator	1		28	5			
		Theorie									
		09TETH06	Theorie 06	Textiel- en kledinggeschiedenis 06	1	1	28	5		5,5	
		Algemeen Theorie									
11TEAT06	Alg Theorie 6	Beeld & Media	2	2	56	5		5,5			
					15						
2	7	Project/praktijk/toepassing									
		10TEPR07	Praktijk 07	Dessinontwerpen 07	2		56	5	7	5,5	
				Textielontwerpen 07	1		28	5			
				Visualisatie 07 – Interieurcollage	1		28	5			
				Breien 07	2		56	5			
				Constructie 07	1		28	5			
		Vaardigheden									
		10TEVA07	Vaardigheden 07	Materiaalhantering 07 – Klosterfrauenarbeit	1		28	5	4	5,5	
				Bindingsleer 07	1		28	5			
				projectweek zeefdrukken 07 dessin	1		28	5			
				Ambachtelijke vaktechnieken 07	1		28	5			
		Theorie									
		10TETH07	Theorie 07	Textiel- en kledinggeschiedenis 07	1		28	5	2	5,5	
				Materialenleer	1		28	5			
		Algemeen Theorie									
11TEAT07	Alg Theorie 7	Beeld & Media	2	2	56	5		5,5			
					15						
2	8	Project/praktijk/toepassing									
		10TEPR08	Praktijk 08	Dessinontwerpen 08	2		56	5	10	5,5	
				Textielontwerpen 08	2		56	5			
				Visualisatie 08	2		56	5			
				Materiaalhantering 08 – Stoffenbeeld	2		56	5			
				Constructie 08	2		56	5			
		Vaardigheden									
		10TEVA08	Vaardigheden 08	Bindingsleer 08	1		28	5	2	5,5	
				Ambachtelijke vaktechnieken 08	1		28	5			
		Theorie									
		09TETH08	Theorie 08	Textiel- en kledinggeschiedenis 08	1	1	28	5		5,5	
		Algemeen Theorie									
		11TEAT08	Alg Theorie 8	Beeld & Media	2	2	56	5		5,5	
							15				

Curriculum textiel 2012 2013

jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer	
3	9	Project/praktijk/toepassing								
		10TEPR09	Praktijk 09	Dessinontwerpen 09	3	12	84	5	5,5	
				Textielontwerpen 09	2		56	5		
				Startproject	1		28	5		
				Visualisatie 09 / Illustratie	2		56	5		
				Materiaalhantering 1/09	2		56	5		
				Constructie 09	2		56	5		
		Vaardigheden								
		10TEVA09	Vaardigheden 09	Bindingsleer	1	2	28	5	5,5	
	Materiaalhantering 2/09			1	28	5				
	Theorie									
	11TETH09	Theorie 09	Beeld & Media	1	1	28	5	5,5		
						15				
	10	10	Project/praktijk/toepassing							
			10TEPR10	Praktijk 10	Dessinontwerpen 10	2	10	56	5	5,5
Textielontwerpen 10					2	56		5		
Visualisatie 10 / Illustratie – Presentatie					2	56		5		
Constructie 10					2	56		5		
Materiaalhantering 1/10					2	56		5		
Vaardigheden										
09TEVA10		Vaardigheden 10	Materiaalhantering 2/10	1	2	28	5	5,5		
			Portfolio	1	28	5				
Theorie										
11TETH10	Theorie 10	Textiel - en kledinggeschiedenis 10	1	3	28	5	5,5			
		Beeld & Media	1	28	5					
		Beroepsvoorbereiding	1	28	5					
					15					
3	11	Project/praktijk/toepassing								
		10TEPR11	Praktijk 11	Dessinontwerpen 11	2	10	56	5	5,5	
				Textielontwerpen 11	2		56	5		
				Visualisatie 11 – Presentatie	2		56	5		
				Constructie 11	2		56	5		
				Materiaalhantering 2/11 – Kunststof	2		56	5		
		Vaardigheden								
	10TEVA11	Vaardigheden 11	Materiaalhantering 11	1	3	28	5	5,5		
			Bindingsleer	1	28	5				
			Techniek 11 – Workshop kunststoffen	1	28	5				
	Theorie									
11TETH11	Theorie 11	Textiel en kledinggeschiedenis 11	1	2	28	5	5,5			
		Beeld & Media	1	28	5					
					15					
12	12	Project/praktijk/toepassing								
		11TEPR12	Praktijk 12	Dessinontwerpen 12	2	11	56	5	5,5	
				Visualisatie 12	2		56	5		
				Materiaalhantering 12	2		56	5		
				Constructie 12	2		56	5		
				Textielontwerpen 12	3		84	5		
	Vaardigheden									
	11TEVA12	Vaardigheden 12	Bindingsleer 12	1	2	28	5	5,5		
			Vaktechniek / Computer 12 – Website	1	28	5				
	Theorie									
11TETH12	Theorie 12	Beeld & Media	1	2	28	5	5,5			
		Textiel en kledinggeschiedenis 12	1	28	5					
					15					
4	13	09TEST13	Stage 13	Stage 13	15	15	420	5,5	5,5	
						15				
14	Project/praktijk/toepassing									
	10TEPR14	Praktijk 14	Project 14 - Bedrijfsgerelateerde opdracht	15	15	420	5	5,5		
					15					
4	15	Project/praktijk/toepassing								
		10TEPR15	Praktijk 15	Project 15 – Concept en Onderzoeksfase	8	15	224	5	5,5	
				Project 15 – Groen licht eindexamen	7		196	5		
						15				
	Afstuderen									
16	10TEPR16	Praktijk 16	Project 16 – Eindexamencollectie	11	15	308	5	5,5		
			Visualisatie 16 - Presentatie	4		112	5	5,5		
					15					

Curriculum sieraad 2011 2012

jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer	
2	5	Project/praktijk/toepassing								
		10SPPR05	Praktijk 05	startproject	1	7	28	5	5,5	
				ontwerpen sieraad	3		84	5		
				ontwerpen product	3		84	5		
		Vaardigheden								
		10SPVA05	Vaardigheden 05	basis edelsmeden	2	4	56	5	5,5	
				productie/vaktechnieken	2		56	5		
		Theorie								
		11SPTH05	Theorie 05	ontwerptheorie	2	4	56	5	5,5	
				Beeld & Media	2		56	5		
						15				
	6	Project/praktijk/toepassing								
		12SIPR06	Praktijk 06	ontwerpen sieraad	3	8	84	5	5,5	
				autonome idee ontwikkeling	3		84	5		
				buitenschoolse activiteit/beurs	2		56	5		
		Vaardigheden								
		12SIVA06	Vaardigheden 06	basis edelsmeden	2	2	56	5	5,5	
		Theorie								
		12SITH06	Theorie 06	Beeld & Media	2	5	56	5	5,5	
				edelsmeden theorie	1		28	5		
ontwerptheorie				2	56		5			
					15					
7	Project/praktijk/toepassing									
	09SIPR07	Praktijk 07	ontwerpen sieraad	3	6	84	5	5,5		
			autonome idee ontwikkeling	3		84	5			
	Vaardigheden									
	11SIVA07	Vaardigheden 07	basis edelsmeden	2	4	56	5	5,5		
			presentatie tekenen	1		28	5			
			computertoepassingen	1		28	5			
	Theorie									
	11SITH07	Theorie 07	Beeld & Media	2	3	56	5	5,5		
			vaktheorie vormgeving/design	1		28	5			
	Onderzoek									
	10SION07	Onderzoek 07	materiaalhantering	1	2	28	5	5,5		
			buitenschoolse activiteit/beurs	1		28	5			
						15				
	8	Project/praktijk/toepassing								
12SIPR08		Praktijk 08	buitenschoolse activiteit/beurs	2	8	56	5	5,5		
			ontwerpen sieraad	3		84	5			
			autonome idee ontwikkeling	3		84	5			
Vaardigheden										
09SIVA08		Vaardigheden 08	basis edelsmeden	1	3	28	5	5,5		
			presentatie tekenen	1		28	5			
			computertoepassingen	1		28	5			
Theorie										
12SITH08		Theorie 08	Beeld & Media	2	3	56	5	5,5		
	vaktheorie vormgeving/design		1	28		5				
Onderzoek										
09SION08	Onderzoek 08	materiaalhantering	1	1	28	5	5,5			
					15					

Curriculum sieraad 2011 2012

jaar	blok	curcus code	curcus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer	
3	9	Project/praktijk/toepassing								
		10SPR09	Praktijk	ontwerpen sieraad	3	6	84	5	5,5	
				autonome idee ontwikkeling	3		84	5		
		Vaardigheden								
		09SIVA09	Vaardigheden 09	edelsmeden	1	3	28	5	5,5	
				computertoepassingen	1		28	5		
				presentatie tekenen	1		28	5		
		Theorie								
		11SITH09	Theorie 09	Beeld & Media	2	5	56	5	5,5	
			vaktheorie edelsmeden	1	28		5			
			marketing	1	28		5			
			vaktheorie vormgeving/design	1	28		5			
	Onderzoek									
	10SON09	Onderzoek 09	presentatie training	1	1	28	5	5,5		
						15				
10	Project/praktijk/toepassing									
	12SPR10	Praktijk 10	solicitering training	1	9	28	5	5,5		
			buitenschoolse activiteit/beurs	2		56	5			
			ontwerpen sieraad	3		84	5			
			autonome idee ontwikkeling	3		84	5			
	Vaardigheden									
	09SIVA10	Vaardigheden 10	edelsmeden	2	3	56	5	5,5		
			computertoepassingen	1	28	5				
	Theorie									
11SITH10	Theorie 10	Beeld & Media	2	3	56	5	5,5			
		vaktheorie vormgeving/design	1		28	5				
Onderzoek										
					15					
3	11	Project/praktijk/toepassing			Keuze curriculum of minor					
		12SPR11	Praktijk 11	buitenschoolse activiteit/beurs	2	8	56	5	5,5	
				ontwerpen sieraad	3		84	5		
				autonome idee ontwikkeling	3		84	5		
				Vaardigheden						
		12SIVA11	Vaardigheden 11	edelsmeden	2	3	56	5	5,5	
				computertoepassing	1		28	5		
		Theorie								
		12SITH11	Theorie 11	Beeld & Media	2	4	56	5	5,5	
			Werkveldprofieling	1	28		5			
			marketing	1	28		5			
						15				
	12	Project/praktijk/toepassing								
		11SPR12	Praktijk 12	ontwerpen sieraad	4	7	112	5	5,5	
				autonome idee ontwikkeling	3		84	5		
Vaardigheden										
09SIVA12		Vaardigheden 12	keuzevak/techniek	2	4	56	5	5,5		
			edelsmeden	2		56	5			
Theorie										
11SITH12	Theorie 12	Beeld & Media	2	2	56	5	5,5			
Onderzoek										
12SON12	Onderzoek 12	branding	1	2	28	5	5,5			
		Werkveldprofieling	1		28	5				
					15					
4	13	Stage								
	09SST13	Stage 13	Stage 13	15	15	420	5,5	5,5		
					15					
14	Stage									
	09SST14	Stage 14	Stage 14	15	15	420	5,5	5,5		
					15					
4	15	Project/praktijk/toepassing								
		11SPR15	Praktijk 15	ontwerpen sieraad/idee ontw. realisatie	3	6	84	5	5,5	
					3		84	5		
		Theorie								
		09SITH15	Theorie 15	vakscriptie	2	2	56	5	5,5	
	Onderzoek									
	11SON15	Onderzoek 15	conceptontwikkeling	4	7	112	5	5,5		
			Go No Go	3		84	5			
						15				
	16	Afstuderen								
Project/praktijk/toepassing										
11SPR16		Praktijk 16	ontwerpen sieraad/idee ontw. presentatie/realisatie	4	8	112	5	5,5		
				4		112	5			
Onderzoek										
11SON16	Onderzoek 16	conceptontwikkeling	4	7	112	5	5,5			
		Go No Go	3		84	5				
					15					

Curriculum product 2011 2012

jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer	contacturen			
2	5	Project/praktijk/toepassing											
		10SPPR05	Praktijk 05	startproject	1	7	28	5	5,5	24			
				ontwerpen s'eraad	3						84	5	27
				ontwerpen product	3						84	5	27
		Vaardigheden											
		10SPVA05	Vaardigheden 05	basis edelsmeden	2	4	56	5	5,5	36			
				productie/vaktechnieken	2						56	5	36
		Theorie											
		11SPTH05	Theorie 05	ontwerptheorie	2	4	56	5	5,5	18			
				Beeld & Media	2						56	5	18
						15							
	6	Project/praktijk/toepassing											
		12PRPR06	Praktijk 06	buitenschoolse activiteit/beurs	2	8	56	5	5,5	27			
				ontwerpen product	3						84	5	27
				autonome idee ontwikkeling	3						84	5	27
		Vaardigheden											
		12PRVA06	Vaardigheden 06	productie/vaktechniek	3	3	84	5	5,5	27			
		Theorie											
		12PRTH06	Theorie 06	Beeld & Media	2	4	56	5	5,5	18			
				ontwerptheorie	2						56	5	18
					15								
7	Project/praktijk/toepassing												
	09PRPR07	Praktijk 07	ontwerpen product	3	6	84	5	5,5	27				
			autonome idee ontwikkeling	3						84	5	27	
			Vaardigheden										
	11PRVA07	Vaardigheden 07	productie/vaktechniek	2	4	56	5	5,5	27				
			presentatie tekenen	1						28	5	18	
			Computertoepassingen	1						28	5	18	
	Theorie												
	11PRTH07	Theorie 07	Beeld & Media	2	3	56	5	5,5	18				
			vaktheorie vormgeving/design	1						28	5	18	
Onderzoek													
10PRON07	Onderzoek 07	materiaalhantering	1	2	28	5	5,5	27					
		buitenschoolse activiteit/beurs	1						28	5	18		
					15								
8	Project/praktijk/toepassing												
	12PRPR08	Praktijk 08	buitenschoolse activiteit/beurs	2	8	56	5	5,5	18				
			ontwerpen product	3						84	5	27	
			autonome idee ontwikkeling	3						84	5	27	
	Vaardigheden												
	09PRVA08	Vaardigheden 08	productie/vaktechniek	1	3	28	5	5,5	36				
			presentatie tekenen	1						28	5	18	
			computertoepassingen	1						28	5	18	
	Theorie												
	12PRTH08	Theorie 08	Beeld & Media	2	3	56	5	5,5	18				
vaktheorie vormgeving/design			1	28						5	18		
Onderzoek													
09PRON08	Onderzoek 08	materiaalhantering	1	1	28	5	5,5	27					
					15								

Curriculum product 2011 2012

jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer	contacturen		
3	9	Project/praktijk/toepassing										
		10PRPR09	Praktijk 09	ontwerpen product	3	6	84	5	5,5	51		
				autonome idee ontwikkeling	3		84	5		27		
		Vaardigheden										
		09PRVA09	Vaardigheden 09	productie/vaktechniek	2	4	56	5	5,5	27		
				computertoepassingen	1		28	5		18		
				presentatie tekenen	1		28	5		18		
		Theorie										
		11PRTH09	Theorie 09	Beeld & Media	2	4	56	5	5,5	18		
				Marketing	1		28	5		18		
				vaktheorie vormgeving/design	1		28	5		18		
		Onderzoek										
		10PRON09	Onderzoek 09	Presentatie training	1	1	28	5	5,5	18		
							15					
		10	10	Project/praktijk/toepassing								
12PRPR10	Praktijk 10			solicitering training	1	9	28	5	5,5	18		
				buitenschoolse activiteit/beurs	2		56	5		18		
				ontwerpen product	3		84	5		27		
				autonome idee ontwikkeling	3		84	5		27		
Vaardigheden												
09PRVA10	Vaardigheden 10			productie/vaktechniek	2	3	56	5	5,5	36		
				computertoepassingen	1		28	5		18		
Theorie												
11PRTH10	Theorie 10			Beeld & Media	2	3	56	5	5,5	18		
				vaktheorie vormgeving/design	1		28	5		18		
Onderzoek												
					15							
3	11			Project/praktijk/toepassing								
				Keuze curriculum of minor								
		12PRPR11	Praktijk 11	buitenschoolse activiteit/beurs	2	8	56	5	5,5	18		
				ontwerpen product	3		84	5		27		
				autonome idee ontwikkeling	3		84	5		27		
		Vaardigheden										
		12PRVA11	Vaardigheden 11	productie/vaktechniek	2	3	56	5	5,5	36		
				computertoepassing	1		28	5		18		
		Theorie										
		12PRTH11	Theorie 11	Beeld & Media	2	4	56	5	5,5	18		
				Werkveldprofilering	1		28	5		18		
				Marketing	1		28	5		18		
							15					
		12	12	Project/praktijk/toepassing								
				11PRPR12	Praktijk 12	ontwerpen product	4	7	112	5	5,5	27
autonome idee ontwikkeling	3					84	5		27			
Vaardigheden												
09PRVA12	Vaardigheden 12			keuzevak/techniek	2	4	56	5	5,5	18		
				productie/vaktechniek	2		56	5		18		
Theorie												
11PRTH12	Theorie 12			Beeld & Media	2	2	56	5	5,5	18		
Onderzoek												
12PRON12	Onderzoek 12			branding	1	2	28	5	5,5	18		
				Werkveldprofilering	1		28	5		18		
					15							
4	13			Stage								
				09PRST13	Stage 13	stage 13	15	15	420	5,5	5,5	18
									15			
		Stage										
4	14	Stage										
		09PRST14	Stage 14	Stage 14	15	15	420	5,5	5,5	18		
							15					
		Stage										
4	15	Project/praktijk/toepassing										
		11PRPR15	Praktijk 15	ontwerpen product idee-ontw.	3	6	84	5	5,5	27		
				realisatie	3		84	5		36		
		Theorie										
		09PRTH15	Theorie 15	vakscriptie	2	2	56	5	5,5	18		
		Onderzoek										
		12PRON15	Onderzoek 15	Go No Go	4	7	112	5	5,5	18		
				conceptontwikkeling	3		84	5		18		
							15					
		Afstuderen										
		16	16	Project/praktijk/toepassing								
				11PRPR16	Praktijk 16	ontwerpen product idee-ontw.	4	8	112	5	5,5	27
						presentatie/realisatie	4		112	5		36
				Onderzoek								
		11PRON16	Onderzoek 16	Go No Go	3	7	84	5	5,5	18		
conceptontwikkeling	4			112	5		18					
					15							

Jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer	
BEELD EN TECHNIEK 1					VISCOM					
2	5	Vaardigheden leerdoel beeld en communicatie								
		12VAPR05	Praktijk 05	Filmische beeld	2	4	56	5	6	
				Grafische beeld	2		56	5		
		Vaardigheden								
		12VAVA05	Vaardigheden 05	Filmische technieken (ind evid)	2	6	56	5	6	
				Vaktechniek grafische vormgeving (ind indesign)	2		56	5		
				Tekst en tekst behandeling	1		28	5		
				Audio	1		28	5		
		Algemene Theorie								
		12VAAT05	Alg Theorie 05	Toegepast onderzoek - Thema:	1	5	28	5	6	
	Communicatie & strategie			1	28		5			
	Beeld en media			3	84		5			
						15				
	BEELD EN TECHNIEK 2									
	6	12VAPR06	Praktijk 06	Fotografische Beeld	2	4	56	5	6	
Illustratieve beeld				2	56		5			
Vaardigheden										
12VAVA06		Vaardigheden 06	Fotografische techniek (ind photoshop)	2	6	56	5	6		
			Vaktechniek illustratie (digitaalbeeld+software illustrator)	2		56	5			
			Animatie (intro+software)	1		28	5			
			Webcommunicatie (ind software)	1		28	5			
Theorie										
12VAAT06		Alg Theorie 06	Toegepast onderzoek - Thema:	1	5	28	5	6		
			Communicatie & strategie	1		28	5			
	Beeld en media		3	84		5				
					15					

BEELD EN NARRATIVITEIT		Profiel GRAFISCHE BEELD					
Project/praktijk/toepassing							
12VGPR07	Praktijk 07	Grafisch Beeld	2	2	56	5	6
Vaardigheden							
7	Vaardigheden 07	Vaktechniek grafische beeld-prepress (software&indesign) verplicht	1		28	5	6
		Typografie verplicht	2		56	5	
		Webtoe passing - portfolio viscom verplicht	2		56	5	
		Animatie, verhalende*	1		28	5	
		Fotografische beeld*	1	9	28	5	
		Illustratieve beeld*	1		28	5	
		Werkplaats grafiek*	1		28	5	
		Tekenen (toegepast)*	1		28	5	
		Motion graphics & sound viscom*	1		28	5	
		Fotogeschiedenis en actualiteit*	1		28	5	
		Vakgeschiedenis film - klustering %%*	1		28	5	
Theorie							
12VGTH07	Theorie 07	Vakgeschiedenis grafisch & illustratie &&	1	1	28	5	6
Algemene Theorie							
12VGAT07	Alg Theorie 07	Beeld en media VISCOM	3	3	84	5	6
15							
BEELD EN NARRATIVITEIT		Profiel FOTOGRAFISCHE BEELD					
Project/praktijk/toepassing							
12VFPR07	Praktijk 07	Fotografische beeld	2	2	56	5	6
Vaardigheden							
7	Vaardigheden 07	Vaktechniek fotografische beeld digitaal + photoshop/lichtstroom verplicht	3		84	5	6
		Webtoe passing portfolio viscom verplicht	2		56	5	
		Animatie verhalende*	1		28	5	
		Grafisch beeld*	1		28	5	
		Illustratieve beeld*	1	9	28	5	
		Typografie*	1		28	5	
		Tekenen (toegepast)*	1		28	5	
		Motion graphics & sound viscom*	1		28	5	
		Vakgeschiedenis film - klustering %%*	1		28	5	
		Vakgeschiedenis voor graf & illus klustering &&*	1		28	5	
		Theorie					
12VFTH07	Theorie 07	Fotogeschiedenis en actualiteit	1	1	28	5	6
Algemene Theorie							
12VFAT07	Alg Theorie 07	Beeld en media VISCOM	3	3	84	5	6
15							
BEELD EN NARRATIVITEIT		Profiel ILLUSTRATIEVE BEELD					
Project/praktijk/toepassing							
12VPR07	Praktijk 07	Illustratieve beeld	2	2	56	5	6
Vaardigheden							
7	Vaardigheden 07	Tekenen verplicht	2		56	5	6
		Werkplaats grafiek verplicht	2		56	5	
		Webtoe passing - portfolio viscom verplicht	2		56	5	
		Animatie, verhalende*	1		28	5	
		Fotografische beeld*	1	9	28	5	
		Grafische beeld*	1		28	5	
		Typografie*	1		28	5	
		Motion graphics & sound*	1		28	5	
		Vaktechniek digitaal beeld*	1		28	5	
		Fotogeschiedenis en actualiteit*	1		28	5	
		Vakgeschiedenis film - klustering %%*	1		28	5	
Theorie							
12VITH07	Theorie 07	Vakgeschiedenis grafisch & illustratie &&	1	1	28	5	6
Algemene Theorie							
12VAT07	Alg Theorie 07	Beeld en media VISCOM	3	3	84	5	6
15							
BEELD EN NARRATIVITEIT		Profiel FILMISCHE BEELD					
Project/praktijk/toepassing							
12VFBPR07	Praktijk 07	Filmische Beeld	2	2	56	5	6
Vaardigheden							
7	Vaardigheden 07	Filmische vaktechnieken verplicht	2		56	5	6
		Scenarioschrijven verplicht	1		28	5	
		Streaming media verplicht	1		28	5	
		Webtoe passing - portfolio viscom verplicht	2		56	5	
		Animatie verhalende*	1		28	5	
		Fotografische beeld*	1	9	28	5	
		Grafische beeld*	1		28	5	
		Typografie*	1		28	5	
		Tekenen toegepast*	1		28	5	
		Motion graphics & sound viscom*	1		28	5	
		Fotogeschiedenis en actualiteit*	1		28	5	
Vakgeschiedenis film - klustering %%*	1		28	5			
Theorie							
12VFBTH07	Theorie 07	Vakgeschiedenis film &&	1	1	28	5	6
Algemene Theorie							
12VFBAT07	Alg Theorie 07	Beeld en media VISCOM	3	3	84	5	6
15							

BEELD EN CONTEXT		Profiel HET GRAFISCHE BEELD							
B	Project/praktijk/toepassing								
	12VGPR08	Praktijk 08	Grafische beeld	4	4	112	5	6	
	Vaardigheden								
	12VGVA08	Vaardigheden 08	Typo	3	6	84	5	6	
			Vaktechn graf - prepress	1		28	5		
			Webtoepassing VISCOM	2		56	5		
	Theorie								
	12VGTH08	Theorie 08	Vakgeschiedenis grafisch & illustratie	2	2	56	5	6	
	Algemene Theorie								
	12VGAT08	Alg Theorie 08	Beeld en mediacultuur viscom	3	3	84	5	6	
15									
BEELD EN CONTEXT		Profiel HET FOTOGRAFISCHE BEELD							
B	Project/praktijk/toepassing								
	12VFPR08	Praktijk 08	Fotografische beeld	4	4	112	5	6	
	Vaardigheden								
	12VFVA08	Vaardigheden 08	Fotografie techniek + digidoka	3	5	84	5	6	
			Webtoepassing VISCOM	2		56	5		
			Theorie						
	12VFTH08	Theorie 08	Fotogeschiedenis en actualiteit	3	3	84	5	6	
	Algemene Theorie								
	12VFAT08	Alg Theorie 08	Beeld en mediacultuur viscom	3	3	84	5	6	
	15								
BEELD EN CONTEXT		Profiel HET ILLUSTRATIEVE BEELD							
B	Project/praktijk/toepassing								
	12VI PR08	Praktijk 08	Illustratieve beeld	4	4	112	5	6	
	Vaardigheden								
	12VIVA08	Vaardigheden 08	Tekenen	4	6	112	5	6	
			Webtoepassing VISCOM	2		56	5		
			Theorie						
	12VITH08	Theorie 08	Vakgeschiedenis grafisch & illustratie	2	2	56	5	6	
	Algemene Theorie								
	12VIAT08	Alg Theorie 08	Beeld en mediacultuur viscom	3	3	84	5	6	
	15								
BEELD EN CONTEXT		Profiel HET FILMISCHE BEELD							
B	Project/praktijk/toepassing								
	12VFBPR08	Praktijk 08	Filmische beeld	3	3	84	5	6	
	Vaardigheden								
	12VFBVA08	Vaardigheden 08	Vaktechniek video + dvd	3	7	84	5	6	
			Scenario'schrijven	1		28	5		
			Audio technieken	1		28	5		
			Webtoepassingen	2		56	5		
	Theorie								
	12VFBTH08	Theorie 08	Vakgeschiedenis	2	2	56	5	6	
	Algemene Theorie								
12VFBAT08	Alg Theorie 08	Beeld en mediacultuur viscom	3	3	84	5	6		
15									

Jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer	
BEELD EN TECHNIEK 1 VISCOM										
2	5	Vaardigheden leerdoel beeld en communicatie								
		12VBPR05	Praktijk 05	Fotografische beeld	2	4	56	5	6	
				Illustratieve beeld	2		56	5		
		Vaardigheden								
		12VBVA05	Vaardigheden 05	Fotografietechniek (incl photoshop)	2	6	56	5	6	
				Vaktechniek illustratie (digitaalbeeld+software illustrator)	2		56	5		
				Animatie (intro + software)	1		28	5		
				Webcommunicatie (incl software)	1		28	5		
		Algemene Theorie								
		12VBAT05	Alg Theorie 05	Toegepast onderzoek - Thema:	1	5	28	5	6	
	Communicatie & strategie			1	28		5			
	Beeld en media			3	84		5			
						15				
	BEELD EN TECHNIEK 2									
	6	Project/praktijk/toepassing								
12VBPR06		Praktijk 06	Filmische beeld	2	4	56	5	6		
			Grafische beeld	2		56	5			
Vaardigheden										
12VBVA06		Vaardigheden 06	Filmische technieken (incl evid)	2	6	56	5	6		
			Vaktechniek grafische vormgeving (incl indesign)	2		56	5			
			Tekst en tekst behandeling	1		28	5			
			Audio	1		28	5			
Theorie										
12VBAT06		Alg Theorie 06	Toegepast onderzoek - Thema:	1	5	28	5	6		
	Communicatie & strategie		1	28		5				
	Beeld en media		3	84		5				
					15					

BEELD EN NARRATIVITEIT		Profiel GRAFISCHE BEELD							
Project/praktijk/toepassing									
7	12VGPR07	Praktijk 07	Grafisch Beeld	2	2	56	5	6	
	Vaardigheden								
	12VGVA07	Vaardigheden 07	Vaktechniek grafische beeld-prepress (software&indesign) verplicht		1	9	28	5	6
			Typografie verplicht		2		56	5	
			Webtoepassing - portfolio viscom verplicht		2		56	5	
			Animatie, verhalende*		1		28	5	
			Fotografische beeld*		1		28	5	
			Illustratieve beeld*		1		28	5	
			Werkplaats grafiek*		1		28	5	
			Tekenen (toegepast)*		1		28	5	
			Motion graphics & sound viscom*		1		28	5	
			Fotogeschiedenis en actualiteit*		1		28	5	
	*4 kiezen		Vakgeschiedenis film - klustering %%		1	28	5		
	Theorie								
	12VGTH07	Theorie 07	Vakgeschiedenis grafisch & illustratie &&		1	1	28	5	6
Algemene Theorie									
12VGAT07	Alg Theorie 07	Beeld en media VISCOM		3	3	84	5	6	
		15							
BEELD EN NARRATIVITEIT		Profiel FOTOGRAFISCHE BEELD							
Project/praktijk/toepassing									
7	12VFPR07	Praktijk 07	Fotografische beeld	2	2	56	5	6	
	Vaardigheden								
	12VFVA07	Vaardigheden 07	Vaktechniek fotografische beeld digidoka+photoshop/lichstroom verplicht		3	9	84	5	6
			Webtoepassing portfolio viscom verplicht		2		56	5	
			Animatie verhalende*		1		28	5	
			Grafisch beeld*		1		28	5	
			Illustratieve beeld*		1		28	5	
			Typografie*		1		28	5	
			Tekenen (toegepast)*		1		28	5	
			Motion graphics & sound viscom*		1		28	5	
			Vakgeschiedenis film - klustering %%		1		28	5	
			4 kiezen		Vakgeschiedenis voorgraf & illus klustering &&		1	28	
	Theorie								
	12VFTH07	Theorie 07	Fotogeschiedenis en actualiteit		1	1	28	5	6
	Algemene Theorie								
12VFAT07	Alg Theorie 07	Beeld en media VISCOM		3	3	84	5	6	
		15							
BEELD EN NARRATIVITEIT		Profiel ILLUSTRATIEVE BEELD							
Project/praktijk/toepassing									
7	12VI PR07	Praktijk 07	Illustratieve beeld	2	2	56	5	6	
	Vaardigheden								
	12VIVA07	Vaardigheden 07	Tekenen verplicht		2	9	56	5	6
			Werkplaats grafiek verplicht		2		56	5	
			Webtoepassing - portfolio viscom verplicht		2		56	5	
			Animatie, verhalende*		1		28	5	
			Fotografische beeld*		1		28	5	
			Grafische beeld*		1		28	5	
			Typografie*		1		28	5	
			Motion graphics & sound*		1		28	5	
			Vaktechniek digitaal beeld*		1		28	5	
			Fotogeschiedenis en actualiteit*		1		28	5	
	*3 kiezen		Vakgeschiedenis film - klustering %%		1	28	5		
	Theorie								
	12VITH07	Theorie 07	Vakgeschiedenis grafisch & illustratie &&		1	1	28	5	6
Algemene Theorie									
12VIAT07	Alg Theorie 07	Beeld en media VISCOM		3	3	84	5	6	
		15							
BEELD EN NARRATIVITEIT		Profiel FILMISCHE BEELD							
Project/praktijk/toepassing									
7	12VFBPR07	Praktijk 07	Filmische Beeld	2	2	56	5	6	
	Vaardigheden								
	12VFBVA07	Vaardigheden 07	Filmische vaktechnieken verplicht		2	9	56	5	6
			Scenarioschrijven verplicht		1		28	5	
			Streaming media verplicht		1		28	5	
			Webtoepassing - portfolio viscom verplicht		2		56	5	
			Animatie, verhalende*		1		28	5	
			Fotografische beeld*		1		28	5	
			Grafische beeld*		1		28	5	
			Typografie*		1		28	5	
			Tekenen (toegepast)*		1		28	5	
			Motion graphics & sound		1		28	5	
	3 kiezen		Fotogeschiedenis en actualiteit		1	28	5		
	*3 kiezen		Vakgeschiedenis film - klustering %%		1	28	5		
	Theorie								
12VFBTH07	Theorie 07	Vakgeschiedenis film &&		1	1	28	5	6	
Algemene Theorie									
12VFBAT07	Alg Theorie 07	Beeld en media VISCOM		3	3	84	5	6	
		15							

BEELD EN CONTEX		Profiel HET GRAFISCHE BEELD							
8	Project/praktijk/toepassing								
	12VGPR08	Praktijk 08	Grafische beeld	4	4	112	5	6	
	Vaardigheden								
	12VGVA08	Vaardigheden 08	Typo	3	6	84	5	6	
			Vaktechn graf - prepress	1		28	5		
			Webtoepassing VISCOM	2		56	5		
	Theorie								
	12VGTH08	Theorie 08	Vakgeschiedenis grafisch & illustratie	2	2	56	5	6	
Algemene Theorie									
12VGAT08	Alg Theorie 08	Beeld en mediacultuur viscom	3	3	84	5	6		
15									
BEELD EN CONTEX		Profiel HET FOTOGRAFISCHE BEELD							
8	Project/praktijk/toepassing								
	12VFPR08	Praktijk 08	Fotografische beeld	4	4	112	5	6	
	Vaardigheden								
	12VFVA08	Vaardigheden 08	Fotografie techniek + digidoka	3	5	84	5	6	
			Webtoepassing VISCOM	2		56	5		
			Theorie						
	12VFTH08	Theorie 08	Fotogeschiedenis en actualiteit	3	3	84	5	6	
	Algemene Theorie								
12VFAT08	Alg Theorie 08	Beeld en mediacultuur viscom	3	3	84	5	6		
15									
BEELD EN CONTEX		Profiel HET ILLUSTRATIEVE BEELD							
8	Project/praktijk/toepassing								
	12VIPR08	Praktijk 08	Illustratieve beeld	4	4	112	5	6	
	Vaardigheden								
	12VIVA08	Vaardigheden 08	Tekenen	4	6	112	5	6	
			Webtoepassing VISCOM	2		56	5		
			Theorie						
	12VITH08	Theorie 08	Vakgeschiedenis grafisch & illustratie	2	2	56	5	6	
	Algemene Theorie								
12VIAT08	Alg Theorie 08	Beeld en mediacultuur viscom	3	3	84	5	6		
15									
BEELD EN CONTEX		Profiel HET FILMISCHE BEELD							
8	Project/praktijk/toepassing								
	12VFBPR08	Praktijk 08	Filmische beeld	3	3	84	5	6	
	Vaardigheden								
	12VFBVA08	Vaardigheden 08	Vaktechniek video + dvd	3	7	84	5	6	
			Scenario schrijven	1		28	5		
			Audio technieken	1		28	5		
			Webtoepassingen	2		56	5		
	Theorie								
12VFBTH08	Theorie 08	Vakgeschiedenis	2	2	56	5	6		
Algemene Theorie									
12VFBAT08	Alg Theorie 08	Beeld en mediacultuur viscom	3	3	84	5	6		
15									

Jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer
maatschappelijk relevant									
9	Project/praktijk/toepassing								
	12VFBPR09	Praktijk 09		Filmische beeld (maatschappelijk relevant);	3	3	84	5	6
	Vaardigheden								
	12VFBVA09	Vaardigheden 09	Vaktechniek filmisch beeld en dvd		3	7	84	5	6
			Scenario schrijven		1		28	5	
			Webtoepassingen streaming media		1		28	5	
			Audio toepassing		2		56	5	
	Theorie								
	12VFBTH09	Theorie 09		Vakgeschiedenis filmische beeld	2	2	56	5	6
	Algemene Theorie								
12VFBAT09	Algemene Theorie 09		Beeld en media cultuur viscom	3	3	84	5	6	
					15				
snelle workflow									
3	Project/praktijk/toepassing								
	12VFBPR10	Praktijk 10		Filmische beeld (spelregie)	3	3	84	5	6
	Vaardigheden								
	12VFBVA10	Vaardigheden 10	Vaktechniek filmische beeld		3	7	84	5	6
			Scenario schrijven		2		56	5	
			Webtoepassingen streaming media		1		28	5	
			Spelregie		1		28	5	
	Theorie								
	12VFBTH10	Theorie 10		Vakgeschiedenis filmische beeld	2	2	56	5	6
	Algemene Theorie								
12VFBAT10	Algemene Theorie 10		Beeld en media/cultuur viscom	3	3	84	5	6	
					15				
112	keuze 1		Project/praktijk/toepassing	Keuzeonderwijs					
	12VFBP112	Project CREATIVE CITY	Creatief ondern./Portfolio		16	30	448	5	6
			Vaktechniek filmische beeld		4		112	5	
			Project Creative City		4		112	5	
			Beeld en media		6		168	5	
	keuze 2		Project/praktijk/toepassing	Keuzeonderwijs					
				30	30	840	5	6	
					30				

13	BPV / Stage								
	09VVST13	Stage 13			15	15	420	6	6
					15				
4	BPV / Stage								
	09VVST14	Stage 14			14	14	392	6	6
	09VVVF14	Portfoliostage /Assessment VII / terugkomdag			1	1	28	v	v
					15				
Afstuderen									
15	Project/praktijk/toepassing								
	10VVPR15	Praktijk 15 deel 1		algemene info/ toegepast onderzoek / presentatie	15	15	420	5	6
					15				
16	Project/praktijk/toepassing								
	10VVPR16	Praktijk 16 deel 2		beeldonderzoek / presentatie eindproject	15	15	420	5	6
					15				

Jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer
maatschappelijk relevant									
9	Project/praktijk/toepassing								
	12VFP09	Praktijk 09	Fotografische beeld	3	3	84	5	6	
	Vaardigheden								
	12VFA09	Vaardigheden 09	Fotografie techniek + digidoka	3	6	84	5	6	
			Grafisch - fotoboek	1		28	5		
			Webtoepassing FGI	2		56	5		
	Theorie								
	12VFT09	Theorie 09	Fotogeschiedenis en actualiteit	2	2	56	5	6	
	Algemene Theorie								
	12VFAT09	Algemene Theorie 09	Beeld en mediacultuur viscom	3	3	84	5	6	
Onderzoek									
12VFON09	Onderzoek 09	Toegepast onderzoek	1	1	28	5	6		
					15				
actualiteit									
3	Project/praktijk/toepassing								
	12VFP10	Praktijk 10	Fotografische beeld	3	3	84	5	6	
	Vaardigheden								
	12VFA10	Vaardigheden 10	Fotografie techniek + digidoka	3	7	84	5	6	
			Grafisch - fotoboek	1		28	5		
			Boekproductie - on-line printer	1		28	5		
			Webtoepassing FGI	2		56	5		
	Theorie								
	12VFT10	Theorie 10	Fotogeschiedenis en actualiteit	2	2	56	5	6	
	Algemene Theorie								
12VFAT10	Algemene Theorie 10	Beeld en media viscom	3	3	84	5	6		
					15				
112	keuze1		Project/praktijk/toepassing	Keuzeonderwijs					
	12VFPJ112	Project CREATIVE CITY	Creatief ondern./Portfolio	16	30	448	5	6	
			Vaktechniek fotografische beeld	4		112	5		
			Project: Creative City	4		112	5		
			Beeld en media	6		168	5		
	keuze 2		Project/praktijk/toepassing	Keuzeonderwijs					
			externe minor / profilering	30	30	840	5	6	
					30				

13	BPV / Stage								
	10VFS13	Stage 13		15	15	420	6	6	
					15				
4	BPV / Stage								
	10VFS14	Stage 14		14	14	392	6	6	
	10VFPF14	Portfoliostage / Assessment / terugkomdag		1	1	28	v	v	
					15				
Afstuderen									
15	Project/praktijk/toepassing								
	10VFP15	Praktijk 15 deel 1	alg. info/ toegepast onderzoek / presentatie	15	15	420	5	6	
					15				
16	Project/praktijk/toepassing								
	10VFP16	Praktijk 16 deel 2	beeldend onderzoek / presentatie eindproject	15	15	420	5	6	
					15				

Jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer	
3	9	maatschappelijk relevant								
		Project/praktijk/toepassing								
		12VGPR09	Praktijk 09	Grafische beeld	3	3	84	5	6	
		Vaardigheden								
		12VGVA09	Vaardigheden 09	Typo	3	7	84	5	6	
				Vaktechniek graf - prepress	2		56	5		
				Webtoepassing FGI	2		56	5		
		Theorie								
		12VGTH09	Theorie 09	Vakgeschiedenis grafisch & illustratie	2	2	56	5	6	
		Algemene Theorie								
	12VGAT09	Algemene Theorie 09	Beeld en mediacultuur viscom	3	3	84	5	6		
						15				
	actualiteit									
	10	Project/praktijk/toepassing								
		12VGPR10	Praktijk 10	Grafische beeld	3	3	84	5	6	
		Vaardigheden								
		12VGVA10	Vaardigheden 10	Typo	3	7	84	5	6	
				Vaktechniek graf - prepress	2		56	5		
				Webtoepassing FGI	2		56	5		
		Theorie								
		12VGTH10	Theorie 10	Vakgeschiedenis grafisch & illustratie	2	2	56	5	6	
Algemene Theorie										
12VGAT10		Algemene Theorie 10	Beeld en mediacultuur viscom	3	3	84	5	6		
					15					
112	keuze1	Project/praktijk/toepassing	Keuzeonderwijs							
	12VGPI112	Project CREATIVE CITY	Creatief ondern./Portfolio	16	30	448	5	6		
			Vaktechniek grafische beeld	4		112	5			
			Project Creative City	4		112	5			
			Beeld en media	6		168	5			
keuze 2	Project/praktijk/toepassing	Keuzeonderwijs								
				30	30	840	5	6		
					30					

4	13	BPV / Stage								
		10VGST13	Stage 13		15	15	420	6	6	
						15				
	14	BPV / Stage								
		10VGST14	Stage 14		14	14	392	6	6	
		10VGPF14	Portfoliostage / Assessment / terugkomdag		1	1	28	v	v	
						15				
	Afstuderen									
	15	Project/praktijk/toepassing								
		10VGPR15	Praktijk 15 deel 1	alg.info / toegepast onderzoek / presentatie	15	15	420	5	6	
						15				
	16	Project/praktijk/toepassing								
10VGPR16		Praktijk 16 deel 2	beeldonderzoek / presentatie eindproject	15	15	420	5	6		
					15					

Jaar	blok	cursus code	cursus	toetsen	EC	EC	sbu	>= cijfer	gem.>= cijfer
------	------	-------------	--------	---------	----	----	-----	-----------	---------------

maatschappelijk relevant									
9	Project/praktijk/toepassing								
	12VIPR09	Praktijk 09	illustratieve beeld	4	4	112	5	6	
	Vaardigheden								
	12VIVA09	Vaardigheden 09	Tekenen	3	6	84	5	6	
			Digitalisering en beeld	1		28	5		
			Webtoepassing GF	2		56	5		
	Theorie								
	12VITH09	Theorie 09	Vakgeschiedenis grafisch & illustratie	2	2	56	5	6	
	Algemene theorie								
	12VIAT09	Algemene theorie 09	Beeld en mediacultuur viscom	3	3	84	5	6	
					15				
actualiteit									
3	Project/praktijk/toepassing								
	12VIPR10	Praktijk 10	illustratieve beeld	4	4	112	5	6	
	Vaardigheden								
	12VIVA10	Vaardigheden 10	Tekenen	3	6	84	5	6	
			Digitalisering en beeld	1		28	5		
			Webtoepassing FG	2		56	5		
	Theorie								
	12VITH10	Theorie 10	Vakgeschiedenis grafisch & illustratie	2	2	56	5	6	
	Algemene theorie								
	12VIAT10	Algemene theorie 10	Beeld en mediacultuur viscom	3	3	84	5	6	
					15				
112	keuze1	Project/praktijk/toepassing	Keuzeonderwijs						
	12VIPJ112	Project CREATIVE CITY	Creatief ondern./Portfolio	16	30	448	5	6	
			Project Creative City	4		112	5		
			Vaktechniek tekenen	4		112	5		
			Beeld en media	6		168	5		
	keuze 4	Project/praktijk/toepassing	Keuzeonderwijs						
			externe minor / profilering	30	30	840	5	6	
					30				

4	BPV / Stage									
	13	10VIST13	Stage 13	15	15	420	6	6		
						15				
	BPV / Stage									
	14	10VIST14	Stage 14	14	14	392	6	6		
		10VIPF14	Portfolio stage/assessment/terugkomdag	1	1	28	v	v		
						15				
	Afstuderen									
	Project/praktijk/toepassing									
	15	10VIPR15	Praktijk 15 deel 1	alg. info / toegepast onderzoek / presentatie	15	15	420	5	6	
					15					
Project/praktijk/toepassing										
16	10VIPR16	Praktijk 16 deel 2	beeldend onderzoek/ presentatie eindproject	15	15	420	5	6		
					15					

Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris

De heer M.S. Martens, voorzitter

De heer Martens is ingezet vanwege zijn deskundigheid op het gebied van interieurarchitectuur en vormgeving. De heer Martens is werkzaam als docent en opleidingscoördinator Interieur Ontwerpen (zowel bachelor- als masterniveau) aan Artesis Hogeschool Antwerpen. Tevens is hij eigenaar van zelfstandig ontwerp bureau ID fou: Interieurarchitectuur, Design, Fotografie. De heer Martens is voorzitter van Beroepsvereniging van Interieurarchitecten België (AiNB). Hij heeft meerdere publicaties op zijn naam staan. Voor deze visitatie heeft de heer Martens onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 1986 – 1990 Interieurarchitectuur – Hoger Architectuur Instituut van het Rijk, Antwerpen
- 1984 – 1986 Product Ontwikkeling – Hoger Architectuur Instituut van het Rijk, Antwerpen
- 1980 – 1984 Wiskunde Wetenschappen Architectuur – H. Pius X Instituut, Antwerpen

Werkervaring:

- 1995 – heden Opleidingscoördinator, docent Interieur Ontwerpen, voorzitter kerngroep curriculumhervorming InterieurArchitectuur en bestuurslid Associatie Faculteit Ontwerpwetenschappen – Artesis Hogeschool Antwerpen
- 1993 – heden Zelfstandig ontwerp bureau
 - 2008 – heden Oprichting ID fou (Interieurarchitectuur, Design, Fotografie)
 - 2004 – 2009 Oprichting Art-Men Multidisciplinair Ontwerpbureau
 - 1997 – 2003 Hoofd Ontwerpafdeling - Primarkt Supermarkten
 - 1993 – 1996 Zelfstandig Interieurarchitect - Primarkt Supermarkten
- 1990 – 1992 Stage – Steenbergen Interieurarchitecten BVBA

Overig:

- 2010 – heden Voorzitter – Beroepsvereniging van Interieurarchitecten België (AiNB)
- 2010 – 2011 Lid Think Thank – International Federation of Interior Architects/Designers (IFI)
- 2005 – heden Zetel Raad van Bestuur – Beroepsvereniging van Interieurarchitecten België (AiNB)
- 2008 – heden Medeorganisator – Fideas Awards (uitreiking voor interieurarchitecten)
- Lid visitatiecommissie NVAO t.b.v. erkenning van hbo-master Interieurarchitectuur in Nederland
- Lid diverse jurycommissies in onderwijs (buiten Artesis Hogeschool)
- Lid diverse jurycommissies buiten het onderwijs

Publicaties (meer op aanvraag):

- Optissimo, 2012. Artikelreeks over winkelinrichting
- AiNB gebruikt een foto van een project van Art-Men op de cover van het Repertorium 2008
- Organisatie easyFairs Shop (Retail) gebruikt foto's van projecten van Art- Men in de publiciteits campagne. (2006,2007, 2008, 2009)
- Verlichtings fabrikant DeltaLight gebruikt foto's van projecten van Art-Men als referenties in de catalogus, "The Lighting Bible" (edities 2006 en 2007)
- Van Keulen Interieurbouw gebruikt foto's van Primarkt projecten in de catalogus en op retailbeurzen (1995-2006)

Mevrouw dr. M. Unger-De Boer

Mevrouw Unger is ingezet vanwege haar deskundigheid op het gebied van vormgeving en vanwege haar inzicht in de internationale ontwikkelingen in dit werkveld. Mevrouw Unger is kunsthistorica en publicist, met specialisatie in vormgeving en toegepaste kunsten. Tot en met 2008 heeft zij gewerkt als hoofdredactrice van Morf, een tijdschrift voor vormgeving gericht op studenten Vormgeving aan Nederlandse academies, universiteiten en hogescholen. Mevrouw Unger heeft de masteropleiding Vrije Vormgeving aan Sandberg Instituut opgericht. Zij levert regelmatig bijdragen aan diverse symposia in binnen- en buitenland en heeft diverse publicaties op haar naam staan. Voor deze visitatie heeft mevrouw Unger onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 2009 Verdediging proefschrift 'Sieraad in context' - Universiteit van Leiden
- 1974 – 1987 Kunstgeschiedenis, specialisatie moderne kunst en vormgeving - Universiteit van Amsterdam
- 1964 – 1967 Industriële Vormgeving - Kunstnijverheidsschool te Amsterdam

Werkervaring:

- 2004 – 2008 Hoofdredactrice - tijdschrift Morf
- 1995 – 2006 Hoofd afdeling Vrije Vormgeving - Sandberg Instituut, masteropleiding verbonden aan Gerrit Rietveld Academie te Amsterdam
- 1982 – 2006 Docent Kunstgeschiedenis en coördinator - Gerrit Rietveld Academie, Amsterdam

Overig:

- Erelid Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers (BNO)

Publicaties:

- 2010 'Sieraad in context'
 - 2004 'Het Nederlandse sieraad in de 20e eeuw', Bussum
- diverse catalogusteksten en artikelen voor vele media, onder andere Vormberichten van BNO en MTC. Verder zijn er teksten gepubliceerd in Schmuckdenken, Stuttgart 2011, Mode en Accessoires uit 2007, Terra/ArtEZ en in catalogus van het Nederlands Textielmuseum in Tilburg over Diek Zweegman, textielontwerpster.

Mevrouw M. Mulder MA

Mevrouw Mulder is ingezet vanwege haar deskundigheid op het gebied van vormgeving en vanwege haar inzicht in de internationale ontwikkelingen in dit werkveld. Mevrouw Mulder is eigenaar van en werkt als Creative Strategy Director bij Mattmo Communication & Design. Mevrouw Mulder geeft jaarlijks lezingen en workshops bij internationale universiteiten en designopleidingen, waaronder Tongji University College of Architecture and Urban Planning in Shanghai (CAUP). Daarnaast organiseert zij Round Tables met deelname van vooraanstaande universiteiten, hoogleraren en specialisten in diverse disciplines. Mevrouw Mulder heeft diverse adviesrollen binnen het kunstonderwijs, onder andere voor Sandberg Instituut en Universiteit van Amsterdam. Voor deze visitatie heeft mevrouw Mulder onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1987 – 1989 Rijksuniversiteit Groningen M.A. Computer Science & -Animation
Propedeuse Kunstacademie Den Haag

Werkervaring:

2008 – heden Mattmo Shanghai, China – directeur en oprichter
1993 – heden Mattmo, Amsterdam – eigenaar en (Creative) Strategy Director
1993 – 1995 Softimage
1989 – 1993 ZKM – Zentrum für Kunst und Medien Technologien, Karlsruhe
1989 – 1990 Visual Design – Creative Director

Overig:

- Bestuurslid - Creative City Lab 1
- Raad van Advies - Creative City Lab 2
- Lid Adviesraad - Erfgoed Nederland
- Lid Adviesraad - Stichting Scholen van morgen

Mevrouw M.P. Caton

Mevrouw Caton is ingezet als studentlid. Zij volgt de opleiding Audiovisueel Vormgeven aan Willem de Kooning Academie, waar zij klassenvertegenwoordiger is en kwaliteitszorgbijeenkomsten bijwoont. Mevrouw Caton is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. Voor deze visitatie is mevrouw Caton aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2012 – heden Audiovisueel Vormgeven - Willem de Kooning Academie
2011 – 2012 Vooropleiding Film Academie en Hogeschool voor de Kunsten Utrecht - Open Studio
2008 – 2010 Nederlandse Gebarentaal - Stichting Kentalis
2004 – 2010 Vwo (tweetalig onderwijs)

Werkervaring:

2009 – 2012 Receptioniste - ISS en ABN Amro
2008 – 2010 Vrijwilliger - Stichting LiveBuild (ontwikkelingssamenwerking)

Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC

Mevrouw Carry Bomhof is ingezet als NQA auditor. Mevrouw Bomhof beschikt over ruime ervaring met visitaties in de sector volkshuisvesting, waar zij als secretaris en visitator het visitatieproces bij woningcorporaties veelvuldig heeft meegemaakt. Mevrouw Bomhof heeft in 2013 deelgenomen aan de NVAO-training en zij is gecertificeerd secretaris.

Opleiding:

2009 – 2011 Masteropleiding Organisatiecoaching, Haagse Hogeschool
2007 – 2008 Post-HBO leergang coaching. Pro-Education Amsterdam, opgeleid tot erkend coach!
2002 – 2003 Post-HBO opleiding VO management, Pro-Education Amsterdam

- 1976 – 1984 Franse Taal en Letterkunde (Kandidaats behaald aan de VU), gevolgd door Algemene
Taalwetenschap aan de UVA
- 1970 – 1976 VWO Snellius Lyceum, Amstelveen

Werkervaring:

- 2013 – heden Netherlands Quality Agency, auditor
- 2010 – heden Visitator Raeflex
- 2003 – heden Secretaris Raeflex
- 1995 – heden Zelfstandig adviseur gericht op de ondersteuning en begeleiding van
veranderingsprocessen bij maatschappelijke ondernemingen in het algemeen en
woningcorporaties in het bijzonder
- 1985 – 1995 Stafmedewerker woningbouwvereniging Goede Stede te Almere,
bewonersparticipatie, beleidsontwikkeling en communicatie
- 1982 – 1985 Secretaris Bewonersvereniging Uilenstede
- 1980 – 1984 Algemeen Bestuurslid SSH-VU

Bijlage 4: Bezoekprogramma

Dag 1 – DONDERDAG 4 juli 2013

- 09.00-09.10u Gezamenlijk ontvangst 3 panels en welkomstwoord door Niek Bisscheroux in het auditorium
Afdelingscoördinatoren 3 CROHO's:
- *DBKV – Marloes Brouns*
 - *AUT – Erik de Jong*
 - *VORM – Josef Bischofs BA, Lotte Martens BA, Chequita Nahar BA MA en Theo Derksen BA MA*
- 09.10-09.30u Elevator pitch per opleiding in MIA-lokaal 1.54
Sieraad en Product: *Chequita Nahar BA MA*
Mode en Textiel: *Lotte Martens BA*
Architectuur: *Josef Bischofs BA*
Visuele Communicatie: *Theo Derksen BA MA*
- 09.30-10.30u Intern paneloverleg
- 10.30-11.00u Rondleiding algemeen
Chequita Nahar
Lotte Martens
Josef Bischofs
Theo Derksen
- 11.00-11.30u Rondleiding tentoonstelling
Chequita Nahar
Lotte Martens
Josef Bischofs
Theo Derksen
- 11.30-12.30u Intern paneloverleg
- 12.30-13.15u Lunch & intern paneloverleg
- 13.15-15.00u Intern paneloverleg (incl. extra bezoek tentoonstelling)
- 15.00-15.30u Spreekuur
- 15.30-16.00u Intern paneloverleg
- 16.00-17.00u Gesprek begeleiders en beoordelaars van geselecteerde afgestudeerden
Afstudeerbegeleiders vanuit ABKM:
SenP: Jeannette Jansen BA
MenT: Cenk Kivrikoglu MA
Arch: Josef Bischofs BA, Huub Frenken BA
Viscom: Stefano Falco MA
- Externe deskundigen:*
SenP: Jeanne Tan BA, architectuur-, design- en reisjournalist, editor bij design.nl
MenT: Hill Driessen BA, textile designer
Arch: Lars Dreessen MA, architect / eigenaar Dreessen Architecten
Viscom: Carrie Timmermans MA, hoofd grafische vormgeving APG
- 17.00-17.15u Intern paneloverleg

17.15-18.15u Gesprek geselecteerde afgestudeerden en vierdejaarsstudenten

Alumni:

SenP: Katja Sobol, 800368, afgestudeerd 6-7-2012

MenT: W. van den Ham, 0822027, afgestudeerd 6-7-2012

ARCH: R. Schols, 0635677, afgestudeerd 6-7-2012

VISCOM:K. Loopik, 0715409, afgestudeerd 6-7-2012

Vierdejaarsstudenten:

SenP: Anke Huijben, 0916668, vooropleiding: colloquium doctum en vooropleidingsonderzoek

MenT: Janou Toirkens, 0914339, vooropleiding: Bisschopcollege Broekhen Roermond, VWO Natuur en Gezondheid.

ARCH: Suzan Gelissen, 0917346, vooropleiding: Het college voor Lyceum HAVO

MAVO VBO Iwo Weert, VWO Natuur en Gezondheid

VISCOM: Kim Bekkers, 0907898, vooropleiding: Helicon Opleidingen Nijmegen, specialist natuur en vormgeving

18.15-18.30u Intern paneloverleg

Dag 2 – VRIJDAG 5 juli 2013 in MIA-lokaal 1.53

08.30-10.30u Intern paneloverleg

10.30-11.15u Studenten 1^e/2^e/3^e jaars (inhoud en randvoorwaarden)

1. Danique Jaspers (bol DBKV/VISCOM), 1205439, vooropleiding: Citaverde College Maastricht, specialist natuur en vormgeving
2. Miriam Sentler jaar 1 (bol THEA/AUT), 1213008, vooropleiding: Grotiuscollege Heerlen, HAVO Cultuur en Maatschappij
3. Sid Clemens jaar 2 (VISCOM), 1133691, vooropleiding: Trevianum Sittard, HAVO Economie en Maatschappij
4. Imke Simons jaar 2 (SenP), 1040286, vooropleiding: Sintermeertencollege Heerlen, HAVO Cultuur en Maatschappij
5. Maarten van Mulken jaar 2 (MenT), vooropleiding: Leeuwenborgh Maastricht, VWO Economie en Maatschappij
6. Gijs Hoeijmakers jaar 3 (VISCOM), 1023845, vooropleiding: Gilde Opleidingen Venlo, filiaalbeheerder
7. Riccardo Belli jaar 3 (SenP), 1057952, vooropleiding: Sophianum Gulpen, VWO Economie en Maatschappij / Cultuur en Maatschappij
8. Roy Ruijt jaar 3 (ARCH), 1025988, Arcus College Heerlen, MKF Bouwinfra

11.30-12.15u Eerste gesprek opleidingsmanagement

Chequita Nahar BA MA
Lotte Martens BA
Josef Bischofs BA
Theo Derksen BA MA
Ir. Niek Bisscheroux

12.15-13.00u Lunch & intern paneloverleg

13.00-13.45u Gesprek met docenten (inhoud en randvoorwaarden). Vertegenwoordiging docententeam: spreiding naar studiejaars, vakgebieden, speciale taken (zoals begeleiding, lectoraat)

SenP:
Johan Rijken, docent techniek en realisatie
Dirk Reijnders, docent theorie en onderzoek

MenT:
Lotte Marten BAs, afstudeercoördinatie
Jetty van Wezel, stagecoördinatie en SLB

Architectuur:
Teske van Royen, afstudeercoördinatie
Kitty van Loo, docent theorie en onderzoek

Viscom:
Stefano Falco MA, afstudeercoördinatie
Roy Hoet: stagecoördinatie, SLB en mede-coördinator propedeuse

14.00-14.45u Blok Borging Examencie en opleidingscie

Chequita Nahar BA MA, opleidingscoördinator / lid Opleidingscommissie SenP
Lotte Martens BA, opleidingscoördinator / lid Opleidingscommissie MenT
Theo Derksen BA MA, opleidingscoördinator / lid Opleidingscommissie Viscom
Josef Bischofs BA, opleidingscoördinator / lid Opleidingscommissie Architectuur
Jos Gelissen, lid Examencommissie
Marco Jeurissen, docentlid opleidingscommissie VISCOM

Monique Schraven, studentlid opleidingscommissie SenP, 0917877, vooropleiding: ROC Koning de Willem I 's-Hertogenbosch, medewerker design, specialist design of medewerking design styling
Milou van Esch, studentlid opleidingscommissie MenT, 1034863, vooropleiding: VWO Natuur en Gezondheid, SG Trevianum Sittard

- 15.00-15.30u Eventuele extra gesprekken
- 15.30-17.30u Intern paneloverleg
- 17.30-18.00u Tweede gesprek opleidingsmanagement
Chequita Nahar BA MA
Lotte Martens BA
Josef Bischofs BA
Theo Derksen BA MA
Ir. Niek Bisscheroux

Bijlage 5: Bestudeerde documenten

Geüploade documenten:

Docentenoverzicht
Kritische Reflectie
Lijst geselecteerde afstudeerprojecten
Onderwijsbeleidsdocument Architectonische vormgeving
Lijst voetnootdocumenten Onderwijsbeleidsdocument afdeling Architectonische vormgeving
Onderwijsbeleidsdocument Productontwerp (MenT en SenP)
Lijst voetnootdocumenten Onderwijsbeleidsdocument afdeling Productontwerp
Onderwijsbeleidsdocument VISCOM
Lijst voetnootdocumenten Onderwijsbeleidsdocument afdeling VISCOM
Vakomschrijvingen hoofdfase ARCH
Vakomschrijvingen hoofdfase MODE
Vakomschrijvingen hoofdfase TEXTIEL
Vakomschrijvingen hoofdfase SIERAAD
Vakomschrijvingen hoofdfase PRODUCT
Vakomschrijvingen hoofdfase VISCOM P5en6
Vakomschrijvingen hoofdfase VISCOM film
Vakomschrijvingen hoofdfase VISCOM foto
Vakomschrijvingen hoofdfase VISCOM grafisch
Vakomschrijvingen hoofdfase VISCOM illustratief
Vakomschrijvingen propedeuse Periode 1
Vakomschrijvingen propedeuse Periode 2
Reader Propedeuse Periode 3
Vakomschrijvingen propedeuse Periode 3
Vakomschrijvingen propedeuse Periode 4
Theorielab startdocument propedeuse
Curriculummatrix propedeuse ARCH
Curriculummatrix propedeuse MenT
Curriculummatrix propedeuse SenP
Curriculummatrix propedeuse VISCOM
Curriculummatrix hoofdfase ARCH (curriculum 2012/2013 is gelijk aan dat van 2011/2012)
Curriculummatrix hoofdfase MODE
Curriculummatrix hoofdfase TEXTIEL
Curriculummatrix hoofdfase SIERAAD
Curriculummatrix hoofdfase PRODUCT
Curriculummatrix hoofdfase VISCOM
Overzicht competenties en beoordelingscriteria
OER 2012/2013
Studiegids
Literatuurlijst Architectonische vormgeving
Literatuurlijst Productontwerp (MenT en SenP)
Literatuurlijst VISCOM
Afstudeerhandleiding Algemeen opleiding Vormgeving
Afstudeerhandleiding Specifiek Architectonische vormgeving
Afstudeerhandleiding Specifiek SenP
Afstudeerhandleiding Specifiek MenT
Afstudeerhandleiding Specifiek Viscom

Beoordelingsformulier afstudeerperiode ARCH
Toetsvormen gerelateerd aan curriculum ARCH
Toetsvormen gerelateerd aan curriculum MODE
Toetsvormen gerelateerd aan curriculum TEXTIEL
Toetsvormen gerelateerd aan curriculum SIERAAD
Toetsvormen gerelateerd aan curriculum PRODUCT
Toetsvormen gerelateerd aan curriculum VISCOM
Toetsvormen opleiding Vormgeving
Overzicht afgestudeerden 2011/2012 ARCH
Overzicht afgestudeerden 2011/2012 MenT
Overzicht afgestudeerden 2011/2012 SenP
Overzicht afgestudeerden 2011/2012 VISCOM
Leden werkveldcommissie 2011-2013 ARCH
Leden werkveldcommissie 2011-2013 MenT
Leden werkveldcommissie 2011-2013 SenP
Leden werkveldcommissie 2011-2013 VISCOM
Leden landelijke beroepenveldcommissie OBK
Academiëbreed onderwijsbeleid
Personele kaders ABKM 2008-2013
Kwaliteitscultuur / kwaliteitszorg bacheloropleidingen ABKM 2008-2012
Lijst voetnootdocumenten Kritische Reflectie

Ter inzage:

Representatieve selectie van toetsopgaven, werkstukken, opdrachten, beroepsproducten etc. Visuele Communicatie
Regeling examencommissies Zuyd
Regeling examencommissies: Uitvoering ABKM
Samenstelling examencommissies ABKM
Verslagen examencommissie
Verslagen afdelingsvergaderingen Architectonische Vormgeving
Verslagen afdelingsvergaderingen Visuele Communicatie
Afstudeerproducten incl. beoordelingsformulieren 2011/2012 Sieraard en Product
Afstudeerproducten incl. beoordelingsformulieren 2011/2012 Mode en Textiel
Afstudeerproducten incl. beoordelingsformulieren 2011/2012 Architectonische Vormgeving
Afstudeerproducten incl. beoordelingsformulieren 2011/2012 Visuele Communicatie
Afstudeerproducten incl. beoordelingsformulieren 2012/2013 Sieraard en Product
Afstudeerproducten incl. beoordelingsformulieren 2012/2013 Mode en Textiel
Afstudeerproducten incl. beoordelingsformulieren 2012/2013 Architectonische Vormgeving
Afstudeerproducten incl. beoordelingsformulieren 2012/2013 Visuele Communicatie
PR

Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

822035
715409
823627
800368
727695
822027
818372
1017799
932035
838683
916219
912824
921386
811017
863645
2051044
910589
743372
809934

Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Verklaring van volledigheid en correctheid van de Informatie

Betreffende de visitatie van de opleiding:

Vormgeving

Instelling: Zuyd Hogeschool

Visitatie datum: 4 en 5 juli 2013

Ondergetekende: .. *M.H.G. Brickeron*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: .. *Directeur*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening: *[Handwritten signature]*

Datum: *7 jun 2013*